
Gmina Bystrzyca Kłodzka

Lokalny Program Rewitalizacji

Miasta Bystrzyca Kłodzka

na lata 2008–2015

Lokalny Program Rewitalizacji został przekazany Projektodawcy przez Wykonawcę w dniu _____ 2009 roku.

Za Projektodawcę:

<i>Imię i nazwisko:</i>	<i>Stanowisko:</i>	<i>Podpis:</i>

Za Wykonawcę:

<i>Imię i nazwisko:</i>	<i>Stanowisko:</i>	<i>Podpis:</i>
<i>Marcin Ługawiak</i>	<i>Ekspert</i>	

Ekspert:

<i>Imię i nazwisko:</i>	<i>Podpis:</i>
<i>Wojciech Ptak</i>	

Ekspert:

<i>Imię i nazwisko:</i>	<i>Podpis:</i>
<i>mgr inż. Jacek Matuszak</i>	

SPIS TREŚCI

SPIS RYSUNKÓW	5
SPIS WYKRESÓW	8
SPIS FOTOGRAFII	9
1. WSTĘP	10
2. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE.	12
2.1. DIAGNOZA STANU BYSTRZYCY KŁODZKIEJ.	13
2.1.1. <i>Położenie geograficzne.....</i>	13
2.1.2. <i>Rys historyczny.....</i>	14
2.1.3. <i>Środowisko naturalne.....</i>	15
2.1.4. <i>Zagospodarowanie terenu.</i>	19
2.1.5. <i>Demografia.</i>	29
2.1.6. <i>Rynek pracy i bezrobocie.....</i>	34
2.1.7. <i>Edukacja i oświata.</i>	39
2.1.8. <i>Pomoc społeczna.</i>	43
2.1.9. <i>Służba zdrowia.</i>	44
2.1.10. <i>Gospodarka.....</i>	45
2.1.11. <i>Organizacje pozarządowe.....</i>	48
2.1.12. <i>Kultura, turystyka, sport i rekreacja.</i>	50
3. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO KRAJU, REGIONU I GMINY – PRZESŁANKI DO ZAŁOŻEŃ REWITALIZACJI MIASTA.	56
3.1. STRATEGICZNE WYTYCZNE WSPÓLNOTY DLA SPÓJNOŚCI (SWW) NA LATA 2007–2013.	56
3.2. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA (NRSO) NA LATA 2007–2013.	57
3.3. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU (SRK) NA LATA 2007–2015.....	60
3.4. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 R.....	60
3.5. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO NA LATA 2007–2013.....	62
3.6. STRATEGIA ROZWOJU GMINY BYSTRZYCA KŁODZKA NA LATA 2008–2015.	64
3.7. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA BYSTRZYCA KŁODZKA.	66
4. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BYSTRZYCA KŁODZKA.....	68
4.1. OKRES PROGRAMOWANIA.....	69
4.2. WYZNACZENIE OBSZARU DO REWITALIZACJI I JEGO DIAGNOZA.	69
4.2.1. <i>Poziom ubóstwa i wykluczenia.....</i>	72
4.2.2. <i>Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej.....</i>	76
4.2.3. <i>Stopa długotrwałego bezrobocia.....</i>	80
4.2.4. <i>Poziom bezrobocia.....</i>	84
4.2.5. <i>Poziom przestępczości i wykroczeń.</i>	88
4.2.6. <i>Podsumowanie analizy wskaźnikowej dotyczącej wyboru obszaru do rewitalizacji.</i>	89

4.3. UWARUNKOWANIA I PROBLEMY PRZESTRZENNE OBSZARU WSKAZANEGO DO REWITALIZACJI.	92
4.4. PROBLEMY SPOŁECZNO-GOSPODARCZE I PRZESTRZENNE ZIDENTYFIKOWANE NA PODSTAWIE SONDAŻU SPOŁECZNEGO.	97
4.5. KONSULTACJE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.	100
4.6. LOGIKA INTERWENCJI W OBSZARZE WSKAZANYM DO REWITALIZACJI – ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY.	106
4.7. LOGIKA INTERWENCJI W OBSZARZE WSKAZANYM DO REWITALIZACJI – ZIDENTYFIKOWANE CELE REWITALIZACJI.	108
4.8. PLANY DZIAŁAŃ W OBSZARACH.	111
4.8.1. Plan działań przestrzennych.	111
4.8.2. Plan działań gospodarczych.	141
4.8.3. Plan działań społecznych.	146
4.9. SPODZIEWANE MIERZALNE EFEKTY REALIZACJI PLANÓW DZIAŁAŃ.	159
5. PLAN FINANSOWY REALIZACJI DZIAŁAŃ.	173
6. SYSTEM WDRAŻANIA.	179
6.1. PODSTAWA PRAWNA DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH.	180
6.1.1. Informacje wstępne.	180
6.1.2. Ustawa o finansach publicznych.	180
6.1.3. Ustawa o ochronie zabytków i opiece na zabytkami.	180
6.1.4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	181
6.1.5. Pomoc publiczna.	183
6.2. ZASADY WDRAŻANIA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.	183
7. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.	185
7.1. ZASADY ROZLICZANIA FINANSOWEGO I RZECZOWEGO PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.	185
8. ODDZIAŁYWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI NA ŚRODOWISKO.	187
9. ZAŁĄCZNIKI DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.	189

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa topograficzna terenów sąsiadujących z Bystrzycą Kłodzką wraz z położeniem miasta na mapie województwa (źródło: Google Maps).....	13
Rysunek 2. Ukształtowanie powierzchni (źródło: Google Maps).....	16
Rysunek 3. Układ drogowy Bystrzycy Kłodzkiej (źródło: Google Maps)	23
Rysunek 4. Poziom ubóstwa i wykluczenia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII).....	74
Rysunek 5. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)	78
Rysunek 6. Stopa długotrwałego bezrobocia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)	82
Rysunek 7. Poziom bezrobocia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)	86
Rysunek 8. Wskaźnik sumaryczny problemów społecznych w mieście	91
Rysunek 9. Granice obszaru rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej	122
Rysunek 10. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych planu działań przestrzennych	123
Rysunek 11. Projekty rewitalizacyjne w otoczeniu obiektów zabytkowych Bystrzycy Kłodzkiej.....	124

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie gruntów rolnych w gminie w 2007 r. (stan na 31 XII)	17
Tabela 2. Zasoby mieszkaniowe miasta wg form własności w 2006 r. (stan na 31 XII)	20
Tabela 3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna miasta w 2006 r. (stan na 31 XII)	25
Tabela 4. Zużycie wody w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)	25
Tabela 5. Zmieszane odpady komunalne w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)	26
Tabela 6. Sieć gazowa gminy w 2006 r. (stan na 31 XII)	28
Tabela 7. Liczba ludności miasta według płci w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	29
Tabela 8. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	31
Tabela 9. Migracje ogółem w latach 2000-2006 (stan na 31 XII)	33
Tabela 10. Ludność miasta wg grup ekonomicznych w 2007 r. (stan na 31 XII)	34
Tabela 11. Ludność miasta wg grup ekonomicznych w udziale % ludności ogółem w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	35
Tabela 12. Pracujący wg płci i sektorów gospodarki w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	36
Tabela 13. Liczba bezrobotnych w gminie w latach 2005-2008 (stan na 31 XII)	38
Tabela 14. Liczba uczniów szkół wiejskich i miejskich w 2006 r. (stan na 31 XII)	39
Tabela 15. Uczniowie i absolwenci wg typów szkół w 2006 r. (stan na 31 XII)	41
Tabela 16. Placówki przedszkolne w gminie w 2006 r. (stan na 31 XII)	42
Tabela 17. Zmiany liczby uczniów i absolwentów szkół miejskich w latach 2003-2006 (stan na 31 XII)	42
Tabela 18. Pomoc społeczna wg powodów udzielania pomocy społecznej w latach 2003–2007 (stan na 31 XII)	44
Tabela 19. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminie w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	46
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów w gminie wg branż w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	47
Tabela 21. Placówki biblioteczne i muzealne na terenie miasta w 2006 r. (stan na 31 XII)	51
Tabela 22. Baza noclegowa w gminie w 2007 r. (stan na 31 XII)	54
Tabela 23. Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015	65
Tabela 24: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	126
Tabela 25: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	128
Tabela 26: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	130
Tabela 27: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	132
Tabela 28: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	134
Tabela 29: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	136
Tabela 30: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	139

Tabela 31: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań gospodarczych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	143
Tabela 32: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań gospodarczych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	145
Tabela 33: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	153
Tabela 34: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	154
Tabela 35: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	155
Tabela 36: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	157
Tabela 37: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	158
Tabela 38: Wskaźniki produktu i rezultatu osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka	161

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy w 2007 r. (stan na 31 XII)	18
Wykres 2. Struktura powierzchni lokali w gminie wg sposobów wykorzystania w 2006 r. (stan na 31 XII) ..	21
Wykres 3. Zmiany liczby ludności miasta w latach 2000–2007 (stan na 31 XII).....	30
Wykres 4. Piramida wieku za 2007 r. (stan na 31 XII).....	32
Wykres 5. Dynamika salda migracji w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)	33
Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego powiatu kłodzkiego na tle województwa dolnośląskiego w 2006r. (stan na 31 XII)	37
Wykres 7. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w 2005 r. (stan na 31 XII).....	38
Wykres 8. Dynamika liczby uczniów wg typu szkoły w latach 2003-2006 (stan na 31 XII)	40
Wykres 9. Wskaźnik poziomu ubóstwa i wykluczenia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)	73
Wykres 10. Poziom ubóstwa i wykluczenia w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego.....	75
Wykres 11. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII).....	77
Wykres 12. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego.....	79
Wykres 13. Stopa długotrwałego bezrobocia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)	81
Wykres 14. Stopa długotrwałego bezrobocia w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego	83
Wykres 15. Poziom bezrobocia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)	85
Wykres 16. Poziom bezrobocia w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego	87
Wykres 17. Wskaźnik sumaryczny problemów społecznych dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej	90
Wykres 18. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej	99
Wykres 19. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej	100
Wykres 20. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej	103
Wykres 21. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej	105

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Asfaltowa nawierzchnia ulic i chodników w złym stanie technicznym. Zniszczone elewacje budynków – widoczne zawilgocenia murów i odpadający tynk	94
Fotografia 2. Ciąg pieszo-jezdny z kostki betonowej, nawierzchnia zniszczona i nierówna	95
Fotografia 3. Rynek główny (Pl. Wolności) zastawiony samochodami, na wejściu na Rynek z ulicy Kościelnej nawierzchnia asfaltowa łączy się z kostką kamienną	95
Fotografia 4. Ubytki w elewacjach zabytkowych budynków	96
Fotografia 5. Źle zagospodarowane przestrzenie publiczne przy kamienicach (na tyłach), otoczenie placu edukacji ruchowej dla dzieci pokryte nierówną nawierzchnią z kostki betonowej i zaniedbaną zielenią	96
Fotografia 6. Zaniedbana i źle zagospodarowana przestrzeń Małego Rynku	97

1. WSTĘP.

Rewitalizacja często rozumiana jest jako odbudowa, renowacja, przywracanie stanu pierwotnego lub też minimum stanu używalności jakiegoś obiektu bądź terenu. Należy wyraźnie zaznaczyć, że definicja ta jedynie w części odpowiada procesowi rewitalizacji. Realizacja programu rewitalizacji polega bowiem na ponownym ożywieniu społeczno-gospodarczym, na usuwaniu skutków degradacji ekonomicznej i społecznej danego regionu. Rewitalizacji poddaje się nie obiekty i nieruchomości wymagające renowacji lub remontów kapitalnych, ale obszary, gdzie skumulowały się problemy społeczno-gospodarcze. Rewitalizacja wiąże się z remontami kapitalnymi zabytkowych obiektów, ale przede wszystkim ma na celu przezwyciężenie kryzysu społecznego i zastoju gospodarczego, zmianę wizerunku danego obszaru, ponowny rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Proces rewitalizacji daje szansę na zwiększenie bezpieczeństwa społecznego, na przełamanie impasu gospodarczego i stworzenie dobrych warunków ekonomicznych dla potencjalnych inwestorów. Przez uatrakcyjnienie miasta może też przyciągać ludzi operatywnych i otwartych na nowe wyzwania.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem kierunkowym, obejmującym wiele tematów i dane z wielu dziedzin gospodarki miejskiej. Ma służyć jako strategia rozwoju wybranego obszaru miasta, dlatego też powinien zawierać wszystkie elementy charakterystyczne dla strategii: diagnozę stanu z podziałem na obszary, określenie celów i działań wyznaczonych do realizacji założonych celów, a także system wdrażania. Cele rewitalizacji wybranego obszaru powinny zostać określone na podstawie zasobów i problemów właściwych danemu terenowi.

Trzeba przy tym pamiętać, że rewitalizacja dotyczy nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim stworzenia odpowiednich warunków do poprawy bytu społeczności rewitalizowanego obszaru. To proces kompleksowy, związany nie z jednym obiektem, ale z wybranym obszarem zamieszkanym przez grupę społeczną dotkniętą określonymi problemami. Procesu tego nie da się też zakończyć w ciągu jednego roku czy dwóch lat, jego owoce nie pojawią się od razu. Dlatego tak ważne jest przygotowanie programu długotrwałego, który mimo zmian kadrowych będzie konsekwentnie realizowany przez władze miasta.

Planowanie i wdrażanie programów rewitalizacji przez samorząd terytorialny wymaga właściwych form współpracy między jednostkami organizacyjnymi. Konieczna jest w urzędach miejskich odpowiednia koordynacja działań wydziałów i jednostek organizacyjnych zajmujących

się tematami na pozór odległymi (np. pomoc społeczna, infrastruktura, bezpieczeństwo), a także stworzenie lokalnego partnerstwa społeczno-gospodarczego.

Program rewitalizacji powinien obejmować działania techniczne, takie jak: remonty, modernizacje, nadbudowy, rozbudowy, poprawa funkcjonalna i estetyczna przestrzeni publicznych. Program powinien też uwzględniać działania na rzecz rozwoju handlu i usług dla mieszkańców dzielnicy wyznaczonej przez samorząd terytorialny.

Innym celem programu rewitalizacji musi być tworzenie nowych, stałych miejsc pracy (głównie dla osób marginalizowanych).

O sukcesie LPR decyduje przede wszystkim aktywność podmiotów zaangażowanych w jego realizację, a także umiejętności zdobywania dodatkowych środków finansowych, nie tylko z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tylko równoczesne działania łączące trzy sektory (społeczny, gospodarczy i przestrzenny) mogą przełamać kryzys społeczno-gospodarczy rewitalizowanych obszarów. Wiąże się to jednak z koniecznością i umiejętnością negocjacji z partnerami społeczno-gospodarczymi i zaangażowaniem w opracowanie programu jak największej liczby osób.

2. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI W MIEŚCIE.

Materiały źródłowe do opracowania

W pracach nad diagnozą wykorzystano najważniejsze dokumenty o charakterze strategiczno-programowym, które posiada gmina Bystrzyca Kłodzka, tj.:

- Strategię Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2004–2006,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bystrzyca Kłodzka,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania terenów wiejskich gminy Bystrzyca Kłodzka.

Wykorzystano ponadto dane statystyczne opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny (ich bezpośrednim źródłem był portal Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl) oraz informacje pozyskane z gminnych stron internetowych:

- www.bystrzycaklodzka.pl – strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- <http://bip.ug-bystrzycaklodzka.dolnyslask.pl> – Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- www.ops.bystrzycaklodzka.biuletyn.net – Biuletyn Informacji Publicznej Ośrodka Pomocy Społecznej,
- www.mgok.pknet.pl – strona internetowa Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. Leona Kruczkowskiego w Bystrzycy Kłodzkiej.

Diagnozę uzupełniono informacjami z innych źródeł internetowych poświęconych Bystrzycy Kłodzkiej.

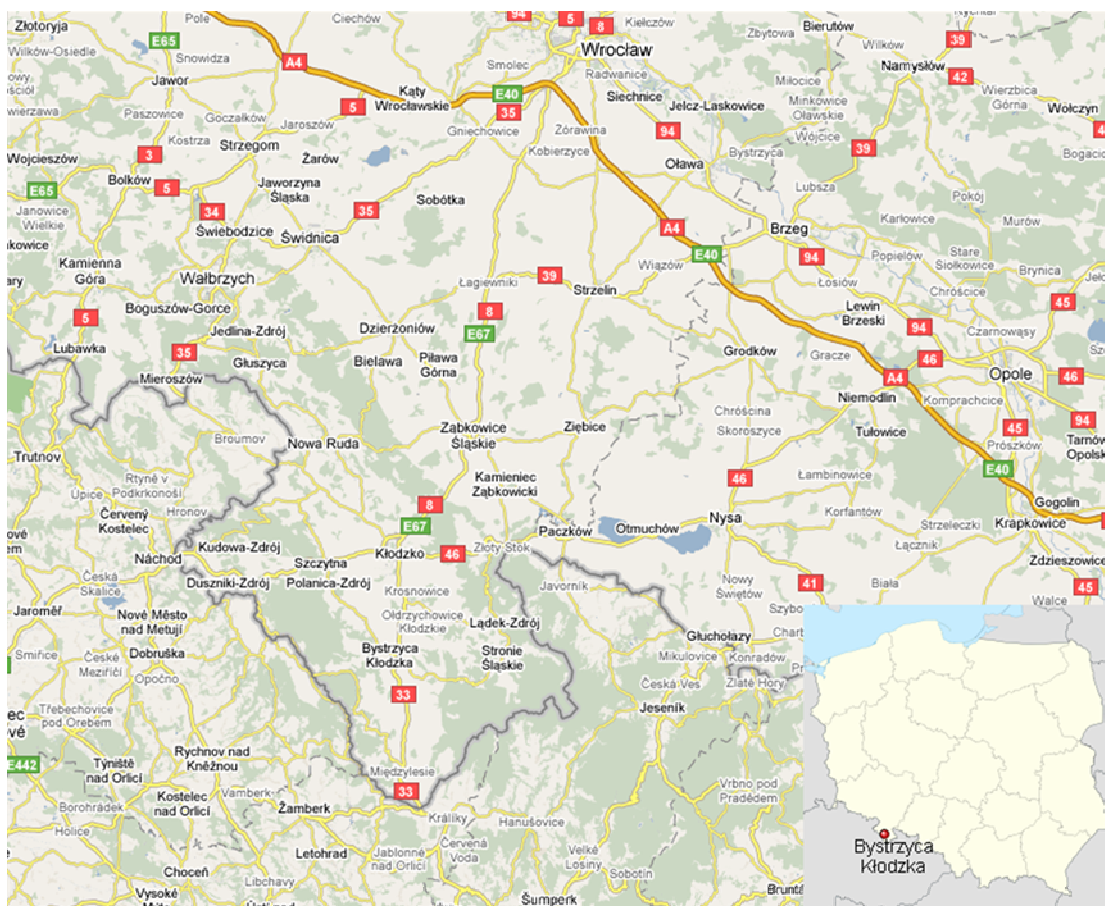

2.1. Diagnoza stanu Bystrzycy Kłodzkiej.

2.1.1. Położenie geograficzne.

Gmina zajmuje obszar 338 km², co czyni ją największą gminą w powiecie kłodzkim i jedną z największych w całym województwie dolnośląskim (około 1,7% powierzchni całego województwa). Miasto stanowi 3,25% powierzchni gminy. Jego współrzędne: 50°18' N 16°39' E.

Oprócz miasta w skład gminy wchodzi 41 wsi. Spośród nich wyróżniają się dwie: Długopole Zdrój i Międzygórze. Mają one znakomite warunki środowiskowe i krajobrazowe i pełnią ważne funkcje uzdrowiskowe. Jest tam Śnieżnicki Park Krajobrazowy, rezerwat wodospadu Wilczki, Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Bystrzyckich i Orlickich, stacja klimatyczna Międzygórze, a także liczne źródła wód mineralnych.

Rysunek 1. Mapa topograficzna terenów sąsiadujących z Bystrzycą Kłodzką wraz z położeniem miasta na mapie województwa (źródło: Google Maps)

Administracyjnie gmina Bystrzyca Kłodzka leży w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie kłodzkim. Graniczy z gminami: Szczytna, Łądek Zdrój, Polanica Zdrój, Stronie Śląskie i Międzyzlesie. Zachodnia granica gminy oraz część granicy południowo-wschodniej są jednocześnie częścią granicy państwowej z Republiką Czeską. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 33, ważny szlak transportowy odgrywający rolę korytarza pomiędzy Skandynawią a Bałkanami, oraz trasa komunikacyjna z Warszawy przez Pragę do Wiednia.

Odległości do najbliższych ośrodków miejskich: Wałbrzych – 81 km, Wrocław – 94 km, Opole – 100 km, Poznań – 264 km.

2.1.2. Rys historyczny.

Początki Bystrzycy Kłodzkiej datuje się na XI w. Przy trakcie komunikacyjnym prowadzącym ze Śląska do Czech powstała wtedy obronna osada słowiańska, a w jej pobliżu rozwijały się mniejsze wsie. Układ ten dał początek dzisiejszemu miastu. Bystrzyca Kłodzka otrzymała prawa miejskie w XIII wieku jako prywatna lokacja. Od tego momentu rozpoczął się okres rozkwitu gospodarczego ściśle związanego z szybkim rozwojem handlu i sukiennictwa. Ziemie te stały się przedmiotem burzliwych sporów, o wpływy walczyły tu korona polska, czeska i niemiecka. W 1319 roku miasto znalazło się pod zwierzchnictwem Czech. Na przełomie XIII i XIV wieku stałe osadnictwo zajmowało już całą dolinę Nysy Kłodzkiej, tworząc sieć powiązanych ze sobą wsi od zboczy Gór Bystrzyckich do Masywu Śnieżnika. Wiek XV to bardzo burzliwy okres w historii Bystrzycy Kłodzkiej: miasto nękane najazdami husyckimi było regularnie okradane i niszczone.

W XVI wieku Bystrzyca Kłodzka staje się prężnym ośrodkiem sukiennictwa i punktem spornym w interesach sąsiadujących krajów. Często zmieniają się jej zwierzchnicy, w roku 1567 miasto przeszło pod panowanie Habsburgów. Rozpoczął się kolejny okres rozkwitu gospodarczego i architektonicznego. Radykalnie zmieniono wygląd miasta: wzniesiono dużo nowych budowli (m.in. ratusz) i przebudowano już istniejące. Utwardzono ulice i wybudowano wodociągi. Gwałtownie wzrosła liczba ludności.

Okres prosperity miasta przerwała wojna trzydziestoletnia, swoje piętno odcisnęły też konflikty związane z kontrreformacją oraz wojny śląskie. Doszczętnie zniszczono wiele wsi i rozgrabiono majątki. Były to kluczowe momenty w rozwoju Bystrzycy Kłodzkiej, nigdy później nie odzyskała ona bowiem swojego dawnego statusu. Ze względu na strategiczne położenie nadal

przechodziła spod jednego panowania pod drugie. Od 1742 r. miasto należało do Prus, co pociągnęło za sobą wielką reformę administracyjną i nadanie Bystrzycy Kłodzkiej w 1818 r. rangi miasta powiatowego (siedziba powiatu aż do 1975 r.).

Po latach stagnacji i klęskach żywiołowych dotyczących miasto w pierwszej połowie XIX wieku przyspieszenie gospodarcze przyniósł koniec okresu napoleońskiego. Rozpoczął się proces odbudowy zniszczonych wsi, zakładano nowe, wzrosła liczba ludności. Dokonano kolejnej ważnej przebudowy: rozebrano fosę miejską i główną bramę miejską, wzniesiono nowy ratusz, wprowadzono transport kolejowy. Szybko rozwijały się przedmieścia, to zaś wiązało się z pojawieniem się nowych form przemysłu, których nie można było wprowadzić wewnątrz zwartej zabudowy miejskiej (manufaktury wełniane).

Prace te trwały aż do wybuchu II wojny światowej w 1939 r., która nie przyniosła miastu zniszczeń. Po wojnie miasto zostało przyłączone do ziem polskich i rozpoczął się napływ ludności ze wschodniej i centralnej Polski. Wiele zupełnie nowych uwarunkowań politycznych, społecznych i gospodarczych spowodowało, że nastąpiło całkowite przesunięcie procesów inwestycyjnych z wyżej położonych wsi (Biała Woda, Marcinków, Piaskowice, Mostowice, Lasówka, Rudawa) ku miejscowościom leżącym w dolinie (Bystrzyca Kłodzka i okolice).

2.1.3. Środowisko naturalne.

Miasto położone jest w układzie równoleżnikowym na Ziemi Kłodzkiej, w Sudetach środkowo-wschodnich, w Kotlinie Kłodzkiej u zbiegu dwóch rzek: Nysy Kłodzkiej i Bystrzycy. Bystrzyca Kłodzka wypełnia nieznaczne obniżenie w dolinie Górnej Nysy znajdujące się między Górami Bystrzyckimi (na zachód od miasta) a Masywem Śnieżnika (na wschód). Stanowi to o niezwykle walorach krajobrazowych tego obszaru i jego wielkiej atrakcyjności turystycznej.

Ukształtowanie terenu jest bardzo zróżnicowane, ze znacznymi deniwelacjami w formie pagórków i wzniesień. Miejscowości i wsie leżą zarówno w dolinie na wysokości ok. 330 m n.p.m., jak i w wyższych partiach, ok. 750 m n.p.m., co wpływa na duże deniwelacje w sieci osadniczej gminy i jej zróżnicowanie przestrzenne. Najwyższy punkt gminy znajduje się w szczytowych partiach Masywu Śnieżnika na wysokości 1400 m n.p.m.

Pod względem geomorfologicznym obszar zajmowany przez gminę obejmuje trzy główne jednostki typów ukształtowania powierzchni: Góry Bystrzyckie (na zachodzie), dolinę Nysy Kłodzkiej (w centrum) i Masyw Śnieżnika (na wschodzie).

Góry Bystrzyckie są rozległym i słabo zróżnicowanym masywem górskim w Sudetach Środkowych. Charakteryzują się dużą lesistością i licznymi dolinami, zajmują blisko 40% powierzchni gminy. Dominująca roślinność to sztucznie wprowadzone lasy świerkowe. Mają formę szerokiego grzbietu osiągającego 700–950 m n.p.m.

W budowie Gór Bystrzyckich dominują metamorficzne skały okresu prekambryjskiego tworzące tzw. metamorfik bystrzycko-orlicki nadbudowany górnokredowymi marglami, piaskowcami i mułowcami. Lokalnie występują też skały wapienne: wapienie krystaliczne i erlany.

Rysunek 2. Ukształtowanie powierzchni (źródło: Google Maps)

Masyw Śnieżnika jest najwyższym pasmem górskim w polskiej części Sudetów Wschodnich. Zajmuje ok. 30% powierzchni gminy. Jego wysokość waha się pomiędzy 500 a 1400 m n.p.m. Masyw, podobnie jak Góry Bystrzyckie, jest mocno zalesiony. W terenie przedstawia się jako zwarty obszar o charakterze górskim. Jednostka od północy graniczy z doliną Pogonnej, od południa z przedgórzem Wysokiego Jesionika, od zachodu z rowem górnej Nysy i Przełęczą

Międzyleską, a od wschodu – z Górą Bialskimi. Masyw tworzy południowo-zachodnią część metamorfiku Łądku Zdroju i Śnieżnika. W jego skład wchodzi przede wszystkim gnejsy i łupki metamorficzne (w niższych partiach). Lokalnie znajdują się pokłady wapieni krystalicznych w formie soczew. W 1966 odkryto tu Jaskinię Niedźwiedzia, największą jaskinię w Sudetach. Znalezione tu także olbrzymie złoża marmuru, do dziś nieeksploatowane.

Najważniejsza i stanowiąca o potencjale gospodarczym całej gminy formą, jest dolina Nysy Kłodzkiej, która jest tektonicznym zapadliskiem, które powstało na skutek dźwignia się górotworu Sudetów. Położona jest na wysokości od 300 do 500 m n.p.m. Na podłożu skał metamorficznych dolinę wypełniają osady górnokredowe (piaskowce, zlepieńce, margle ilaste).

Dno kotliny pokrywają płyty lessowe, które wpływają na dobre warunki glebowe. Dużo jest gleb brunatnoziemnych, występują także gleby inicjalne i słabo wykształcone (wzdłuż granicy polsko-czeskiej) oraz najlepsze do uprawy mady rzeczne (wzdłuż Nysy Kłodzkiej), w pobliżu sieci osadniczej antropologiczne przekształcone (degradacja przemysłowa i urbanistyczna).

Tabela 1. Użytkowanie gruntów rolnych w gminie w 2007 r. (stan na 31 XII)

	ha	%
ogółem	33 782	100
Użytki rolne	16 159	47,83
<i>grunty orne</i>	8 983	55,59
<i>sady</i>	48	0,3
<i>łąki</i>	3034	18,77
<i>pastwiska stałe</i>	4094	25,34
Lasy i grunty leśne	15 621	46,24
Pozostałe grunty	2 002	5,93

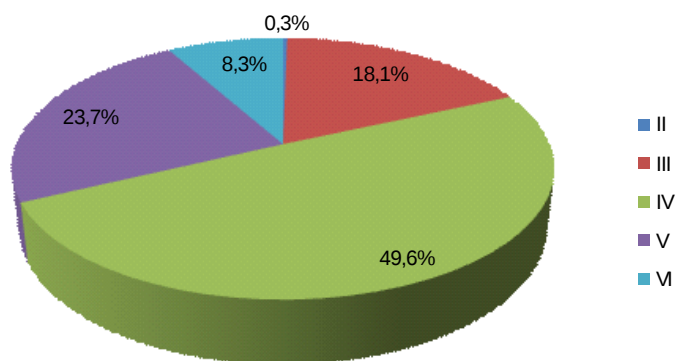
źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Użytkowanie gruntów opiera się na niemal równym podziale pomiędzy użytkami rolnymi a lasami i gruntami leśnymi. Wśród terenów użytkowanych rolniczo dominują grunty orne, bardzo mały udział ze względów klimatyczno-geograficznych mają sady.

Według klasyfikacji bonitacyjnej gleb w gminie Bystrzyca Kłodzka przeważają klasy IV i V. Gmina charakteryzuje się całkowitym brakiem gleb o najwyższej wartości bonitacyjnej, czyli I klasy i znikomym udziałem gleb II klasy.

Wykres 1. Klasy bonitacyjne gleb na terenie gminy w 2007 r. (stan na 31 XII)

źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Sieć rzeczna jest stosunkowo gęsta, jej główną osią hydrograficzną w układzie północ-południe jest Nysa Kłodzka wraz z dopływami: lewobrzeżne Łomnica i Bystrzyca, prawobrzeżne Szklarka, Wilczka i Pławna. Nysa Kłodzka, główna rzeka tego regionu (wraz z dopływami nawadnia około 90% powierzchni gminy), to lewobrzeżny dopływ Odry o długości 181,7 km. Średni roczny przepływ przy ujściu wynosi 38,3 m³/s. Źródła rzeki znajdują się w Masywie Śnieżnika. Nysa przepływa przez Długopole Zdrój, Długopole Dolne, Bystrzycę Kłodzką, Zabłocie i Gorzanów. W górnym biegu płynie rowem górnej Nysy, tworząc wodospady, na równinie zaczyna meandrować. Z powodu wiosennych roztopów bądź ulewnych letnich opadów rzeka często wylewa, co wymusiło budowę zbiorników retencyjnych. Bystrzyca to lewy dopływ Nysy Kłodzkiej o długości 25,5 km i powierzchni zlewni równej 64 km². Wypływa z północnej części wierzchowy Gór Bystrzyckich.

Gmina nie jest zasobna w wody podziemne, które na tym obszarze charakteryzują się dużą zawartością żelaza (do 7 mg/l) i manganu (do ok. 2,3 mg/l). Liczne są jednak źródła wód mineralnych (szczawy).

Klimat rowu górnej Nysy jest umiarkowany i łagodny, to najcieplejszy region Sudetów Środkowych. Na ogół panuje tu ciepła i słoneczna pogoda. Średnia roczna temperatura powietrza

dla Bystrzycy Kłodzkiej wynosi 7,4°C, temperatura najcieplejszego miesiąca – lipca, to 17,2°C, najzimniejszego zaś stycznia wynosi -2,3°C. Okres wegetacyjny rozpoczyna się na początku kwietnia i trwa 214 dni. Klimat charakteryzuje się łagodnymi zimami trwającymi średnio 10–12 tygodni i nieco mniej upalnymi niż w głębi kraju latami (14–15 tygodni). Lato termiczne trwa 70 dni. Przeważają wiatry południowo-zachodnie, często występuje wiatr fenowy. Najwięcej opadów notuje się w lipcu (104 mm), najmniejsze opady przypadają na luty (29 mm). Roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 686 mm. Średnio przez 55 dni w ciągu roku zalega szata śnieżna; pierwszy śnieg pojawia się pod koniec października, a ostatni na przełomie kwietnia i maja. Wrzesień jest w tym regionie najśłoneczniejszym miesiącem roku.

2.1.4. Zagospodarowanie terenu.

Mieszkalnictwo

Okolo połowa zasobów mieszkaniowych Bystrzycy Kłodzkiej pochodzi sprzed 1945 r. Jest to głównie zabudowa ściąska i zabudowa jednorodzinna w postaci wolnostojących domostw. W latach siedemdziesiątych XX w. rozpoczęła się budowa klasycznych dla tamtego okresu wielorodzinnych domów mieszkalnych i zespołów zabudowy jednorodzinnej stanowiących dziś ok. 30% zasobu mieszkaniowego gminy.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 57,4 m², na jednego mieszkańca przypada średnio 21,6 m². Łączna liczba mieszkań w mieście (wszystkie formy własności) wynosi 3993, liczba wszystkich izb to 12 608. Sumaryczna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 229 397 m².

Jednostką zarządzającą gminnym zasobem lokalowym jest zakład budżetowy Zarząd Budynków Komunalnych. Zakład zarządza 416 budynkami o łącznej powierzchni użytkowej 124 748 m².

By odciążyć gminny budżet poprzez przejęcie przez mieszkańców odpowiedzialności za stan techniczny zasiedlonych lokali, część zasobów została sprywatyzowana dzięki utworzeniu wspólnot mieszkaniowych (225 zarządzanych przez Zarząd Budynków Komunalnych wspólnot o łącznej powierzchni użytkowej 87 244 m²).

Tabela 2. Zasoby mieszkaniowe miasta wg form własności w 2006 r. (stan na 31 XII)

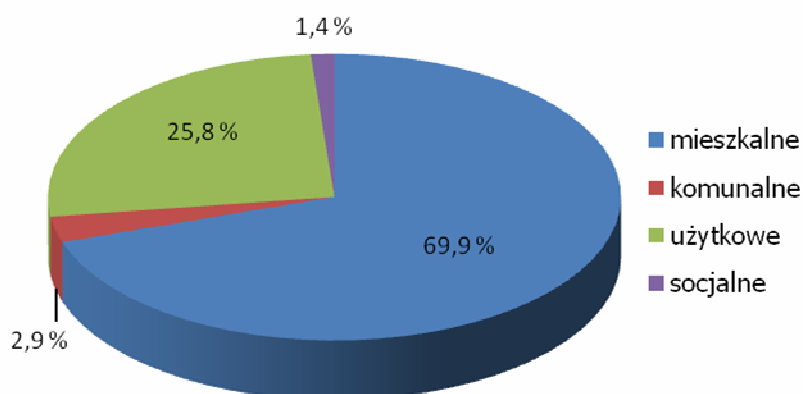
zasoby gminne (komunalne)		
mieszkania	mieszk.	1109
izby	izba	3591
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	43036
zasoby spółdzielni mieszkaniowych		
mieszkania	mieszk.	1030
izby	izba	3038
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	45337
zasoby zakładów pracy		
mieszkania	mieszk.	33
izby	izba	115
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	2060
zasoby osób fizycznych		
mieszkania	mieszk.	1811
izby	izba	5843
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	138553
zasoby pozostałych podmiotów		
mieszkania	mieszk.	10
izby	izba	21
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	411

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Zasoby wspólnot tylko w połowie są własnością wykupioną, a proces prywatyzacji przebiega powoli ze względu na uwarunkowania społeczno-gospodarcze. W mieście funkcjonuje też spółdzielnia mieszkaniowa zarządzająca 23 budynkami.

Wykres 2. Struktura powierzchni lokali w gminie wg sposobów wykorzystania w 2006 r. (stan na 31 XII)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ocenia się, że całość zasobów mieszkaniowych jest ogólnie w złym stanie. Wynika to z braków środków finansowych na remonty (niskie czynsze) i budowę nowych mieszkań komunalnych. Rozwój mieszkalnictwa Bystrzycy Kłodzkiej opiera się więc głównie na prywatnych inwestycjach, najczęściej w postaci domów jednorodzinnych. Gmina nie inwestuje w substancję mieszkaniową.

Sieć drogowa

Gmina Bystrzyca Kłodzka ze względu na swoje położenie geograficzne jest ważnym punktem na szlaku transportowym wiodącym do Republiki Czeskiej, Austrii i dalej na Bałkany.

Sieć dróg leżących na terenie gminy jest zarządzana przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (drogi krajowe), Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei we Wrocławiu (drogi wojewódzkie), Zarząd Dróg Powiatowych w Kłodzku (drogi powiatowe) i gminę (drogi gminne). Łączna długość wszystkich dróg w gminie wynosi około 223 km.

Droga krajowa nr 33, biegnąca obwodnicą na wschód od miasta, jest główną osią transportową i rozwojową Dolnego Śląska, ma wielkie znaczenie strategiczne. Łączy Wrocław z Pragą i Wiedniem przez przejście graniczne w Boboszowie. Przenosi znaczny ruch tranzytowy o charakterze międzynarodowym, a także ruch krajowy i lokalny. Jej obciążenie ciągle rośnie. Ma ogromne znaczenie dla ruchu turystycznego. Problemem jest mała przepustowość trasy,

szczególnie na odcinku w Międzyzlesiu. Droga 33 łączy Bystrzycę Kłodzką z Wałbrzychem przez Kłodzko. Umożliwia połączenie ze znaczącym ośrodkiem miejskim w regionie. Przez gminę przebiega na zachodzie droga wojewódzka nr 389 (klasy Z 1/2) łącząca Duszniki Zdrój z Międzyzlesiem. Pełni ważną funkcję, doprowadzając ruch turystyczny do miejscowości, dla których turystyka jest podstawą funkcjonowania (Zieleniec, Lasówka, Mostowice, Spalona, Poniatów). Przez Bystrzycę Kłodzką biegną też drogi wojewódzkie nr 388 (klasy G 1/2) i 392 (klasy G 1/2) łączące miasto z sąsiednią Polanicą Zdrojem i Stroniem Śląskim.

Ponadto gmina posiada gęstą sieć dróg powiatowych odgrywających rolę dogodnych połączeń na poziomie lokalnym, pomiędzy ośrodkami miejskimi. Problemem tych dróg jest słaby stan techniczny.

Drogi powiatowe na terenie gminy:

- 3228D (część) Trzebieszowice – Nowy Waliszów – Bystrzyca Kłodzka, - 3231D Wilkanów – Międzygórze,
- 3235D (część) Bystrzyca Kłodzka – Długopole Zdrój – Roztoki, - 3236D Spalona – Nowa Bystrzyca – Bystrzyca Kłodzka,
- 3237D Gorzanów – Mielnik,
- 3238D (część) Kłodzko – Krosnowice – Gorzanów – Stara Łomnica,
- 3264D Piotrowice – Stary Waliszów,
- 3265 D Bystrzyca Kłodzka – Stary Waliszów,
- 3266D Nowy Waliszów – Kamienna – Idzików,
- 3267D Idzików – Marianówka – Szklary,
- 3268D Idzików – Wilkanów – do drogi krajowej nr 33,
- 3274D (część) Mostowice – Poniatów – Niemojów – Lesica – Międzyzlesie,
- 3276D (część) Poniatów – Poręba – Długopole Zdrój,
- 3278D Gorzanów – Zabłocie – Bystrzyca Kłodzka,
- 3281D Gorzanów – Topolice,
- 3282D Stara Bystrzyca – Zalesie, Szklarka – Szczawina,
- 3284D Wójtowice – Huta,
- 3285D od drogi wojewódzkiej nr 389 – Młoty – Nowa Bystrzyca,
- 3286D Starkówek – Nowa Łomnica – Stara Łomnica, - 3287D Starkówek – Paszków,
- 3288D Starkówek – Pokrzywno,

- 3289D Stary Wielisław – Stara Łomnica,
- 3311D przez wieś Stara Łomnica.

Rysunek 3. Układ drogowy Bystrzycy Kłodzkiej (źródło: Google Maps)

Drogi gminne są w większości utwardzone (80% nawierzchni bitumicznych). Uzupełnia je sieć nieutwardzonych dróg dojazdowych o łącznej długości 1503 km. Drogi tworzą sieć połączeń wewnętrznych dróg miejskich z drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi.

Istniejąca sieć drogową jest wystarczająca dla obecnych potrzeb gminy, wymaga jednak doinwestowania, tym bardziej że wszystkie prognozy wykazują znaczny wzrost indywidualnego

ruchu turystycznego. Objawy silnego zdegradowania wykazuje cała infrastruktura drogowa, na pogorszenie jej stanu wpływają też uwarunkowania terenowe.

Kolej

Przez gminę przebiega jedna, całkowicie zelektryfikowana linia kolejowa o układzie północ – południe. Zapewnia połączenie między Wrocławiem, Kłodzkiem, Bystrzycą Kłodzką a Międzyzlesiem. Połączenie to wykorzystuje też linia międzynarodowa Warszawa – Praga. Lokalnie obsługuje połączenia przez cztery stacje kolejowe w gminie (Długopole Zdrój, Bystrzyca Kłodzka - Przedmieście, Bystrzyca Kłodzka i Gorzanów), zapewniając dogodny dojazd również turystom. Wraz ze wzrostem ruchu turystycznego jednak układ ten będzie wkrótce niewydolny, już teraz jest w złym stanie technicznym.

Gospodarka wodna i ściekowa, odpady

Bystrzyca Kłodzka jest całkowicie zwodociągowana, zasilana ujęciem w rejonie Młotów. 97,6% mieszkańców korzysta z instalacji wodociągowej, 74,6% z kanalizacji. Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło w 2006 r. 37,4 m³. Część wsi również jest podłączona do sieci (w całości Zabłocie, Stara i Nowa Łomnica, Gorzanów, Szklarka, Długopole Zdrój, Ponikwa, Stara Bystrzyca; częściowo Długopole Dolne, Nowa Bystrzyca, Nowy Waliszów, Piotrowice, Starkówek i Wójtowice), jednak są i takie, które nie mają wodociągu (Wilkanów, Idzików, Pławnica, Stary Waliszów).

Tabela 3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna miasta w 2006 r. (stan na 31 XII)

Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	20,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	998
woda dostarczona gospodarstwu domowemu	dam ³	397,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoby	10 351
Kanalizacja		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	15,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	819
ścieki odprowadzone	dam ³	430,7
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoby	7911

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Podstawowym źródłem wody są ujęcia powierzchniowe, w niewielkim stopniu korzysta się ze źródeł podziemnych. Sieć wodociągową i kanalizacyjną obsługuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Duża część wodociągów została zbudowana w latach przedwojennych i obecnie nie spełnia wymogów technicznych.

Tabela 4. Zużycie wody w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

ogółem		dam ³ /rok	520,6
przemysł		dam ³ /rok	26
rolnictwo i leśnictwo		dam ³ /rok	0
eksploatacja sieci wodociągowej		dam ³ /rok	494,6
gospodarstwa domowe	całkowite	dam ³ /rok	397,2
	na 1 mieszkańca	m ³	37,4
	na 1 korzystającego/odbiorcę	m ³	38,4

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ukształtowanie terenu i uwarunkowania rozproszonej sieci osadniczej spowodowały, że w całej gminie skanalizowana jest tylko Bystrzyca Kłodzka, a wszystkie obszary wiejskie nie posiadają kanalizacji. Ich mieszkańcy odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb) lub oczyszczalni przydomowych (budowa wspierana z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska).

W Bystrzycy Kłodzkiej działa jedna oczyszczalnia ścieków:

- komunalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 4000 m³ na dobę, jej budowa zakończyła się w 2002 roku; jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, dodatkowo może obsłużyć 500 m³ na dobę ścieków dowożonych; oczyszczone ścieki odprowadzane są do Nysy Kłodzkiej.

W Bystrzycy Kłodzkiej znajduje się też gminne składowisko odpadów komunalnych o powierzchni 3,68 ha i kubaturze łącznej 283 923 m³. Wszystkie zebrane w mieście odpady trafiają na składowisko odpadów, którego administratorem jest Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. Zakład prowadzi w gminie wszystkie prace związane z gospodarką odpadami (wywóz odpadów komunalnych z miasta i obszarów wiejskich, wywóz nieczystości płynnych, odśnieżanie i utrzymywanie w czystości dróg, placów i chodników i in.). W sierpniu 2006 r. wprowadzono system selektywnej zbiórki odpadów.

Tabela 5. Zmieszane odpady komunalne w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

ogółem	t	1 215,02
z gospodarstw domowych	t	934,42
odpady zdeponowane na składowiskach w % zebranych	%	100,00

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Działalność zakładu jest zgodna z Planem Gospodarki Odpadami dla Gmin Międzygminnego Związku Celowego w Kłodzku, z wewnętrznym regulaminem i ze stosownymi ustawami. Międzygminny Związek Celowy w Kłodzku, którego Bystrzyca Kłodzka jest członkiem, zajmuje się ochroną środowiska naturalnego poprzez realizację wspólnych inwestycji na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej. Związek realizuje inwestycje w gminach członkowskich za wspólnie pozyskane środki.

Brak kanalizacji i wodociągu we wsiach ogranicza możliwości ich rozwoju, a bez olbrzymich zewnętrznych środków finansowych przeznaczonych na rozbudowę istniejącej sieci problem będzie narastał.

Energia ciepła

Bystrzyca Kłodzka nie ma własnej ciepłowni ani ciepłociągu, dlatego eksploatacja opiera się na osiedlowych i indywidualnych źródłach ciepła.

Obiekty prywatne ogrzewane są małymi kotłowniami lub piecami zasilanymi węglem, drewnem i koksem. Obiekty przemysłowe i usługowe (ośrodki zdrowia, szkoły, instytucje użytku publicznego) posiadają własne kotłownie opalane głównie koksem oraz olejem opałowym. Źródła te posiadają wydajność nieprzekraczającą 0,5 Gcal.

Takie formy ogrzewania bardzo niekorzystnie wpływają na stan środowiska naturalnego z powodu znacznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Sieć elektroenergetyczna

Miasto zasilane jest przez napowietrzną sieć elektroenergetyczną 20 kV. Główny punkt zasilania mieści się we wsi Stary Waliszów. Średnie zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca wynosi 596,7 kWh.

Sieć gazowa

Przez gminę – z Kłodzka przez Bystrycę Kłodzką do Międzylesia – przebiega gazociąg wysokoprężny o średnicy 200mm.

W mieście 84,6% mieszkańców korzysta z instalacji gazowej, zużycie gazu w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 123,8 m³. Obszary wiejskie są słabo zgazyfikowane. Jedyną miejscowością przyłączoną całkowicie do sieci gazowej jest Gorzanów, częściowo podłączona jest wieś Zabłocie.

Tabela 6. Sieć gazowa gminy w 2006 r. (stan na 31 XII)

Długość czynnej sieci ogółem	m	26 205,00
Długość czynnej sieci przesyłowej	m	1 149,00
Długość czynnej sieci rozdzielczej	m	25 056,00
Czynne połączenia do budynków mieszkalnych	szt.	880,00
Odbiorcy gazu	gosp. dom.	3 302,00
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	251,00
Odbiorcy gazu w miastach	gosp. dom.	3 302,00
Zużycie gazu	tys. m ³	1 313,60
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	388,70
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	8 978,00

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W pierwszej połowie XX wieku gaz do miasta dostarczał gazociąg średniego ciśnienia z gazowni w Kłodzku. Później gazownia została zamknięta, a sieć podłączono do gazociągu niskiego ciśnienia. Przez wiele lat rozwiązanie to było wystarczające, nie przeprowadzano też żadnych modernizacji. Jednak w ostatnich latach odnotowano, że część mieszkańców przy podgrzewaniu wody i ogrzewaniu lokali zrezygnowała z energii elektrycznej i zaczęła wykorzystywać w tym celu gaz. Wymusiło to gruntowną przebudowę przestarzałej i niewydolnej sieci, głównie w mieście. W latach 2005–2006 wymieniono 1541 mb sieci, w 2007 r. już około 2200 mb.

Telekomunikacja

W mieście funkcjonuje sieć telefonii stacjonarnej Telekomunikacji Polskiej S.A. oraz krajowych operatorów telefonii komórkowej. Swoje usługi świadczy też alternatywny operator, firma Dialog S.A, posiadający własną infrastrukturę i działający w Bystrzycy Kłodzkiej i Starej Bystrzycy.

Miasto ma dobrą łączność telefoniczną, jednak na terenach wiejskich dostępność sieci telekomunikacyjnej jest ograniczona.

2.1.5. Demografia.

Liczba ludności gminy wynosi 20 114 mieszkańców, z czego na miasto przypada 10 817 mieszkańców, a na obszary wiejskie 9297 mieszkańców (stan na 28.04.2008 r.).

Analiza struktury płci w latach 2000–2007 pokazuje utrzymującą się przewagę liczby kobiet. Lata 2006 i 2007 wykazują minimalnie większą niż lata wcześniejsze przewagę udziału kobiet w strukturze.

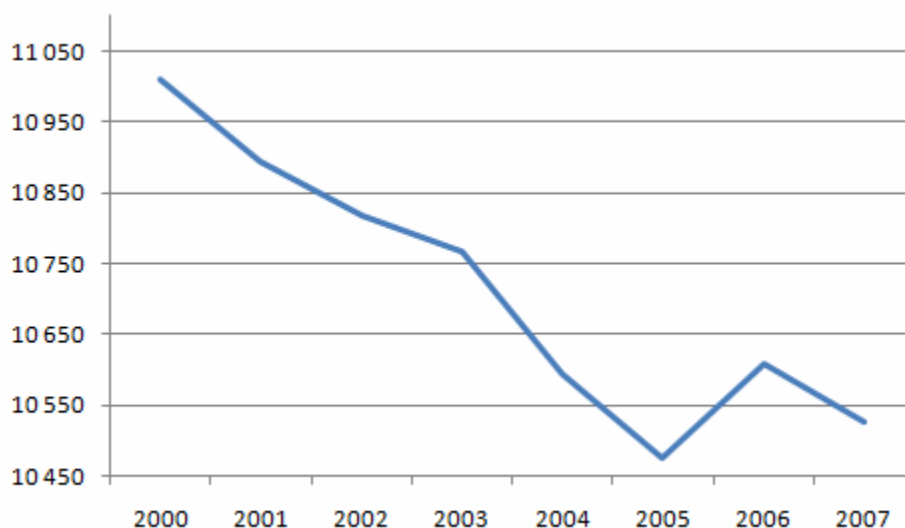
Tabela 7. Liczba ludności miasta według płci w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)

Rok	ogółem	mężczyźni		kobiety	
		osób	%	osób	%
2000	11 009	5 172	47,0	5 837	53,0
2001	10 892	5 129	47,1	5 763	52,9
2002	10 816	5 103	47,2	5 713	52,8
2003	10 766	5 074	47,1	5 692	52,9
2004	10 594	4 981	47,0	5 613	53,0
2005	10 475	4 932	47,1	5 543	52,9
2006	10 609	4 972	46,9	5 637	53,1
2007	10 526	4 938	46,9	5 588	53,1

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 3. Zmiany liczby ludności miasta w latach 2000–2007 (stan na 31 XII)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczba ludności regularnie spadała w całym analizowanym okresie, aż do roku 2006, kiedy to odnotowano pierwszy od wielu lat przyrost: liczba ludności wzrosła o 134 osoby w stosunku do roku poprzedniego. Rok 2007 przyniósł jednak ponowny spadek liczby mieszkańców miasta o 83 osoby. Największy spadek w stosunku do roku poprzedzającego nastąpił w roku 2004, kiedy liczba mieszkańców zmniejszyła się o 172 osoby.

Dane statystyczne dotyczące ruchu naturalnego pokazują, że znacznym wahaniom ulega wskaźnik urodzeń żywych. W latach 2000–2007 największą liczbę urodzeń żywych odnotowano w roku 2001 (116), najmniejszą zaś w 2003 (83).

Jeśli chodzi o liczbę zgonów, to niekorzystnie wyróżnia się rok 2004, w którym liczba ta osiągnęła największą wartość w badanym okresie (152). Ogólnie zaznacza się tendencja wzrostowa zarówno w przypadku liczby urodzeń, jak i zgonów, z tym że ta druga jest silniejsza.

Tabela 8. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)

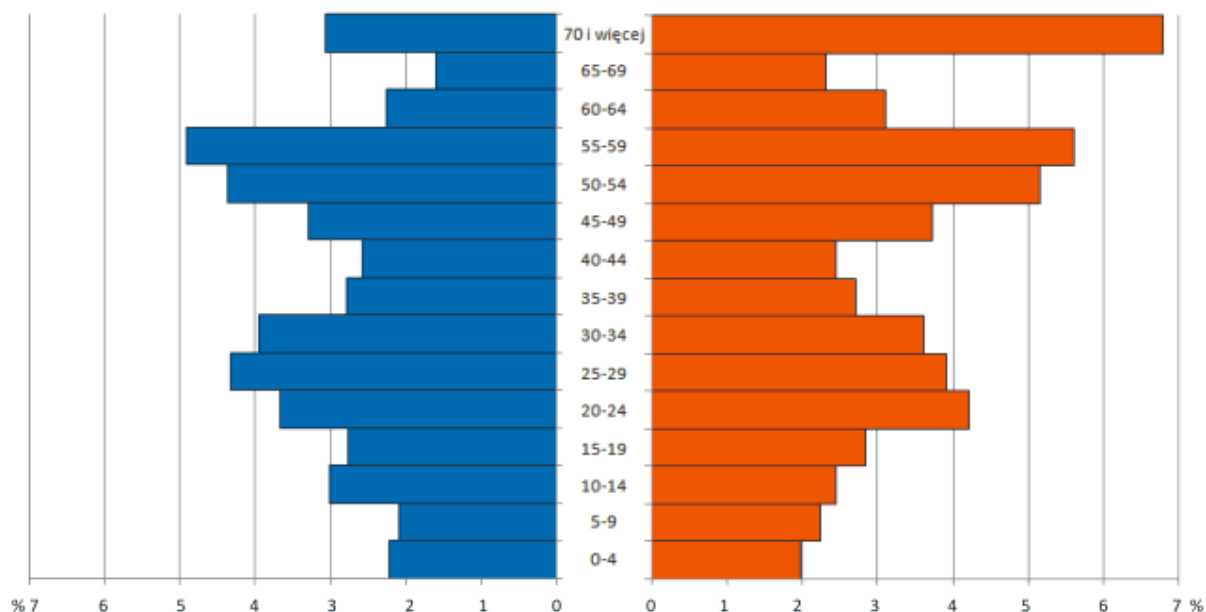
Rok	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
		ogółem	w tym: niemowląt	
2000	106	127	0	-21
2001	116	123	1	-7
2002	99	129	0	-30
2003	83	124	0	-41
2004	88	152	0	-64
2005	93	132	0	-39
2006	101	141	1	-34
2007	92	133	0	-41

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Skutkuje to spadkiem przyrostu naturalnego w ostatnich dwóch latach. W całym okresie 2000–2007 przyrost wykazywał duże odchylenia: najkorzystniejszy wskaźnik przypadł na rok 2001 (co jest ściśle związane z największą liczbą urodzin w tym roku), najniższą wartość -64 odnotowano w roku 2004 (także największa liczba zgonów). W całym rozpatrywanym okresie przyrost naturalny był ujemny, co potwierdza utrzymującą się tendencję wyludniania się miasta.

Wykres 4. Piramida wieku za 2007 r. (stan na 31 XII)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Struktura demograficzna z podziałem na grupy wiekowe i płeć w odniesieniu do udziału procentowego w całej populacji wykazuje typowe dla Polski cechy. Małe udziały najmłodszych grup (wcięcie podstawy piramidy) jest cechą społeczeństwa starzejącego się. W rocznikach najmłodszych przeważają chłopcy nad dziewczętami, największa przewaga (0,6%) przypada na grupę wiekową 10–14 lat. Sytuacja ta zmienia się dopiero w grupie 45–49 lat, w której zaczynają przeważać kobiety. W każdej kolejnej grupie udział kobiet w całości populacji jest coraz większy. W najstarszej grupie 70 lat i więcej udział ten jest większy od udziału mężczyzn aż o 3,7%. Bardzo wyraźne są też echa demograficzne. Duże udziały procentowe grup wiekowych 20–24, 25–29 oraz w mniejszym stopniu 30–34 to efekt wyżu demograficznego lat 80. Później zauważa się spadek populacji grup dzisiejszych czterdziestolatków, a następnie kolejny gwałtowny wzrost udziału grup 50–54 i 55–59, który jest efektem naturalnego powojennego wyżu demograficznego.

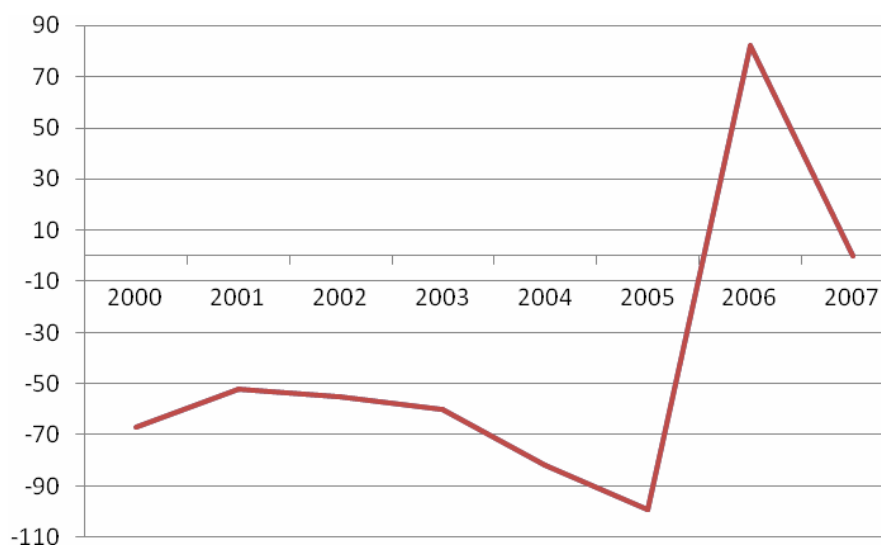
Tabela 9. Migracje ogółem w latach 2000-2006 (stan na 31 XII)

Rok	Wymeldowania	Zameldowania	Saldo
2000	142	75	-67
2001	126	74	-52
2002	127	72	-55
2003	127	67	-60
2004	190	108	-82
2005	151	52	-99
2006	160	242	82

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Przy analizie zjawiska migracji dla Bystrzycy Kłodzkiej w założonym okresie 2000–2007, uwagę zwraca dynamika salda migracji przedstawiona na poniższym wykresie:

Wykres 5. Dynamika salda migracji w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Do roku 2005 widoczna była tendencja spadkowa świadcząca o stałym odpływie ludności w inne rejony kraju i poza granice Polski. Najwięcej osób wymeldowało się z miasta w roku 2004 (190 osób). W tym samym roku saldo wyniosło -82 osoby, a w 2005 już -99 osób. Rok 2006 był przełomowy, bowiem saldo migracji po raz pierwszy w rozpatrywanym okresie osiągnęło bardzo wyraźnie wartości dodatnie – wyniosło +82 osoby. Świadczyło to o napływie ludności do Bystrzycy Kłodzkiej, co dla tego obszaru jest niezwykle pozytywnym zjawiskiem demograficznym. Liczba osób zameldowanych wyniosła 242.

2.1.6. Rynek pracy i bezrobocie.

W ciągu całego badanego okresu, czyli w latach 2000–2007, trwał niekorzystny proces spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2007 było ich o 304 mniej niż w roku 2000. Dodatkowo stale zmniejszała się też liczebność grupy osób w wieku produkcyjnym: przez 8 lat ubyło w tej grupie 288 osób. Jednocześnie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym: przybyło ich 109.

Choć to zjawisko typowe dla społeczeństwa rozwiniętego i dojrzałego demograficznie, a starzenie się społeczeństwa jest dopiero zarysowującą się tendencją w regionie (w porównaniu do innych regionów Polski, gdzie proces ten już znacznie przybrał na sile), są to bardzo niekorzystne czynniki.

Tabela 10. Ludność miasta wg grup ekonomicznych w 2007 r. (stan na 31 XII)

Grupa	Rok							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
w wieku przedprodukcyjnym	1 774	1 713	1 635	1 589	1 528	1 482	1 493	1 470
w wieku produkcyjnym	7 568	7 507	7 502	7 515	7 390	7 319	7 383	7 280
w wieku poprodukcyjnym	1 667	1 672	1 679	1 662	1 676	1 674	1 733	1 776

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W roku 2007 sytuacja była jeszcze korzystna, bo ludność w wieku produkcyjnym stanowiła ponad 69% ogółu populacji. Wartość ta cechuje się niewielkimi zmianami w badanym okresie, oscylując wokół 69%. Jednak spadek udziału grupy wieku przedprodukcyjnego w ogóle ludności jest wyraźny (z 16,1% w roku 2000 do 14% w roku 2007), podobnie jak wzrost udziału grupy wieku poprodukcyjnego (z 15,1% w 2000 r. na 16,9% w 2007 r.)

Tabela 11. Ludność miasta wg grup ekonomicznych w udziale % ludności ogółem w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)

Ludność	Rok							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
w wieku przedprodukcyjnym	16,1	15,7	15,1	14,8	14,4	14,1	14,1	14,0
w wieku produkcyjnym	68,7	68,9	69,4	69,8	69,8	69,9	69,6	69,2
w wieku poprodukcyjnym	15,1	15,4	15,5	15,4	15,8	16,0	16,3	16,9

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analiza pokazuje wyraźny spadek liczby zatrudnionych. W porównaniu do roku 2000 ich liczba spadła o 790 osób w roku 2006. Poprawę przyniósł dopiero 2007 r., w którym przyrost liczby zatrudnionych wyniósł 35 osób w stosunku do roku poprzedzającego. Na początku badanego okresu wśród wszystkich zatrudnionych przeważali mężczyźni. Stan ten utrzymał się do roku 2007, lecz przewaga była nieznaczna. W latach 2002 i 2006 pracowało więcej kobiet niż mężczyzn.

**Tabela 12. Pracujący wg płci i sektorów gospodarki w latach 2000-2007
(stan na 31 XII)**

Grupy	Rok							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	2 789	2 531	2 568	2 424	0	0	1 999	2 034
mężczyźni	1 482	1 248	1 242	1 219	0	0	987	1 021
kobiety	1 307	1 283	1 326	1 205	0	0	1 012	1 013
sektor rolniczy								
ogółem	65	60	64	63	-	-	-	-
mężczyźni	47	42	45	46	-	-	-	-
kobiety	18	18	19	17	-	-	-	-
sektor przemysłowy								
ogółem	1 175	950	914	955	-	-	-	-
mężczyźni	838	633	612	658	-	-	-	-
kobiety	337	317	302	297	-	-	-	-
sektor usługowy								
ogółem	1 549	1 521	1 590	1 406	-	-	-	-
mężczyźni	597	573	585	515	-	-	-	-
kobiety	952	948	1 005	891	-	-	-	-

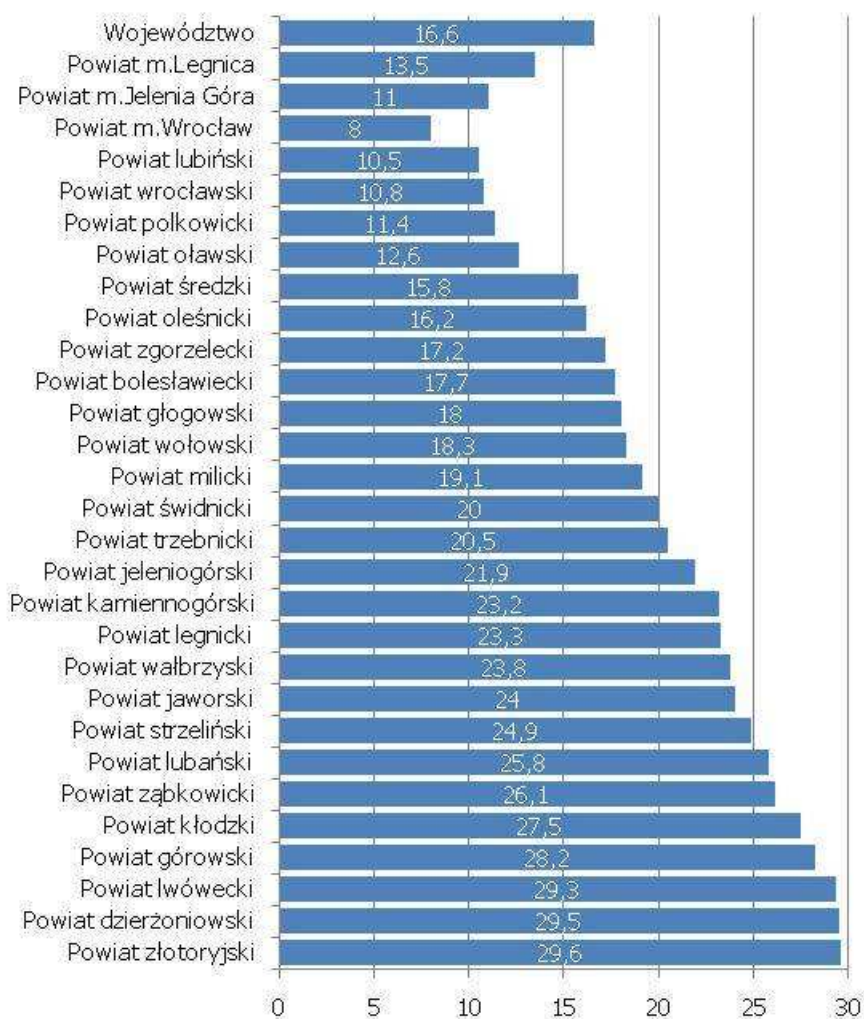
źródło: Główny Urząd Statystyczny

Pełna analiza zatrudnienia wg sektorów nie jest możliwa ze względu na brak danych statystycznych z Głównego Urzędu Statystycznego. Na podstawie uzyskanych informacji (do roku 2003 włącznie) można stwierdzić dominację zatrudnienia w sektorze usługowym (usługi rynkowe i nierynkowe). Znaczna liczba ludności była również zatrudniona w sektorze przemysłowym, zaś najslabiej rozwinięty był zdecydowanie sektor rolniczy. Świadczy to o typowo miejskim charakterze rynku pracy z niewielkim udziałem rolnictwa. Charakterystyczna jest również

większa liczba mężczyzn niż kobiet zatrudnionych w przemyśle i rolnictwie oraz przewaga kobiet nad mężczyznami na rynku usług.

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego powiatu kłodzkiego na tle województwa dolnośląskiego w 2006r. (stan na 31 XII)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Bystrzyca Kłodzka leży na jednym z obszarów o najwyższej stopie bezrobocia. Powiat kłodzki wykazywał w 2006 r. stopę bezrobocia rejestrowanego na poziomie 27,5%, co jest niemal najgorszym wynikiem w całym województwie dolnośląskim. Dla porównania stopa bezrobocia województwa ogółem wynosi 16,6%. Analizując zjawisko bezrobocia w samej gminie, należy mieć

ten fakt na uwadze, bowiem Bystrzyca Kłodzka jest zbyt małym ośrodkiem, by mogła przeciwstawić się ogólnym trendom na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

Tabela 13. Liczba bezrobotnych w gminie w latach 2005-2008 (stan na 31 XII)

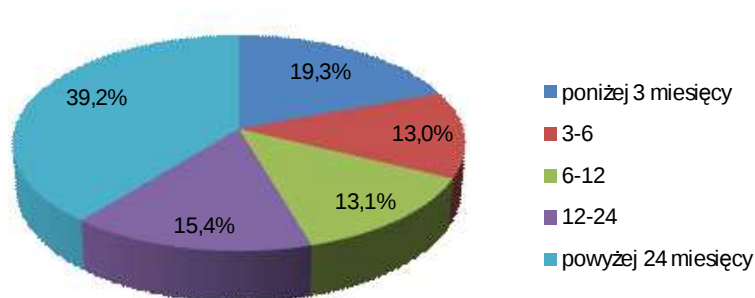
Grupa	Rok			
	2005	2006	2007	2008*
ogółem	2 498	2 339	1 881	1 597
mężczyźni	1 243	1 124	868	678
kobiety	1 255	1 215	1 013	919

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku;

* - stan na 31 VII

Liczba bezrobotnych w gminie spada bardzo dynamicznie: w latach 2005–2008 zmniejszyła się o 901 osób, co wraz ze wzrostem liczby osób pracujących (Tab. 11) tworzy bardzo korzystną tendencję. Wpływ na to zjawisko mogą jednak mieć także migracje; odpływ ludności do innych regionów w poszukiwaniu pracy powoduje spadek liczby bezrobotnych w gminie. Dane wskazują, że w gminie łatwiej zdobyć pracę mężczyznom niż kobietom, co odzwierciedla się w dynamice spadku liczby bezrobotnych z podziałem na płeć.

Wykres 7. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w 2005 r. (stan na 31 XII)

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku

Najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni pozostający najdłużej bez pracy, tzn. ponad 2 lata. Długotrwałe bezrobocie jest bardzo niekorzystnym zjawiskiem powodującym wiele patologii społecznych i obciążającym system opieki społecznej gminy.

2.1.7. Edukacja i oświata.

W mieście znajdują się 2 szkoły podstawowe (SP nr 1, SP nr 2), 2 gimnazja (w tym jedno dla dorosłych), 1 przedszkole, 2 szkoły średnie (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych i Liceum Ogólnokształcące) i 1 szkoła artystyczna (Państwowa Szkoła Muzyczna I st.)

Tabela 14. Liczba uczniów szkół wiejskich i miejskich w 2006 r. (stan na 31 XII)

Lokalizacja	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczebność oddziału
na wsi	696	48	14,5
w mieście	1267	49	25,86

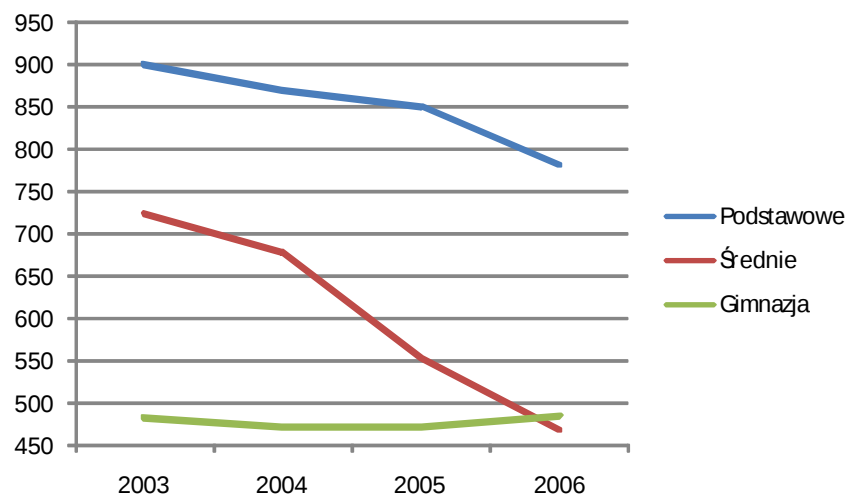
źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Łączna liczba uczniów uczęszczających do gminnych szkół i przedszkoli w 2006 r. wynosiła 2265, z czego blisko 70% przypadała na miasto. Do szkół miejskich uczęszcza blisko dwukrotnie więcej uczniów niż do szkół wiejskich przy niemal identycznej liczbie oddziałów. Wskazuje to na znacznie większe obciążenie szkół w mieście widoczne także w średniej liczebności oddziału na poziomie 25,86 uczniów w mieście i 14,5 na wsi. Podobnie kształtuje się sytuacja w przypadku przedszkoli.

W latach 2003–2006 znacznie spadła liczba uczniów szkół podstawowych i szkół średnich. W przypadku szkół szczebla podstawowego spadek w badanym okresie wyniósł ok. 15%, w szkołach średnich uczniów było mniej aż o 55%. Inna sytuacja jest w szkołach gimnazjalnych, które notują w ostatnich latach niewielki wzrost liczby uczniów.

**Wykres 8. Dynamika liczby uczniów wg typu szkoły w latach 2003-2006
(stan na 31 XII)**

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Średnia liczebność oddziału dla całej gminy wynosi 20,68 uczniów. Powyżej tej wartości znajdują się największe szkoły: Szkoła Podstawowa nr 1 (26,53 uczniów na oddział), Szkoła Podstawowa nr 2 (25,38 uczniów na oddział) i Gimnazjum nr 1 (24,75 uczniów na oddział).

Tabela 15. Uczniowie i absolwenci wg typów szkół w 2006 r. (stan na 31 XII)

Typ szkoły	Liczba	Uczniowie	Absolwenci
Szkolnictwo podstawowe			
ogółem	9	1195	255
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży, bez specjalnych	8	1178	247
szkoły podstawowe specjalne dla dzieci i młodzieży	1	17	8
Szkolnictwo gimnazjalne			
ogółem	4	819	32
gimnazja dla dzieci i młodzieży, bez specjalnych	2	715	-
gimnazja specjalne dla dzieci i młodzieży	1	14	5
gimnazja dla dorosłych	1	90	27
Szkolnictwo zasadnicze zawodowe			
ogółem	3	142	45
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży, bez specjalnych	1	93	33
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe specjalne dla młodzieży	1	9	2
ponadgimnazjalne zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych	1	40	10
Szkolnictwo średnie zawodowe i artystyczne			
ogółem	4	390	127
licea profilowane dla młodzieży, bez specjalnych	1	163	83
licea profilowane specjalne dla młodzieży	1	5	0
ponadgimnazjalne technika dla młodzieży, bez specjalnych	1	108	26
szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych, ze specjalnymi	1	114	18
Szkolnictwo ogólnokształcące			
ogółem	6	554	169
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży, bez specjalnych	2	371	133
licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla dorosłych	2	120	0
szkoły policealne dla dorosłych	2	63	36

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2006 roku 1195 uczniów rozpoczęło naukę w szkołach podstawowych, a 819 w gimnazjach. Najmniejszym powodzeniem cieszyły się szkoły zasadnicze zawodowe z liczbą 142 uczniów.

Tabela 16. Placówki przedszkolne w gminie w 2006 r. (stan na 31 XII)

	Placówki	Oddziały	Miejsca/Dzieci	Średnia liczebność oddziału
Ogółem	6	15	302	20,1
Przedszkola	1	10	250	25
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	5	5	52	10,4

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W mieście i na terenach wiejskich znajduje się 1 przedszkole i 5 oddziałów przedszkolnych, do których w roku 2006 uczęszczało 302 dzieci. Jeśli chodzi o dostęp do edukacji przedszkolnej, potrzeby mieszkańców i miasta, i wsi nie są zaspokojone.

Tabela 17. Zmiany liczby uczniów i absolwentów szkół miejskich w latach 2003-2006 (stan na 31 XII)

Szkoły	Rok							
	2003		2004		2005		2006	
	uczniowie	absolwenci	uczniowie	absolwenci	uczniowie	absolwenci	uczniowie	absolwenci
Podstawowe	900	160	870	152	850	132	781	160
Gimnazja	483	173	472	179	473	136	486	155
Średnie	725	249	680	234	553	223	467	188

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na przełomie analizowanego okresu 2003-2006 liczba uczniów szkół podstawowych w mieście spadła o 13%. Jeszcze większy spadek zaobserwowano wśród uczniów szkół średnich. Spadki spowodowane są przede wszystkim niżem demograficznym.

2.1.8. Pomoc społeczna.

Zadaniem pomocy społecznej jako instytucji polityki społecznej kraju jest wspieranie osób i rodzin w trudnych momentach życia. Pomoc ta jest regulowana zapisami Ustawy o pomocy społecznej. Osoby, które ją otrzymują, muszą jednocześnie spełniać dwa warunki. Pierwszy z nich to ubóstwo określone kryterium dochodowym (art. 4 ustawy), drugi to tzw. czynnik sytuacyjny określony art. 3 ustawy: m.in. sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, klęska żywiołowa albo ekologiczna.

W gminie Bystrzyca Kłodzka instytucją wdrażającą praktyczną pomoc społeczną dla mieszkańców jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Dzięki niemu gmina realizuje na zasadach określonych w ustawie pomoc w różnych formach: zasiłki, pomoc rzeczową, prowadzenie ośrodków wsparcia i inne.

Tabela 18. Pomoc społeczna wg powodów udzielania pomocy społecznej w latach 2003–2007 (stan na 31 XII)

Powody	Rok									
	2003		2004		2005		2006		2007	
liczba osób/rodzin	osób	rodzin	osób	rodzin	osób	rodzin	osób	Rodzin	osób	rodzin
sieroctwo	2	6	-	-	-	-	1	3	1	1
bezdomność	24	32	10	11	17	17	19	22	25	31
ochrona macierzyństwa	71	318	19	80	-	-	-	-	-	-
bezrobocie	839	2.302	783	2.348	835	2.423	827	2.521	719	2.170
niepełnosprawność	460	1.159	383	797	411	816	325	642	355	764
długotrwała choroba	288	591	288	591	125	296	290	621	275	558
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	225	1.029	222	929	231	967	180	718	206	825
przemoc w rodzinie	-	-	-	-	3	11	6	24	0	0
alkoholizm	318	804	209	443	210	431	210	431	153	337
narkomania	2	3	2	2	-	-	1	1	2	3
trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	15	37	10	15	9	25	9	26	10	18
klęski żywiołowe	-	-	-	-	-	-	40	116	-	-

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

Wśród powodów przyznawania opieki społecznej od lat dominują w gminie bezrobocie (719 osób w 2007 r.), niepełnosprawność (355 osób w 2007 r.) i długotrwała choroba (275 osób w 2007 r.). Liczba osób korzystających z pomocy z wymienionych przyczyn zmalała w porównaniu z rokiem 2003. Znacząco spadła liczba osób objętych wsparciem z powodu alkoholizmu – grupa ta w 2007 r. była mniej liczna niż w roku 2003 o 48%. Niepokojący jest ciągły wzrost od 2004 r. liczby osób potrzebujących pomocy z powodu bezdomności.

2.1.9. Służba zdrowia.

Największym ośrodkiem służby zdrowia w gminie jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) dysponujący na wszystkich oddziałach 102 łózkami:

- Oddział chorób wewnętrznych – 26 łózek,
- Oddział chirurgii jednego dnia – 8 łózek,

- Oddział dla przewlekłe chorych – 18 łóżek,
- Oddział rehabilitacyjny – 40 łóżek,
- Oddział pediatriczny – 10 łóżek.

W Zakładzie znajdują się: całodobowa izba przyjęć dla pacjentów, poradnie przyszpitalne, laboratorium diagnostyczne, radiodiagnostyka, apteka, pielęgniarka społeczna i dietetyczka. Podstawowym problemem jest niedoinwestowanie, placówka wymaga remontu i modernizacji, potrzebuje też lepszego wyposażenia.

Inne gminne placówki:

- Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej SAN-MED w Bystrzycy Kłodzkiej,
- praktyki lekarzy rodzinnych (Bystrzyca Kłodzka, Długopole Zdrój, Idzików, Wilkanów, Stara Łomnica),
- punkt lekarski (Międzygórze, ul. Wojska Polskiego),
- Zakład Rehabilitacji Leczniczej „Pod Dębem” w Wójtowicach,
- prywatne gabinety stomatologiczne.

W mieście według danych GUS w 2006 roku znajdowały się 4 apteki, w których pracowało 6 magistrów farmacji. Na każdą aptekę przypadało 2691 mieszkańców.

2.1.10. Gospodarka.

Gmina w dziedzinie gospodarki ma bogate tradycje przemysłowe. Położenie nad rzeką i w pobliżu bogatego zaplecza surowcowego umożliwiała rozwój przemysłu opartego na zasobach leśnych, rolnych i mineralnych. Obecnie elementem mającym duży wpływ na funkcjonowanie gminnej gospodarki jest turystyka. Z tego względu przemysł charakteryzuje się niską uciążliwością dla środowiska naturalnego, rozwijają się jego następujące gałęzie: przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł drzewny, przemysł papierniczy, przemysł lekki. Przetwórstwo opiera się na wodzie mineralnej, drewnie i surowcach skalnych (wapień, piaskowce, marmur). Podstawą przemysłu gminy jest surowiec drzewny, wokół którego skupiona jest działalność tartaków, przemysłu zapalczanego, meblarskiego i papierniczego.

**Tabela 19. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminie w latach 2000-2007
(stan na 31 XII)**

Podmioty	Rok							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
zarejestrowane	1396	1414	1405	1392	1299	1267	1245	1266
wyrejestrowane	263	309	116	138	191	178	143	117

źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Liczba zarejestrowanych podmiotów w latach 2000–2006 spadła o 151, dopiero w roku 2007 zaobserwowano nieznaczny wzrost (21 podmiotów więcej w porównaniu do roku poprzedniego). Wraz z końcem 2007 r. w gminie zarejestrowanych było 1245 podmiotów gospodarczych.

Gminna gospodarka wykazuje cechy gospodarki dojrzałej, skupionej przede wszystkim na handlu i usługach z niewielkim udziałem rolnictwa i produkcji. W ostatnich latach zauważalny jest rozwój branży budowlanej, liczba podmiotów w tym sektorze w roku 2007 była najwyższa w całym badanym okresie.

Handel, mimo swej dominującej roli wśród branż gospodarki gminy, zanotował spadek aktywności przedsiębiorców: w porównaniu do roku 2000 liczba podmiotów w 2007 r. zmniejszyła się o ok. 15%.

Tabela 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów w gminie wg branż w latach 2000-2007 (stan na 31 XII)

Branża	Rok							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Budownictwo	95	89	83	87	84	89	92	106
Produkcja	50	52	45	44	38	34	31	34
Rolnictwo	3	2	2	3	3	6	5	4
Leśnictwo	69	76	76	75	73	58	54	55
Transport	113	99	85	86	72	68	66	68
Gastronomia	44	42	44	44	43	47	46	49
Handel	614	612	609	596	554	539	536	525
Hotelarstwo	13	11	12	13	12	15	15	15
Pozostałe usługi	408	439	455	449	426	415	403	413

źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Spadek odnotowała też branża produkcyjna, w której ubyło 16 podmiotów (ok. 30%). Podobna sytuacja jest w leśnictwie, gdzie spadek zaznaczył się jeszcze wyraźniej. Najmniejsza aktywność gospodarcza stała się udziałem sektora transportowego. Liczba podmiotów świadczących usługi transportowe w gminie w roku 2000 wynosiła 113, podczas gdy w 2007 r. już tylko 68, wynik był więc gorszy o ok. 40%.

W branży rolniczej dominują podmioty produkujące dobra zaspokajające potrzeby własne gospodarstw domowych. Pod koniec 2007 r. w gminie zarejestrowanych było 2457 indywidualnych gospodarstw rolnych o całkowitej powierzchni ponad 14 tys. ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wyniosła 5,7 ha.

Produkcję rolną z przeznaczeniem na sprzedaż rynkową prowadzą Zakład Rolny w Wilkanowie i Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Starej Łomnicy. Przetwórstwo rolne to domena następujących zakładów:

- P.P.H. „Wytwórnia Pasz” w Bystrzycy Kłodzkiej,
- „Masarnia, Wytwórnia Wędlin i Sprzedaż Mięsa” w Bystrzycy Kłodzkiej,

- „Skup Żywca Produkcja Wędlin, Sprzedaż Mięsa” w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Młyny Gospodarcze w Starym Waliszowie i Gorzanowie.

W hodowli zwierząt przeważa hodowla trzody chlewnej (2263 zwierząt w gospodarstwach w 2007 r.). Ogólną i bardzo gwałtowną tendencją jest spadek wszelkiej hodowli w gminie: bydła (o ok. 90%), trzody chlewnej (o ok. 50%) i owiec (o ok. 60%).

2.1.11. Organizacje pozarządowe.

Na potrzeby współpracy z sektorem NGO gmina opracowuje każdego roku „Roczny program współpracy Gminy Bystrzyca Kłodzka z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie program wyznacza zasady, formy i zakres współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi.

Najważniejsze gminne organizacje pozarządowe:

- związki:

- Związek Gmin Masywu Śnieżnika,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych,
- Związek Inwalidów Wojennych,
- Związek Sybiraków,
- Związek Poszkodowanych przez III Rzeszę,
- Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów,
- Związek Niewidomych,
- Polski Związek Filatelistów,

- fundacje:

- Fundacja Muzyczna przy Państwowej Szkole Muzycznej I st.,
- Fundacja „Równi, choć różni”,

- stowarzyszenia i towarzystwa:

- Bystrzyckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne,
- Europejskie Forum Młodzieży – Stowarzyszenie,

- Towarzystwo Miłośników Gorzanowa,
 - Stowarzyszenie Klub „Zdanie”,
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
 - Stowarzyszenie „Wybrani w Górach”,
 - Stowarzyszenie „Maria Śnieżna”,
 - Bystrzycki Oddział Towarzystwa Opieki nad Zabytkami,
 - Oddział PTTK im dra M. Orłowicza,
 - Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczyńne,
 - Stowarzyszenie „Tolerancja”,
 - Stowarzyszenie Artystyka,
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Bystrzycy Kłodzkiej,
 - Waliszowskie Stowarzyszenie Edukacyjne,
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wilkanów,
 - Stowarzyszenie „Razem dla Długopola Zdroju”,
 - Towarzystwo Przyjaciół Literatury,
 - Stowarzyszenie Agroturystyczne „Gościnna Lasówka”,
 - Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Bystrzycy Kłodzkiej,
- oraz Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika.

2.1.12. Kultura, turystyka, sport i rekreacja.

Bystrzyca Kłodzka ma odpowiedni potencjał do rozwoju funkcji kulturowych. Potencjał ten tworzą bogata historia, dobrze zachowane zabytki, skoncentrowana zabudowa starego miasta oraz aktywna szkoła muzyczna.

Działalność kulturalna w gminie opiera się na placówkach prowadzonych przez państwo, samorząd, na twórcach ludowych i na działalności organizacji pozarządowych. W mieście znajdują się: Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, Biblioteka Pedagogiczna, miejskie Muzeum Filumenistyczne, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy oraz prywatne zbiory Izby Pamięci Rolnictwa Gmin Masywu Śnieżnika. Na terenach wiejskich działają wiejskie ośrodki kultury (Gorzanów, Nowy Waliszów, Stara Bystrzyca, Wilkanów, Idzików i Stary Waliszów) i wiejskie filie biblioteczne (Długopole Zdrój, Gorzanów, Idzików, Międzygórze, Stara Łomnica, Stary Waliszów i Wilkanów).

Twórcy ludowi prezentują swoje prace hafciarskie, rzeźby, wyroby z drewna, obrazy, witraże, malowanki na szkle, ceramice i jedwabiu, kompozycje z suszu, wyroby z bibuły, z wosku pszczelego i produkty kowalstwa artystycznego.

**Tabela 21. Placówki biblioteczne i muzealne na terenie miasta w 2006 r.
(stan na 31 XII)**

Biblioteki		
biblioteki i filie	ob.	2
pracownicy bibliotek	osoba	7
księgozbiór	wol.	59 018
czytelnicy w ciągu roku	osoba	3 640
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	80 878
punkty biblioteczne w mieście	ob.	3
punkty biblioteczne na wsi	ob.	0
obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych	ob.	0
<i>Biblioteki - wskaźniki</i>		
<i>ludność na 1 placówkę biblioteczną</i>	osoba	5 319,00
<i>księgozbiór bibliotek na 1000 ludności</i>	wol.	5 547,85
<i>czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności</i>	osoba	342,17
<i>wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach</i>	wol.	22,22
Muzea		
muzea łącznie z oddziałami	ob.	1
oddziały	ob.	0
zwiedzający muzea i oddziały	osoba	6 782
obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych	ob.	0

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W gminie nie ma kina, a jedyne muzeum, które w 2006 r. odwiedziły 6782 osoby. Dużym problemem jest brak dostosowania istniejących obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Muzeum i dwie gminne biblioteki nie mają udogodnień dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Zabytki w Bystrzycy Kłodzkiej:

- ratusz,
- wójtostwo,
- Muzeum Filumenistyczne,
- Baszta Kłodzka,
- Brama Wodna,
- Baszta Rycerska,
- kościół św. Michała Archanioła,
- kościół św. Jana Nepomucena,
- figura Trójcy Świętej,
- kaplica św. Floriana,
- przęgierz,
- mury obronne,
- Kolumna Maryjna,
- kaplica Św. Franciszka,
- pomnik św. Jana Nepomucena,
- kamienice mieszczańskie,
- bystrzyckie podziemia.

Gmina Bystrzyca Kłodzka ma duży potencjał, jeśli chodzi o rozwój turystyki. Decydują o tym atrakcyjne położenie, możliwość uprawiania sportów zimowych, walory krajobrazowe, klimat, a także zabytki i ciekawa architektura. W gminie wyróżniają się dwie miejscowości: Długopole Zdrój (557 miejsc noclegowych) i Międzygórze (905 miejsc noclegowych), które są ważnymi uzdrowiskami.

Obsługą turystyczną zajmują się:

- Centrum Informacji Turystycznej w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Biuro Podróży „Bis Travel” w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Centrum Usług Turystycznych „Podróże Marzeń” w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze w Międzygórzu,
- Centrum Obsługi Kuracjusza Uzdrowiska Łądek – Długopole S.A.

oraz 5 gminnych punktów informacji turystycznej.

Atrakcyjność turystyczna Bystrzycy Kłodzkiej jest bardzo duża, stąd znaczna liczba szlaków turystycznych o różnym stopniu trudności:

- czerwone:

- Międzygórze → Hala pod Śnieżnikiem przez Dolinę Wilczki,
- Przełęcz Spalona → Duszniki Zdrój przez Zieleniec,
- Spalona → Zieleniec przez Lasówkę,
- Przełęcz Spalona → Długopole Zdrój przez Ponikwę,

- żółte:

- Międzygórze → Igliczna przez Ogród Bajek,
- Bystrzyca Kłodzka → Polanica Zdrój przez Pokrzywno,

- zielone:

- Bystrzyca Kłodzka → Przełęcz Spalona przez Łysoń,
- Międzygórze → Igliczna przez zaporę,
- Igliczna → przełęcz Puchaczówka przez Czarną Górę,
- Międzygórze → Smerkowiec → Hala pod Śnieżnikiem,

- niebieskie:

- Międzygórze → Hala pod Śnieżnikiem i pod Smerkowcem,
- Międzygórze → pod Czarną Górę przez przełęcz Puchaczówka,
- Przełęcz Spalona → Duszniki Zdrój przez Biesiec,
- Przełęcz Spalona → Ruiny zamku Szczerba przez Jagodną.

Tabela 22. Baza noclegowa w gminie w 2007 r. (stan na 31 XII)

Rodzaj	Obiekty	miejsca noclegowe
Schroniska	5	189
Sanatoria	1	294
Pokoje Gościnne	3	46
Pensjonaty	1	50
Hotele	3	206
Domy Wypoczynkowe	17	1240
Agroturystyka	62	762

źródło: Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Baza noclegowa to głównie domy wypoczynkowe (17 obiektów, 1240 miejsc noclegowych) oraz agroturystyka (62 obiekty, 762 miejsca noclegowe). Większość infrastruktury turystycznej jest rozproszona na terenach wiejskich, a samym mieście baza jest dość uboga – turyści znajdą tam zaledwie 189 miejsc noclegowych w trzech hotelach i w dwóch gospodarstwach agroturystycznych. Ponadto Bystrzyca Kłodzka oferuje około 550 miejsc gastronomicznych (restauracje, pizzerie, bary).

Głównym problemem infrastrukturalnym bazy turystycznej jest konieczność gruntownej modernizacji. W zakresie programowym brakuje kompleksowej i czytelnej oferty kulturalno-rozrywkowej.

Baza sportowa gminy to następujące obiekty:

- stadion sportowy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- boiska klubowe (Międzygórze, Nowa Bystrzyca, Gorzanów, Stara Łomnica, Szklarka, Wilkanów, Mielnik, Długopole Zdrój, Długopole Dolne, Pławница),
- kort tenisowy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- basen kąpielowy w Bystrzycy Kłodzkiej,
- hale sportowe (Szkoła Podstawowa Nr 2, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, OW LZS „Jagna”),

oraz wyciągi narciarskie w Międzygórzu i Spalonej.

W gminie działają też różnego rodzaju kluby i stowarzyszenia sportowe:

- Klub Sportowy „Polonia”,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Czarna Góra”,
- LZS „Igliczna” Wilkanów,
- LZS „Sparta” Stary Waliszów,
- Młodzieżowy Klub Sportowy „Taekwon-do”,
- Bystrzyckie Stowarzyszenie Tenisa Stołowego,
- Młodzieżowy Klub Sportowy „Krokus”,
- Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy przy SP nr 1,
- LZS „Łomniczanka” Stara Łomnica,
- ULKS „Strażak” Międzygórze,
- Bystrzyckie Koło Cyklistów przy PTTK,
- ULKS „Zdrój” Długopole Zdrój.

3. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO KRAJU, REGIONU I GMINY – PRZESŁANKI DO ZAŁOŻEŃ REWITALIZACJI MIASTA.

Lokalny Program Rewitalizacji powinien być zgodny z założeniami innych opracowań dotyczących różnych sfer rozwoju obszaru rewitalizacji i miasta, a jego zapisy – spójne z dokumentami strategicznymi opracowanymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej wymieniono wybrane dokumenty do analizy:

1. Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Spójności (SWW) na lata 2007–2013.
2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSS) na lata 2007–2013.
3. Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007–2015.
4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013.
6. Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015.
7. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bystrzyca Kłodzka.

3.1. Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności (SWW) na lata 2007–2013.

Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Spójności wyznaczają kierunki realizacji polityki spójności UE w latach 2007–2013. W ramach dokumentu opracowano priorytety polityki realizacji odnowionej agendy lizbońskiej, na podstawie których sprecyzowano wytyczne dla pobudzania rozwoju obszarów istotnych dla Unii Europejskiej. SWW stanowią podstawę przygotowania przez państwa członkowskie krajowych dokumentów, tj. Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NRSO) i programów operacyjnych.

Wytyczne to kilkunastostronicowy dokument skonstruowany na bardzo wysokim poziomie ogólności, nie należy w nim szukać potwierdzenia wprost założeń przyjętych w ramach LPR. Przyjąć jednak trzeba, że dokumenty takie jak NRSO, strategie rozwoju regionalnego i programy operacyjne są przejawem realizacji wytycznych i w nich należałoby poszukiwać bardziej sprecyzowanych celów, do których można odnieść cele programu rewitalizacji.

3.2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NRSO) na lata 2007–2013.

NSRO jest podstawowym dokumentem przygotowywanym przez każdy kraj członkowski Unii Europejskiej. Dokument ten określa krajowe priorytety, na które zostaną przeznaczone unijne fundusze i środki krajowe w latach 2007–2013.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSRO będą realizowane za pomocą programów operacyjnych:

- Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności (FS),
- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – EFRR,
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Europejski Fundusz Społeczny (EFS),
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – EFRR,
- Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej – EFRR,
- Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna – EFRR,
- Programów Operacyjnych Europejskiej Współpracy Terytorialnej – EFRR.

Powyższe programy przyczynią się do realizacji celu strategicznego oraz horyzontalnych celów szczegółowych nakreślonych w tym dokumencie i jednocześnie wytycznych przyjętych w SWW.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia i wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny będzie osiągany przez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Pomoże to zdefiniować kluczowe wskaźniki umożliwiające analizę globalnych rezultatów uzyskanych w ramach konsekwentnie realizowanej polityki.

Cele horyzontalne NSRO:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych i rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,

- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej, oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Kwestię rewitalizacji w dokumencie porusza się kilka razy:

- w analizie SWOT w słabych stronach w wymiarze przestrzennym wymienia się dużą liczbę zdegradowanych społecznie, gospodarczo i technicznie terenów miejskich, przemysłowych i powojkowych wymagających rewitalizacji,
- w rozwinięciu horyzontalnego celu szczegółowego „Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej” rewitalizacja – rozumiana jako odnowa środowiska fizycznego, kulturowego i historycznego, propagowanie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego zatrudnienia – należy do działań, w których przejawia się polityka spójności w Polsce w wymiarze miejskim,
- **w rozwinięciu ww. celu rewitalizację postrzega się jako efekt rozwoju turystyki, należy więc przyjąć, że wprowadzenie do LPR projektów o charakterze turystycznym spowoduje osiągnięcie celów samej rewitalizacji; ogólnie rzecz ujmując, postrzeganie rewitalizacji centrum Bystrzycy Kłodzkiej w kontekście osiągania celów związanych z rozwojem turystycznym należy uznać za zasadne; miasto nie jest dużym ośrodkiem miejskim, administracyjnie, finansowo i kulturalnie obsługuje mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka i tylko w pewnym zakresie sąsiednie gminy, należy jednak do ośrodków o bardzo dużym potencjalne rozwoju funkcji obsługi ruchu turystycznego; funkcja ta stanowi istotny czynnik rozwoju miasta, szczególnie jego centrum,**
- **w rozwinięciu ww. celu znajdują się zdania bardzo istotne dla postrzegania rewitalizacji, należy je przytoczyć w całości:** „Rewitalizacja rozumiana jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców,

przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego, obejmuje przede wszystkim części starej, często zabytkowej zabudowy, oraz humanizację osiedli budowanych z wielkiej płyty. Jej celem jest także zachowanie walorów historycznych (w tym głównie urbanistycznych i architektonicznych), podkreślenie ich unikalności i kolorytu lokalnego, co może zwiększyć ich atrakcyjność turystyczną, a tym samym przyczynić się do wzrostu szans rozwojowych. Rewitalizacji powinny zostać poddane miasta o istotnym znaczeniu dla rozwoju otaczających je układów lokalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej, a także miasta o wysokich walorach turystycznych. Procesom rewitalizacji powinny być poddane także obszary miast dotkniętych problemami gospodarczymi i społecznymi, które jednocześnie posiadają duże walory architektoniczne i urbanistyczne, będące elementami historycznego dziedzictwa, szczególnie narażone na bezpowrotne zniszczenie oraz tereny przemysłowe i powojkowe, dające się stosunkowo szybko przystosować do nowych funkcji miejskich. Odrębnym problemem jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, obejmujących zniszczone budynki zamieszkane przez ludność zagrożoną wykluczeniem społecznym. Rewitalizacja prowadzona będzie poprzez połączenie działań technicznych z rozwojem gospodarczym i społecznym, w oparciu o kompleksowe plany rozwoju miast i/lub programów rewitalizacji. Działania techniczne obejmować będą także remonty i modernizację istniejących wielorodzinnych zasobów mieszkaniowych, jak również adaptację istniejących budynków na cele mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach lub osób o szczególnych potrzebach”; **odnosząc się do przytoczonych kierunków wspierania rewitalizacji, m.in. w ramach programów operacyjnych, należy stwierdzić, że rewitalizacja w Bystrzycy Kłodzkiej powinna odpowiadać:**

- o warunkom odnowy starej, zabytkowej zabudowy i walorów historycznych, co przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta,
- o warunkom odnowy terenów zdegradowanych społecznie i gospodarczo, które jednocześnie posiadają walory architektoniczne i urbanistyczne; obszarem takim jest niewątpliwie centrum miasta,
- o warunkom odnowy terenu, na którym stoją budynki zamieszkane przez ludność zagrożoną wykluczeniem społecznym,
- o warunkom odnowy terenu o zabudowie wielorodzinnej.

3.3. Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007–2015.

Strategia Rozwoju Kraju 2007–2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju to nadrzędny, wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowi punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i dla opracowań jednostek samorządu terytorialnego.

Istotną rolą SRK jest koordynowanie reform instytucjonalno-regulacyjnych z działaniami finansowanymi ze środków UE, tak aby przez efekt synergii oba obszary przynosiły możliwie największy efekt prorozwojowy.

Główny cel strategii to podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, poszczególnych obywateli i całych rodzin.

Priorytety strategiczne:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- rozwój obszarów wiejskich,
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

W priorytecie „Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej” rewitalizacja postrzegana jest w kontekście rozwoju budownictwa mieszkaniowego, głównie na podstawie terenów przemysłowych. W tym samym priorytecie można znaleźć odniesienia do rewitalizacji jako poprawy bazy socjalnej, ochrony dziedzictwa kulturowego, renowacji zabytków i obiektów turystycznych. W tym rozumieniu działań związanych z rewitalizacją cele LPR Miasta Bystrzyca Kłodzka są spójne z SRK.

3.4. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.

Strategia określa wizję województwa dolnośląskiego jako europejskiego regionu węzłowego. Uzasadnieniem tak określonej wizji jest fakt, że według autorów strategii w obecnym świecie zarówno kraje, jak i regiony nie tylko mają wpływ na siebie, ale także są od siebie zależne.

Celem nadrzędnym strategii jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska i poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Zaproponowane w strategii priorytety wychodzą naprzeciw powyższym ustaleniom, odwołując się do podziału na kategorie celów sfery gospodarczej, przestrzennej i społecznej.

- **Cel „gospodarczy”:** *Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska.* W ramach tak określonego celu zakłada się osiągnięcie wysokiego i stabilnego tempa wzrostu oraz rozwoju gospodarczego, poprawę konkurencyjności Dolnego Śląska jako regionu atrakcyjnego do inwestowania i długookresowego prowadzenia innowacyjnej działalności gospodarczej przy wykorzystaniu endogenicznych czynników rozwoju.
- **Cel „przestrzenny”:** *Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu.* W ramach tak określonego celu zakłada się stymulowanie oraz umacnianie integracji przestrzennej i infrastrukturalnej Dolnego Śląska z Polską i Unią Europejską, a także integrację wewnątrz regionu, aktywną ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych, kształtowanie środowiska przyrodniczego Dolnego Śląska na podstawie zasad ekorozwoju.
- **Cel „Społeczny”:** *Rozwijanie solidarności społecznej i postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat.* W ramach tak określonego celu zakłada się stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego (w skali krajowej i europejskiej) poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, szczególnie socjalnych, edukacyjnych, kulturowych i zdrowotnych.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w ramach strategii pojawia się zwłaszcza w kontekście realizacji celu „przestrzennego” priorytetu 3. „Poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych”. W opisie priorytetu zwraca się uwagę na objęcie rewitalizacją obszarów zdegradowanych, dotkniętych patologiami społecznymi. Można rozumieć, że rewitalizacja ma wypełniać również cele społeczne. W związku z tym szczególne znaczenie trzeba przypisać tzw. projektom społecznym, ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów społecznych, zaś w przypadku projektów infrastrukturalnych należy priorytetowo wybierać do realizacji te, dzięki którym będzie można osiągnąć nie tylko cele rozwoju przestrzennego, ale przede wszystkim cele rozwoju społecznego i gospodarczego.

3.5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 i Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia w zakresie polityki wzrostu konkurencyjności województw i wyrównywania szans rozwojowych. Politykę tę planują i realizują samorządy wojewódzkie.

Program będzie realizowany w województwie dolnośląskim przy udziale środków finansowych pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, publicznych środków krajowych i środków prywatnych.

Za realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013 odpowiada Instytucja Zarządzająca, Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Program zawiera: społeczno-gospodarczą analizę sytuacji województwa podsumowaną analizą SWOT, strategię RPO dla województwa dolnośląskiego, opis priorytetów RPO, plan finansowy, system zarządzania i wdrażania, syntezę wyników szacunkowej oceny projektu RPO, wyniki prognozy oddziaływania na środowisko oraz organizację prac nad konsultacjami.

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego w latach 2007–2013 jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska i poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Cele szczegółowe programu:

- wzrost aktywności opartej na wiedzy i innowacyjności,
- rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- poprawa bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu przez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej.

Cele te będą realizowane za pomocą ukierunkowanych działań określanych jako priorytety

RPO:

1. Wzrost konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw („Przedsiębiorstwa i innowacyjność”).
2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku („Społeczeństwo informacyjne”).

3. Rozwój infrastruktury transportowej na Dolnym Śląsku („Transport”).
4. Poprawa środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa ekologicznego i przeciwpowodziowego („Środowisko i bezpieczeństwo ekologiczne”).
5. Regionalna infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku („Energetyka”).
6. Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”).
7. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”).
8. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”).
9. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska („Miasta”).
10. Pomoc techniczna.

Cele LPR Miasta Bystrzyca Kłodzka powinny wpisywać się w priorytet 9. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska („Miasta”). Jego głównym celem jest przeciwdziałanie marginalizacji obszarów w miastach województwa dolnośląskiego, na których nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne, a stan fizyczny przestrzeni ulega degradacji.

W rozwinięciu celu podaje się, że działania podjęte w ramach priorytetu będą prowadzić do odnowy najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich i do wzmocnienia struktur społeczno-ekonomicznych. Wsparcie otrzymają zwłaszcza zintegrowane rozwiązania traktujące kompleksowo problemy gospodarcze, społeczne i środowiskowe. W Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO dla WD zapisano Działanie 9.1 Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców. W uzasadnieniu wskazano, że wsparcie działań rewitalizacyjnych otrzymają zintegrowane interwencje na obszarach zdegradowanych w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji. By zapewnić trwałą poprawę zdegradowanych terenów, obszary wsparcia zostaną wyznaczone w taki sposób, by zachować intensywność udzielonej pomocy w wysokości 1100 zł na jednego mieszkańca. Ponadto dla powodzenia procesów rewitalizacyjnych konieczne jest uzupełnienie przedsięwzięć infrastrukturalnych realizowanych przy wsparciu środków priorytetu „Miasta” za pomocą odpowiednich działań społecznych. IZ RPO będzie weryfikować wypełnianie tego obowiązku. Podstawą wyboru obszarów do rewitalizacji uczyniono degradację społeczną mierzoną m.in. wysokim bezrobociem, niskim poziomem aktywności gospodarczej, wyższym niż w innych rejonach natężeniem występowania zjawisk patologicznych i wysokim stopniem przestępczości.

3.6. Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015.

Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015 została uchwalona w 2008 r. bezpośrednio przed sporządzeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji. Podstawowa struktura strategii została oparta na misji gminy, nadrzędne cele strategiczne i cele strategiczne operacyjne podzielono na poszczególne obszary aktywności gminy.

„Misją Gminy Bystrzyca Kłodzka jest tworzenie optymalnych warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy przy jednoczesnym poszanowaniu wartości środowiska naturalnego. Zaspokajanie na jak najwyższym poziomie i w jak najlepszy sposób potrzeb mieszkańców, turystów i inwestorów. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty oraz kultury, sportu. Wspieranie inwestycji infrastrukturalnych oraz rozwoju obszarów wiejskich”.

Do ustalonych w ramach strategii nadrzędnych celów strategicznych należą:

- rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju edukacyjnego młodzieży i całej społeczności gminnej,
- wzrost standardów życia mieszkańców gminy,
- rozwój infrastruktury technicznej, przemysłu i usług,
- nowoczesne rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich,
- ukształtowanie i promocja wizerunku gminy,
- uruchomienie w gminie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy,
- rozwój współpracy międzynarodowej.

Cele strategiczne operacyjne wyróżniono w poszczególnych obszarach i dziedzinach. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 23. Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Obszar strategiczny	Dziedzina	Cel strategiczny
Społeczny	Pomoc społeczna	1. Podniesienie jakości i dostępności usług pomocy społecznej.
		2. Poprawa włączenia społecznego kategorii marginalizowanych.
		3. Zmniejszenie liczby kategorii zagrożonych marginalizacją.
		4. Stworzenie gminnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.
	Edukacja	1. Optymalizacja warunków kształcenia, opieki i wychowania w szkołach.
		2. Wspieranie rozwoju edukacji niepublicznej.
		3. Upowszechnianie wychowania przedszkolnego.
	Kultura	Zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury w celu zachowania dziedzictwa kulturowego gminy, rozbudzania i zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców.
	Sport	Aktywne i sprawne społeczeństwo – zwiększenie dostępności sportu i form aktywności fizycznej, wyrabianie nawyku stałej dbałości o utrzymanie sprawności, a tym samym zdrowia (m.in. przez powiązania z programami edukacyjnymi i ofertą wykorzystania wolnego czasu).
	Turystyka	1. Stworzenie konkurencyjnego produktu turystycznego.
		2. Przygotowanie wykwalifikowanych kadr.
		3. Rozwój spójnego i skutecznego systemu marketingu.
		4. Usprawnienie informacji turystycznej.
		5. Modernizacja infrastruktury.
	Uzdrowisko	Rozwój turystyki zdrowotno-uzdrowiskowej.
	Mieszkalnictwo	1. Zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiednich standardów miejsca zamieszkania.
		2. Zapewnienie rozwoju budownictwa socjalnego.
	Opieka zdrowotna	Poprawa jakości usług medycznych na poziomie podstawowym i zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości.
	Bezpieczeństwo publiczne	Ograniczanie skutków zagrożeń w gminie.
Gospodarczy	Przedsiębiorczość	1. Stworzenie optymalnych warunków zrównoważonego rozwoju gospodarczo-przemysłowego przez wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.
		2. Tworzenie nowych miejsc pracy.
		3. Obniżenie wskaźnika bezrobocia.
	Rolnictwo	1. Rozwój grup producenckich.

Obszar strategiczny	Dziedzina	Cel strategiczny
		2. Niwelowanie dysproporcji poziomu rozwoju obszarów wiejskich i obszarów zurbanizowanych.
		3. Działania mające na celu dostosowanie rolnictwa do rolnictwa innych krajów Unii Europejskiej.
		4. Poprawa warunków życia przez rozwój infrastruktury kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na wsi.
		5. Tworzenie pozarolniczych miejsc pracy.
	Leśnictwo	Ochrona ekosystemów leśnych i zwiększanie gruntów leśnych.
Infrastruktury	Komunikacja	Dostosowanie istniejącej sieci drogowej w gminie do standardów europejskich.
	Zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków	1. Zwiększenie zaopatrzenia w wodę jak największej liczby gminnych wsi.
		2. Skanalizowanie większych wsi w gminie i ważniejszych miejscowości turystycznych i uzdrowiskowych.
	Odpady	1. Stworzenie sprawnego gminnego systemu gospodarki odpadami.
		2. Minimalizacja ilości odpadów oraz ich odzysk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015” udostępnionego przez Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Wśród celów strategicznych nadrzędnych i operacyjnych nie wymienia się rewitalizacji, należy jednak przyjąć, że cele rewitalizacyjne danego obszaru powinny być spójne z celami postawionymi w strategii dla całej gminy. Pojawia się ona jako jedno z działań w dziedzinie Mieszkalnictwo, gdzie w ramach analizy SWOT uznano również, że rewitalizacja starówki stanowi szansę rozwoju. W tym kontekście cele LPR powinny być spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka.

3.7. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bystrzyca Kłodzka.

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy. Sporządza się go dla całej gminy i umieszcza w nim wytyczne do planowania miejscowego.

Studium pełni także funkcję koordynacyjną w programowaniu rozwoju miasta ustalonym w Strategii Rozwoju Miasta, a także przy sporządzaniu Wieloletnich Planów Inwestycyjnych, przede wszystkim w dziedzinie realizacji inwestycji celu publicznego. Mimo że studium nie ma rangi prawa lokalnego, jest podstawą opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W studium wskazuje się na konieczność podjęcia działań związanych z przekształceniami i rehabilitacją na cele usługowe terenów w obrębie zabytkowego śródmieścia, które zostało wskazane generalnie do rozwoju funkcji usługowej i – dodatkowo – mieszkaniowej. Podnosi się też fakt, że Bystrzyca Kłodzka, w której mieszczą się m.in. takie instytucje, jak: zespoły szkolnictwa średniego, urzędy administracji rządowej (m.in. prokuratura rejonowa, urząd skarbowy), obiekty lecznictwa otwartego i zamkniętego, ma rangę ośrodka ponadlokalnego oddziałującego na fragment subregionu kłodzkiego. Śródmieście jest obszarem, który w znacznej części przejmuje te funkcje i stanowi też centrum obsługi ruchu turystycznego. **W związku z tym przyjmuje się założenie, że cele rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej będą ukierunkowane na odnowę społeczno-gospodarczą i przestrzenną śródmieścia jako obszaru pełniącego funkcję usług rynkowych i nierynkowych dla mieszkańców miasta, gminy i gmin ościennych. Ponadto jako ważne przy podejmowaniu działań rewitalizacyjnych trzeba wskazać cele związane z poprawą standardów zamieszkania w tym obszarze.**

4. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BYSTRZYCA KŁODZKA.

Program rewitalizacji powinien obejmować działania techniczne, takie jak: remonty, modernizacje, nadbudowy, rozbudowy, poprawę funkcjonalną i estetyczną przestrzeni publicznych. Ponadto powinien określać działania przygotowane na rzecz rozwoju społecznego, w tym aktywizacji społecznej i zawodowej. Program rewitalizacji ma też służyć rozwojowi handlu i usług dla mieszkańców na wyznaczonym przez samorząd terenie. Rewitalizacja Bystrzycy Kłodzkiej w odniesieniu do dokumentów strategicznych i operacyjnych Unii Europejskiej, kraju, regionu i samego miasta ma na celu:

- ożywienie gospodarcze i społeczne,
- zwiększenie potencjału turystycznego wskazanego obszaru przez wsparcie kompleksowych projektów działań technicznych,
- rozwiązywanie problemów społecznych (w tym walka z patologiami społecznymi),
- poprawę warunków mieszkaniowych,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych (w tym bezpieczeństwa).

Samorząd terytorialny, przygotowując program rewitalizacji, powinien jednocześnie połączyć trzy obszary:

- gospodarczy (w tym poprawa infrastruktury komunalnej oraz przygotowanie przestrzeni publicznej pod działalność gospodarczą zgodną z funkcjami danego obszaru),
- społeczny (w tym integracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, rozwój kultury i tożsamości lokalnej, poprawa warunków mieszkaniowych i bezpieczeństwa publicznego),
- przestrzenny (poprawa funkcjonalności terenu, odnowa przestrzeni publicznej i uatrakcyjnienie miejsca zamieszkania i rozwój turystyczny).

Tylko równoczesne, skoordynowane działania łączące wymienione obszary rozwojowe mogą przyczynić się do przełamania kryzysu społeczno-gospodarczego rewitalizowanych obszarów. Wiąże się to jednak z koniecznością i umiejętnością negocjacji z partnerami społeczno-gospodarczymi.

4.1. Okres programowania.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka wyróżniono jeden okres programowania środków: 2008–2015. Program ma charakter strategiczno-operacyjny, a zatem należy przyjąć, że rok 2015 jest wyznacznikiem okresu obowiązywania zapisów programu, zwłaszcza jeśli chodzi o założone cele rewitalizacji na wskazanych obszarach oraz priorytetowe typy projektów.

Podstawową przesłanką do wyboru okresu programowania LPR był czas realizacji Strategii Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka wyznaczony na lata 2008–2015.

4.2. Wyznaczenie obszaru do rewitalizacji i jego diagnoza.

Ogólnym wyznacznikiem decydującym o opracowaniu LPR jest wyraźny kryzys miejski lub zapotrzebowanie na odnowę społeczno-gospodarczą. Kryteria, które wzięto pod uwagę przy wskazaniu do rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, są zgodne w trzech przypadkach z kryteriami wyboru obszaru rewitalizacji wytypowanymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Należą do nich:

Kryteria główne:

- **wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia** mierzony liczbą osób uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (wskaźnik W1),
- **niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej** mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (wskaźnik W2),
- **wysoka stopa długotrwałego bezrobocia** mierzona procentowo stosunkiem liczby osób długotrwanie bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik W3).

Kryterium pomocnicze obliczone według analogicznej metodologii:

- **wysoki poziom liczby osób bezrobotnych** mierzony procentowo stosunkiem liczby osób bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym obszaru (wskaźnik W4).

Obszar może zostać wskazany do rewitalizacji, jeśli w trzech kryteriach głównych ma wskaźniki gorsze niż całe miasto.

W analizie uwzględniono również problem przestępczości. Jednak z uwagi na to, że dane dotyczące popełnianych w mieście przestępstw nie są usystematyzowane zgodnie z podziałem na poszczególne ulice, nie można tej statystyki włączyć do delimitacji.

Gdyby rozpatrywać wyłącznie wskaźniki społeczne, to za obszary wymagające rewitalizacji uznano by te, które mają wysoką wartość wskaźników W1–W4. Potencjalnym obszarem kwalifikującym się do rewitalizacji byłby ten, na którym:

- znaczna liczba mieszkańców korzysta z pomocy społecznej, szczególnie z powodu ubóstwa,
- większość mieszkańców jest bezrobotna, zwłaszcza długotrwale,
- niewielka liczba mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą,
- popełnia się dużo przestępstw.

Wszystkie wskaźniki W1–W4 dla poszczególnych ulic, które służyły jako podstawowa jednostka analizy, zostały wystandaryzowane (wskaźnik W2 przed standaryzacją otrzymuje znak ujemny). Standaryzacja wskaźników polega na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej wartości dla wszystkich ulic i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla wszystkich ulic. W wyniku tej procedury wszystkie wskaźniki standaryzowane mają rozkład z jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (do jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania wskaźników.

Na bazie wystandaryzowanych wskaźników utworzono indeks zbiorczy (wskaźnik sumaryczny):

$$\text{Indeks1} = W1 + (-W2) + W3 + W4$$

W delimitacji obszaru do rewitalizacji uwzględniono również uwarunkowania przestrzenne, w tym stan zagospodarowania w infrastrukturę, a także atrakcyjność turystyczną obszarów. Diagnozę w tej dziedzinie prowadzono metodą opisową, a nie wskaźnikową.

Po dokonaniu analizy degradacji społecznej na poziomie poszczególnych ulic wyodrębniono obszar, w którym obserwuje się największe skupienie badanych wskaźników degradacji. Analiza jednoznacznie wskazała centrum.

Jak wykazały analizy, obszarem najbardziej dotkniętym problemami społecznymi jest:

centrum pomiędzy: ul. Sienkiewicza, torami kolejowymi do mostu na rzece Nysa Kłodzka wraz z placem Szpitalnym, wzdłuż ul. Międzyleskiej, a następnie wzdłuż rzeki Bystrzyca do skrzyżowania ul. Krakowskiej i Kasztanowej, do pl. Kościuszki, następnie ul. Wojska Polskiego do ul. Słowackiego.

Obszar do rewitalizacji wskazuje się jednocześnie jako teren do wsparcia w ramach RPO Województwa Dolnośląskiego.

Centrum – jako obszar obsługujący ruch turystyczny i przede wszystkim jako ośrodek administracyjny i finansowy miasta o charakterze ponadlokalnym (Bystrzyca Kłodzka obsługuje mieszkańców miasta, gminy i gmin ościennych) – uznano za priorytetowy w procesie rewitalizacji rozumianej jako odnowa zdegradowanych obszarów. Jednocześnie wskazanie obszaru centralnego, który ma istotne dla miasta walory kulturowe i turystyczne, należy uznać za właściwe, co wykazano w rozdziałach dotyczących zgodności z politykami rządowymi i regionalnymi w zakresie rewitalizacji.

Centrum w przedstawionych wyżej granicach zamieszkuje **3491 osób**, z czego 66% stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym (podobnie jak w całym mieście). Obszar charakteryzuje się wieloma dysfunkcjami zarówno w sferze przestrzennej, społecznej, jak i gospodarczej. Zamieszkiwany jest przez relatywnie dużą liczbę osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Spory odsetek mieszkańców centrum osiąga dochody lokujące ich w kategorii ubogich. Jedną z ważniejszych przyczyn tego stanu jest wysoki poziom bezrobocia, szczególnie bezrobocia długotrwałego.

Poważnym problemem społecznym, który oddziałuje również na warunki prowadzenia działalności gospodarczej i rozwój funkcji obsługi ruchu turystycznego, jest przestępczość.

Centrum Bystrzycy Kłodzkiej jest również szczególnie newralgicznym obszarem ze względu na zlokalizowane tu duże skupisko ludności romskiej pozostającej poza strukturą społeczną miasta (około 200 osób – brak szczegółowych statystyk).

Mimo dobrych warunków pod lokalizację firm usługowych i handlowych działalność gospodarcza na tym obszarze nie rozwija się w wystarczającym stopniu. Niewiele podmiotów

oferuje usługi turystyczne. Płyta rynku głównego (Pl. Wolności) nie jest przystosowana do lokalizowania usług centrotwórczych i gastronomii. Występuje tu również wiele problemów związanych ze stanem technicznym budynków, chodników, ulic i infrastruktury komunalnej. Niewłaściwie zagospodarowana jest też główna przestrzeń publiczna, nie ma dobrze wykorzystanej zieleni i obiektów małej architektury.

Wyniki wszystkich analiz, które pozwoliły wskazać centrum Bystrzycy Kłodzkiej do rewitalizacji, a także diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenno-ekologiczna tego obszaru zostały streszczone w kolejnych rozdziałach.

W trakcie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka nie zidentyfikowano obszarów powojсковych i przemysłowych, a także nie wskazano obszaru do wsparcia w dziedzinie mieszkalnictwa odnośnie Rozporządzenia (WE) nr 1828/2006.

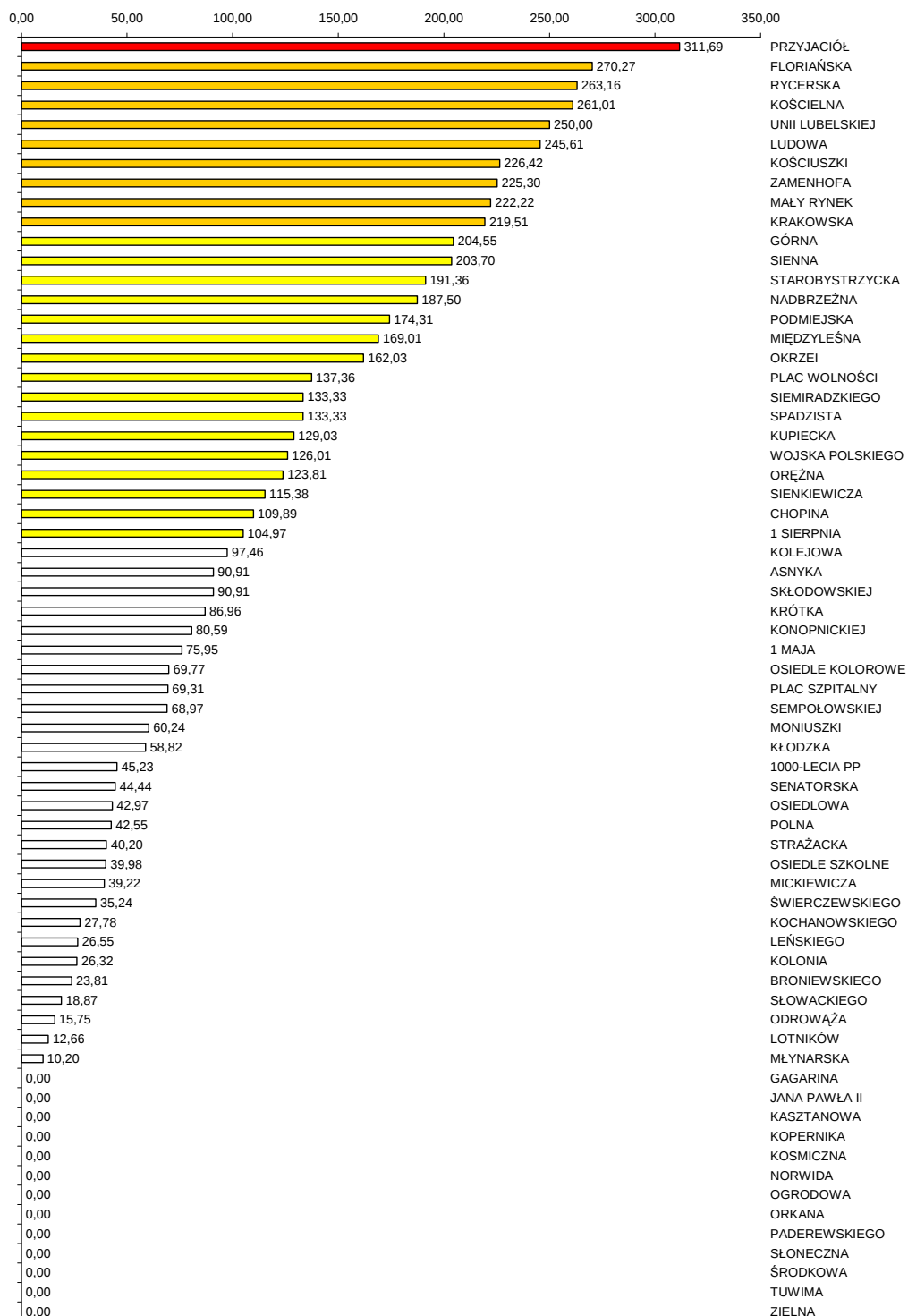
4.2.1. Poziom ubóstwa i wykluczenia.

Poziom ubóstwa i wykluczenia to jedno z podstawowych kryteriów wyboru obszaru do rewitalizacji. Poziom ten został zbadany za pomocą wskaźnika liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Wskaźnik przeliczono przez 1000 mieszkańców i obliczono dla każdej ulicy w Bystrzycy Kłodzkiej. W mieście w 2006 r. z pomocy społecznej skorzystało 1077 osób, tj. 103 osoby na 1000 mieszkańców. W tym samym czasie w całym województwie wskaźnik ubóstwa i wykluczenia wyniósł 65. Problem ubóstwa jest największy w rejonie śródmieścia, szczególnie wśród mieszkańców ulic: Przyjaciół, Rycerskiej, Kościelnej, Kościuszki, Małego Rynku, Krakowskiej. W mniejszym stopniu (choć w większym niż wynosi średnia dla miasta) ubóstwem dotknięte są też ulice: Sienna, Starobystrzycka, Nadbrzeżna, Podmiejska, Międzyłęśna, Okrzei, Pl. Wolności, Siemiradzkiego, Kupiecka i Wojska Polskiego. Wysoki poziom względnego ubóstwa, prócz ulic w centrum, obserwuje się na ulicach: Floriańskiej, Unii Lubelskiej, Ludowej, Zamenhofs i Górnej. Ulice te jednak są rozproszone i nie stanowią spójnego obszaru.

Poniższy wykres przedstawia szczegółowe wyniki.

Wykres 9. Wskaźnik poziomu ubóstwa i wykluczenia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Uwaga: Kolorem czerwonym oznaczono wartości trzykrotnie wyższe od średniej, pomarańczowym dwukrotnie wyższe, żółtym wyższe od średniej.

LEGENDA

- Wskaźnik trzykrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik dwukrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik wyższy niż średnia dla miasta

**W1
Poziom ubóstwa i wykluczenia**

Rysunek 4. Poziom ubóstwa i wykluczenia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

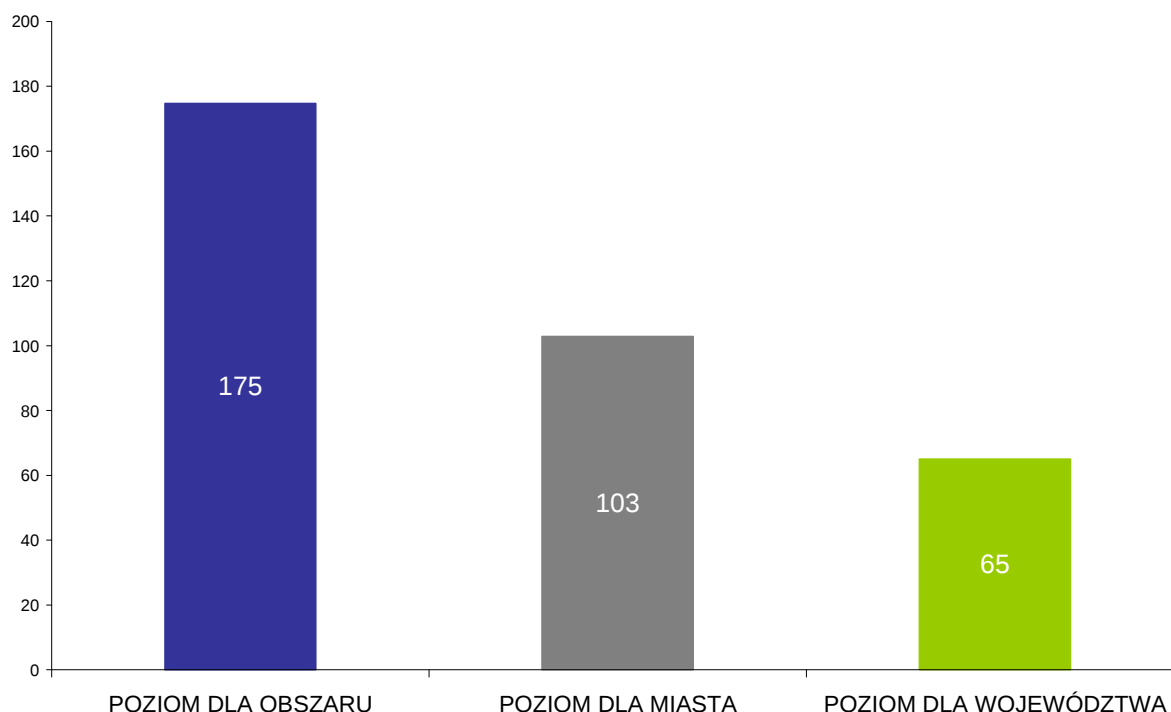
W odniesieniu do ostatecznych wyników wyboru obszaru do rewitalizacji:

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji mieszka 610 osób korzystających z pomocy społecznej i uprawnionych do świadczeń pieniężnych. Stanowią one aż 57% ogółu korzystających z pomocy społecznej w mieście.

Poziom liczby osób korzystających z pomocy społecznej (na 1000 mieszkańców) wynosi 175, czyli jest to wskaźnik 1,7 razy wyższy niż średni dla miasta oraz aż 2,7 razy wyższy niż poziom dla województwa.

Na wykresie przedstawiono wyżej opisane relacje.

**Wykres 10. Poziom ubóstwa i wykluczenia w 2006 r. (stan na 31 XII).
Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

4.2.2. *Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej.*

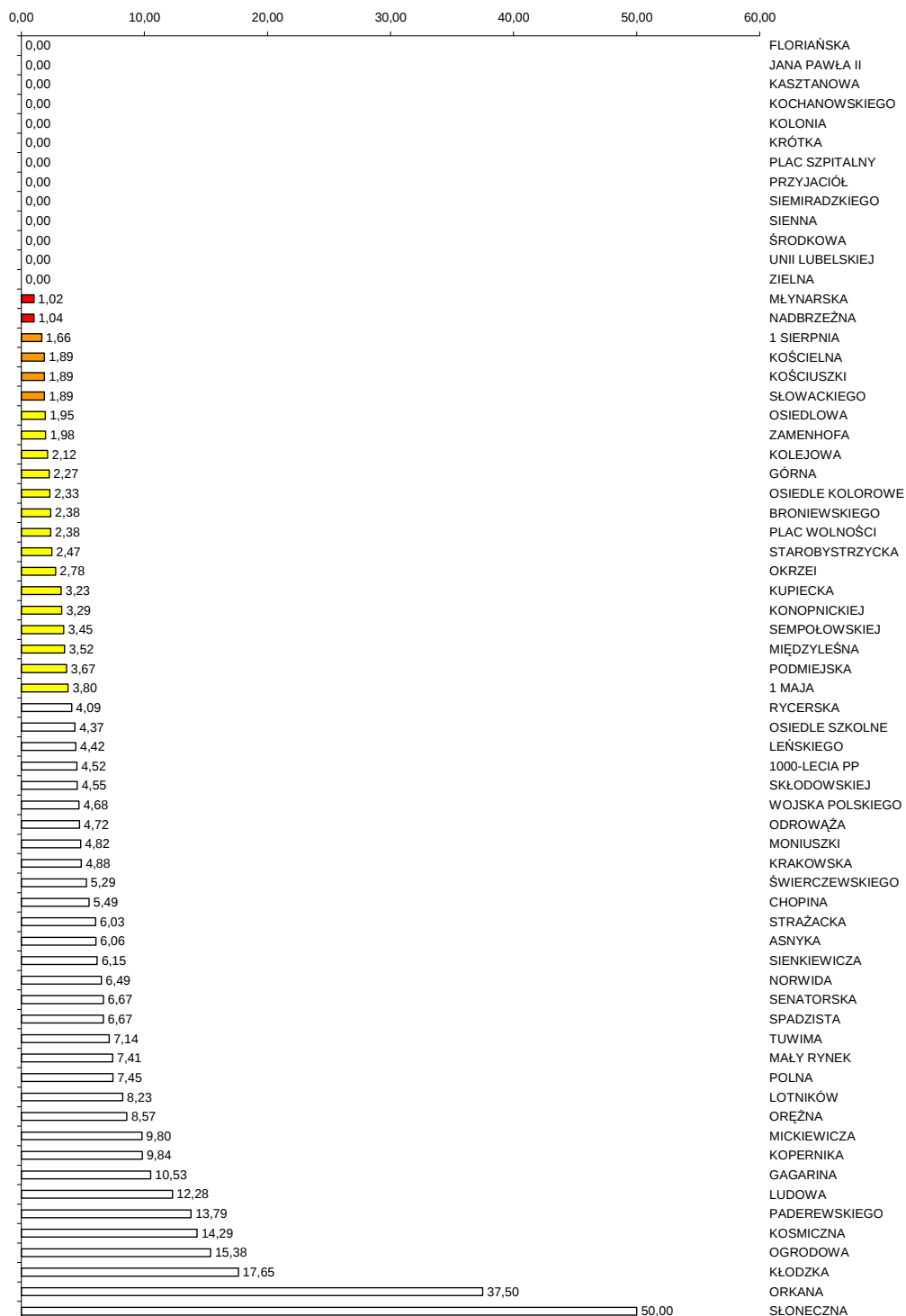
Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców.

W mieście w 2006 r. zarejestrowane były 404 przedsiębiorstwa, co jest wynikiem stosunkowo skromnym. Poziom liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej wyniósł w 2006 r. tylko 3,86. W tym samym czasie w województwie dolnośląskim odnotowano ponad 10 przedsiębiorstw na 100 mieszkańców regionu. Choć centrum miasta jest zazwyczaj najbardziej atrakcyjnym miejscem do lokalizowania firm handlowych i usługowych, w Bystrzycy Kłodzkiej obserwuje się problemy właśnie na tym obszarze. Dużo lepsza sytuacja, zbliżona do średniej wojewódzkiej, jest przy ulicach Kopernika, Polnej, Gagarina, Kosmicznej, Lotników, Świerczewskiego, Mickiewicza i Orężnej.

Wykres poniżej przedstawia szczegółowe wyniki.

Wykres 11. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej
 Uwaga: Kolorem czerwonym oznaczono wartości trzykrotnie wyższe od średniej, pomarańczowym dwukrotnie wyższe, żółtym wyższe od średniej.

[illegible]

Rysunek 5. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

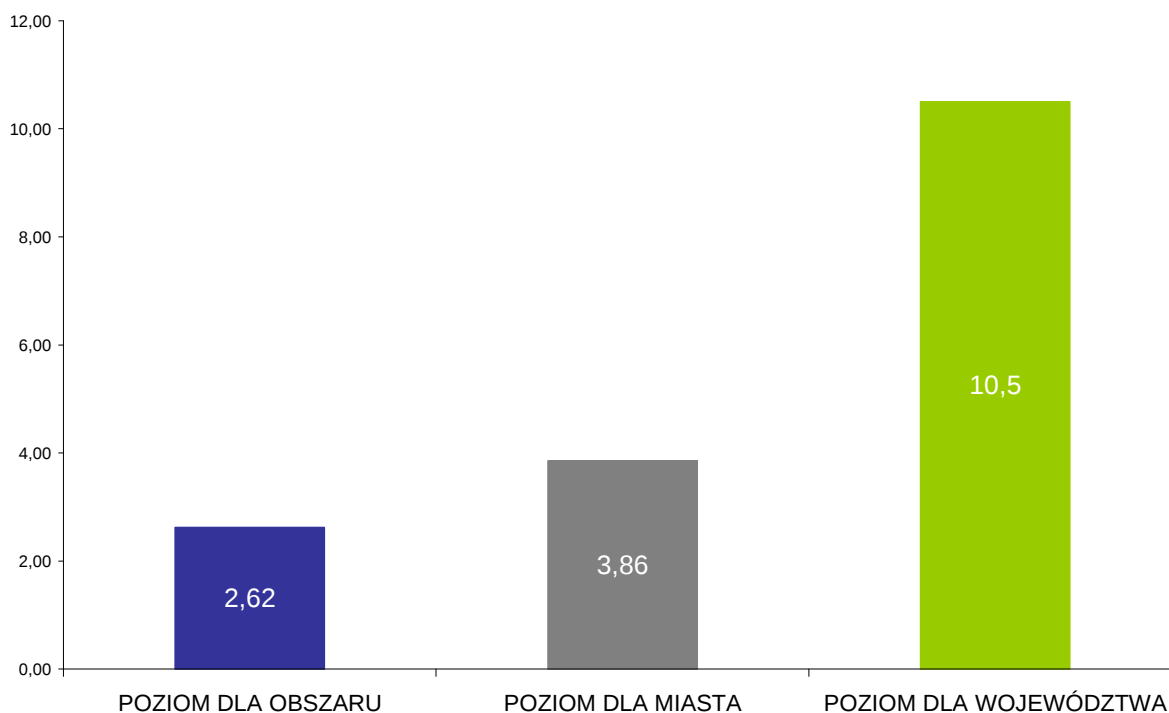
W odniesieniu do ostatecznych wyników wyboru obszaru do rewitalizacji:

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji zarejestrowane są 92 przedsiębiorstwa, tj. 23% wszystkich przedsiębiorstw w mieście.

Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej wynosi tu zaledwie 2,62, czyli jest 1,5 razy niższy niż średni dla miasta i aż 4 razy niższy niż poziom dla województwa.

Na wykresie przedstawiono wyżej opisane relacje.

**Wykres 12. Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej w 2006 r.
(stan na 31 XII).
Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy
Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

4.2.3. *Stopa długotrwałego bezrobocia.*

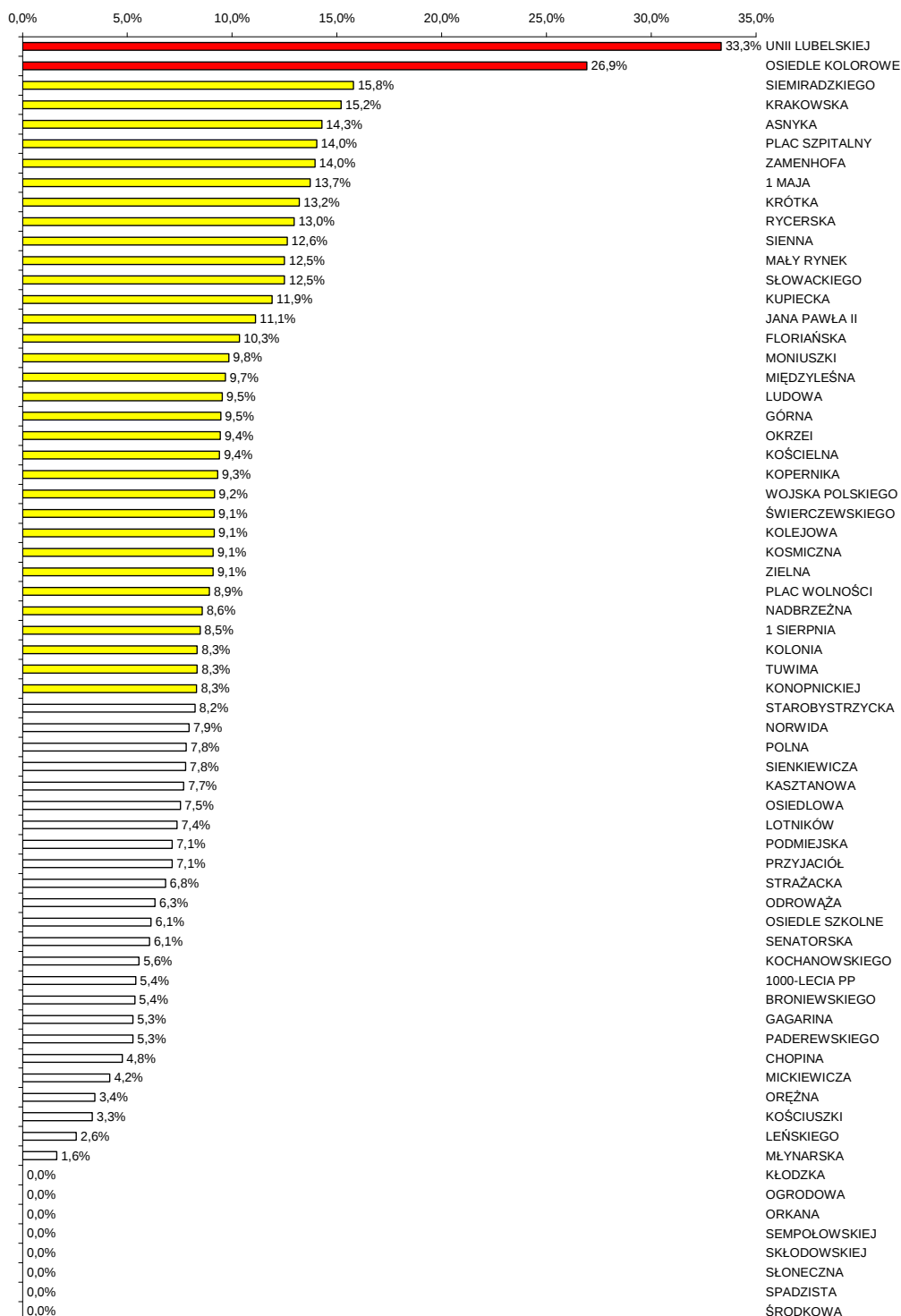
Bezrobocie długotrwałe należy do kryteriów wskazanych przez Komisję Europejską jako jedno z kluczowych przy wyborze obszarów mieszkalnictwa. Jest ono zatem również ważne przy wykonywaniu delimitacji obszarów do rewitalizacji. Jego waga wynika przede wszystkim z jego znaczenia w ogólnej kondycji społecznej mieszkańców miasta. Długotrwałe bezrobocie bardzo często prowadzi zarówno do wykluczenia zawodowego, jak i wykluczenia społecznego, a to z kolei pociąga za sobą wiele patologii społecznych. Przewycięzanie długotrwałego bezrobocia jest o tyle trudne, że ludzie pozostający długo bez pracy stają się bardzo mało mobilni na rynku pracy. Ich aktywizacja zawodowa natomiast musi być poprzedzona aktywizacją społeczną.

Ogółem w całym mieście na koniec 2006 r. było zarejestrowanych 225 osób długotrwałe bezrobotnych. Również poziom długotrwałego bezrobocia dla Bystrzycy Kłodzkiej (8,2%) jest wyższy niż dla całego województwa (4,5%). Na podstawie tej różnicy można stwierdzić, iż bezrobocie mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej ma charakter strukturalnego. Szczególnie jest to widoczne w centrum miasta, a także na osiedlu Kolorowym, w rejonie ulic 1 Sierpnia, Kopernika, Świerczewskiego, Konopnickiej, Asnyka, Moniuszki, Tuwima i Zamenhofa, jednakże należy zaznaczyć, iż ulice Starówki i jej otoczenia niemal w całości charakteryzują się stopą bezrobocia długotrwałego wyższą niż średnio w mieście.

Wykres poniżej prezentuje szczegółowe wyniki.

Wykres 13. Stopa długotrwałego bezrobocia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej
 Uwaga: Kolorem czerwonym oznaczono wartości trzykrotnie wyższe od średniej, żółtym wyższe od średniej.

LEGENDA

- Wskaźnik trzykrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik dwukrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik wyższy niż średnia dla miasta

W3
Poziom bezrobocie długotrwałego

Rysunek 6. Stopa długotrwałego bezrobocia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

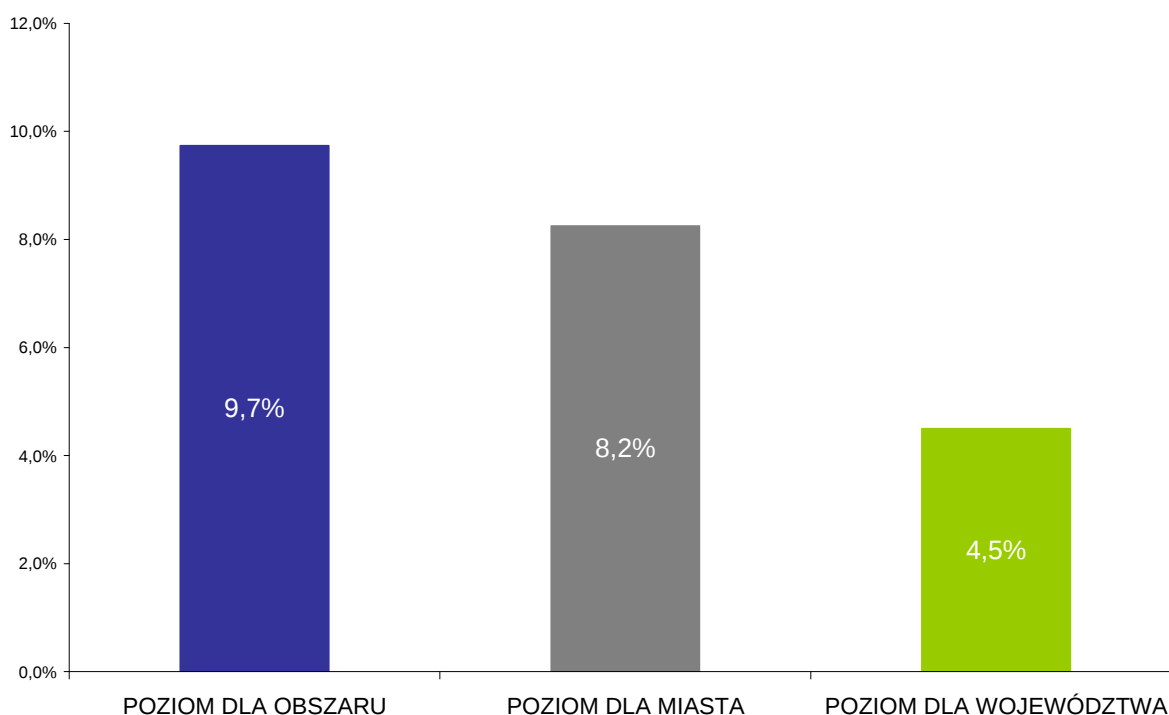
W odniesieniu do ostatecznych wyników wyboru obszaru do rewitalizacji:

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji mieszka 225 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 39% ogółu długotrwale bezrobotnych w mieście.

Na całym obszarze do rewitalizacji stopa bezrobocia długotrwałego wynosi 9,7%, czyli jest 1,2 razy wyższa niż średnia dla miasta oraz 2,2 razy wyższa niż stopa bezrobocia długotrwałego dla województwa.

Na wykresie przedstawiono wyżej opisane relacje.

Wykres 14. Stopa długotrwałego bezrobocia w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

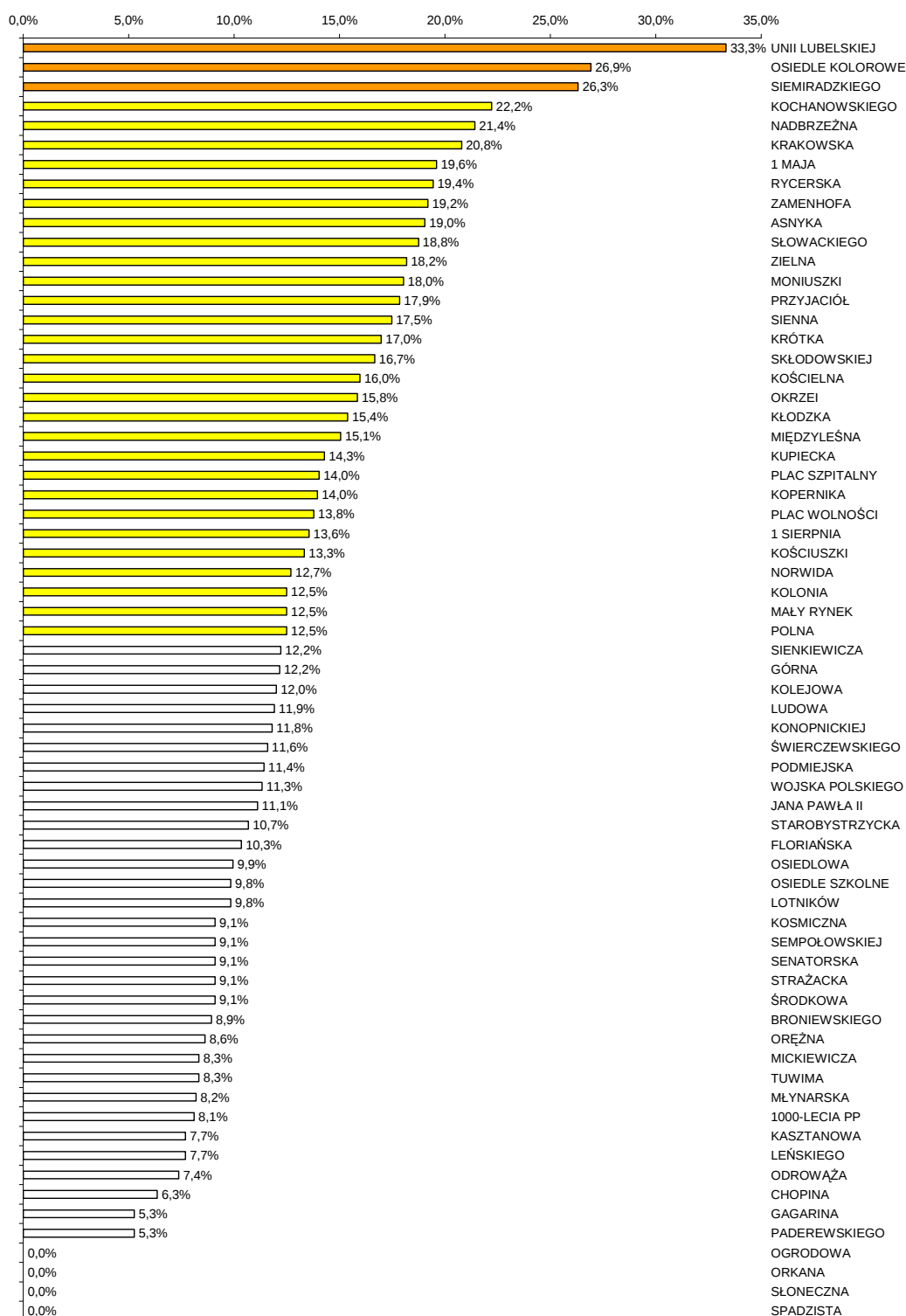
4.2.4. Poziom bezrobocie.

Poziom bezrobocie (liczba osób bezrobotnych ogółem podzielona przez liczbę osób w wieku produkcyjnym) został wskazany jako kryterium pomocnicze przy wyborze obszaru do rewitalizacji. Bezrobocie wpływa bowiem na wiele innych problemów związanych z dysfunkcyjnością społeczną osób dotkniętych bezrobociem. Mapy kumulacji problemów bezrobocia i ubóstwa najczęściej się pokrywają. Podobną zależność z niewielkimi odstępstwami można zaobserwować w Bystrzycy Kłodzkiej. Ogółem na koniec 2006 r. zarejestrowanych było 866 bezrobotnych. Miasto pod względem bezrobocia jest w gorszej sytuacji niż – średnio – całe województwo. Poziom bezrobocie dla miasta w 2006 r. wyniósł 12,3%, a dla województwa 9,8%. Także w przypadku bezrobocia problem koncentruje się głównie w centrum, na starówce i w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Problem zauważono ponadto przy ulicach Asnyka, Moniuszki, Norwida, Kochanowskiego, 1 Sierpnia, Polnej i Kopernika, a także na osiedlu Kolorowym. Starówka i jej otoczenie niemal w całości charakteryzują się wskaźnikami przewyższającymi średnią dla miasta.

Poniższy wykres przedstawia szczegółowe wyniki.

Wykres 15. Poziom bezrobocia dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej w 2006 r. (stan na 31 XII)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej
 Uwaga: Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości dwukrotnie wyższe, żółtym wyższe od średniej.

BYSTRZYCA KŁODZKA

granicza miasta Bystrzyca Kłodzka

Lotnisko polowe

POD "Śnieżnik"

POD "Śnieżnik"

os. Kolorowe

Strzażka

Wojna Polska

SPIS ULIC

1. Nowa Adamowa D.1

2. Nowożytnego Mysłajana D.2

3. Dąbowa Przyorka C.6

4. Józefa Piłsudskiego D.8

5. Kłobasowa B.4

6. Kłobasowa B.3

7. Kłobasowa D.5

8. Kłobasowa D.6

9. Kłobasowa D.7

10. Kłobasowa D.8

11. Kłobasowa D.9

12. Kłobasowa D.10

13. Kłobasowa D.11

14. Kłobasowa D.12

15. Kłobasowa D.13

16. Kłobasowa D.14

17. Kłobasowa D.15

18. Kłobasowa D.16

19. Kłobasowa D.17

20. Kłobasowa D.18

21. Kłobasowa D.19

22. Kłobasowa D.20

23. Kłobasowa D.21

24. Kłobasowa D.22

25. Kłobasowa D.23

26. Kłobasowa D.24

27. Kłobasowa D.25

28. Kłobasowa D.26

29. Kłobasowa D.27

30. Kłobasowa D.28

31. Kłobasowa D.29

32. Kłobasowa D.30

33. Kłobasowa D.31

34. Kłobasowa D.32

35. Kłobasowa D.33

36. Kłobasowa D.34

37. Kłobasowa D.35

38. Kłobasowa D.36

39. Kłobasowa D.37

40. Kłobasowa D.38

41. Kłobasowa D.39

42. Kłobasowa D.40

43. Kłobasowa D.41

44. Kłobasowa D.42

45. Kłobasowa D.43

46. Kłobasowa D.44

47. Kłobasowa D.45

48. Kłobasowa D.46

49. Kłobasowa D.47

50. Kłobasowa D.48

51. Kłobasowa D.49

52. Kłobasowa D.50

53. Kłobasowa D.51

54. Kłobasowa D.52

55. Kłobasowa D.53

56. Kłobasowa D.54

57. Kłobasowa D.55

58. Kłobasowa D.56

59. Kłobasowa D.57

60. Kłobasowa D.58

61. Kłobasowa D.59

62. Kłobasowa D.60

63. Kłobasowa D.61

64. Kłobasowa D.62

65. Kłobasowa D.63

66. Kłobasowa D.64

67. Kłobasowa D.65

68. Kłobasowa D.66

69. Kłobasowa D.67

70. Kłobasowa D.68

71. Kłobasowa D.69

72. Kłobasowa D.70

73. Kłobasowa D.71

74. Kłobasowa D.72

75. Kłobasowa D.73

76. Kłobasowa D.74

77. Kłobasowa D.75

78. Kłobasowa D.76

79. Kłobasowa D.77

80. Kłobasowa D.78

81. Kłobasowa D.79

82. Kłobasowa D.80

83. Kłobasowa D.81

84. Kłobasowa D.82

85. Kłobasowa D.83

86. Kłobasowa D.84

87. Kłobasowa D.85

88. Kłobasowa D.86

89. Kłobasowa D.87

90. Kłobasowa D.88

91. Kłobasowa D.89

92. Kłobasowa D.90

93. Kłobasowa D.91

94. Kłobasowa D.92

95. Kłobasowa D.93

96. Kłobasowa D.94

97. Kłobasowa D.95

98. Kłobasowa D.96

99. Kłobasowa D.97

100. Kłobasowa D.98

101. Kłobasowa D.99

102. Kłobasowa D.100

103. Kłobasowa D.101

104. Kłobasowa D.102

105. Kłobasowa D.103

106. Kłobasowa D.104

107. Kłobasowa D.105

108. Kłobasowa D.106

109. Kłobasowa D.107

110. Kłobasowa D.108

111. Kłobasowa D.109

112. Kłobasowa D.110

113. Kłobasowa D.111

114. Kłobasowa D.112

115. Kłobasowa D.113

116. Kłobasowa D.114

117. Kłobasowa D.115

118. Kłobasowa D.116

119. Kłobasowa D.117

120. Kłobasowa D.118

121. Kłobasowa D.119

122. Kłobasowa D.120

123. Kłobasowa D.121

124. Kłobasowa D.122

125. Kłobasowa D.123

126. Kłobasowa D.124

127. Kłobasowa D.125

128. Kłobasowa D.126

129. Kłobasowa D.127

130. Kłobasowa D.128

131. Kłobasowa D.129

132. Kłobasowa D.130

133. Kłobasowa D.131

134. Kłobasowa D.132

135. Kłobasowa D.133

136. Kłobasowa D.134

137. Kłobasowa D.135

138. Kłobasowa D.136

139. Kłobasowa D.137

140. Kłobasowa D.138

141. Kłobasowa D.139

142. Kłobasowa D.140

143. Kłobasowa D.141

144. Kłobasowa D.142

145. Kłobasowa D.143

146. Kłobasowa D.144

147. Kłobasowa D.145

148. Kłobasowa D.146

149. Kłobasowa D.147

150. Kłobasowa D.148

151. Kłobasowa D.149

152. Kłobasowa D.150

153. Kłobasowa D.151

154. Kłobasowa D.152

155. Kłobasowa D.153

156. Kłobasowa D.154

157. Kłobasowa D.155

158. Kłobasowa D.156

159. Kłobasowa D.157

160. Kłobasowa D.158

161. Kłobasowa D.159

162. Kłobasowa D.160

163. Kłobasowa D.161

164. Kłobasowa D.162

165. Kłobasowa D.163

166. Kłobasowa D.164

167. Kłobasowa D.165

168. Kłobasowa D.166

169. Kłobasowa D.167

170. Kłobasowa D.168

171. Kłobasowa D.169

172. Kłobasowa D.170

173. Kłobasowa D.171

174. Kłobasowa D.172

175. Kłobasowa D.173

176. Kłobasowa D.174

177. Kłobasowa D.175

178. Kłobasowa D.176

179. Kłobasowa D.177

180. Kłobasowa D.178

181. Kłobasowa D.179

182. Kłobasowa D.180

183. Kłobasowa D.181

184. Kłobasowa D.182

185. Kłobasowa D.183

186. Kłobasowa D.184

187. Kłobasowa D.185

188. Kłobasowa D.186

189. Kłobasowa D.187

190. Kłobasowa D.188

191. Kłobasowa D.189

192. Kłobasowa D.190

193. Kłobasowa D.191

194. Kłobasowa D.192

195. Kłobasowa D.193

196. Kłobasowa D.194

197. Kłobasowa D.195

198. Kłobasowa D.196

199. Kłobasowa D.197

200. Kłobasowa D.198

201. Kłobasowa D.199

202. Kłobasowa D.200

203. Kłobasowa D.201

204. Kłobasowa D.202

205. Kłobasowa D.203

Rysunek 7. Poziom bezrobocia w mieście w 2006 r. (stan na 31 XII)

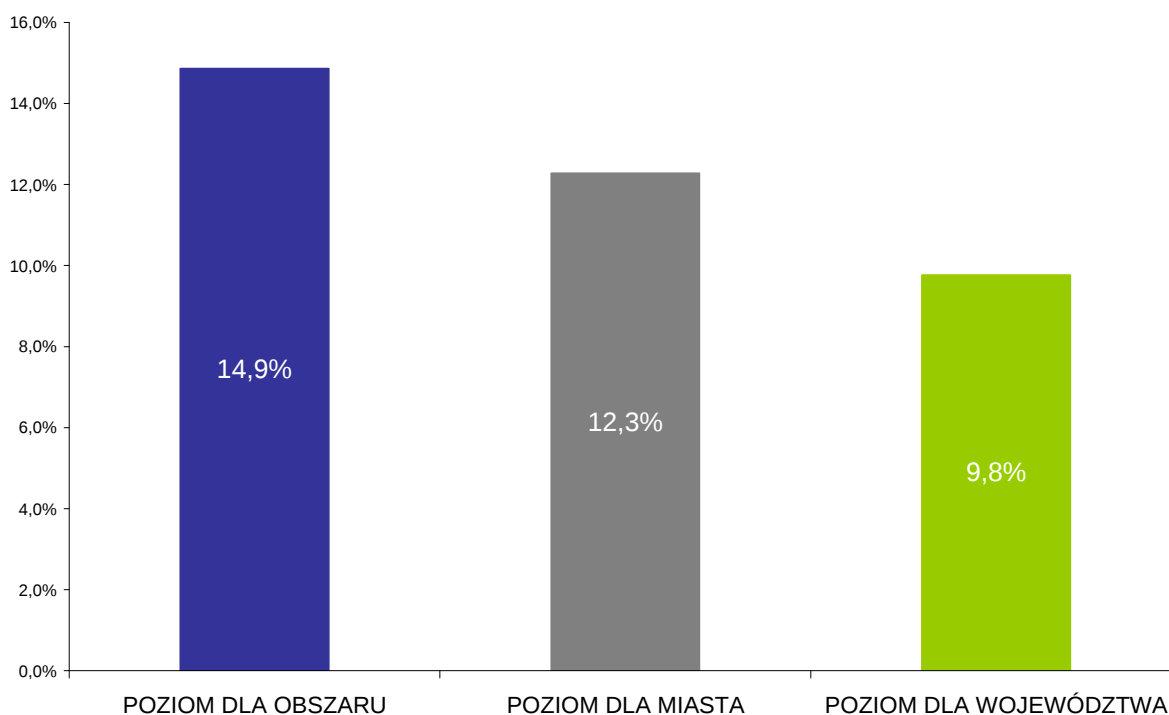
W odniesieniu do ostatecznych wyników wyboru obszaru do rewitalizacji:

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji mieszkają 344 osoby bezrobotne, tj. 40% wszystkich bezrobotnych w mieście.

Poziom bezrobocia wynosi tu 14,9%, czyli jest 1,2 razy wyższy niż średni dla miasta i 1,5 razy wyższy niż poziom dla województwa.

Na wykresie przedstawiono wyżej opisane relacje.

Wykres 16. Poziom bezrobocia w 2006 r. (stan na 31 XII). Porównanie poziomów dla obszaru wskazanego do rewitalizacji, dla Bystrzycy Kłodzkiej i dla województwa dolnośląskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

4.2.5. Poziom przestępczości i wykroczeń.

Ostatnim z analizowanych kryteriów społecznych wyboru obszaru do rewitalizacji jest przestępczość, która często towarzyszy innym zjawiskom społecznie negatywnym. Jednak należy zaznaczyć, że zebrane dane nie pozwoliły na sporządzenie analizy według metodologii, jaką zastosowano do obliczenia poziomu ubóstwa i wykluczenia, wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej, stopy bezrobocia długotrwałego i poziomu bezrobocia ogólnego.

W 2006 r. w Bystrzycy Kłodzkiej popełniono w sumie 1027 przestępstw i wykroczeń, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje liczbę 98. To bardzo wysoki wskaźnik przestępczości, ponad dwukrotnie wyższy niż poziom przestępczości w województwie dolnośląskim (41,4). Może to częściowo wynikać z faktu, iż Bystrzyca Kłodzka należy do miejscowości turystycznych, w których zwykle notuje się wyższą przestępczość. Biorąc pod uwagę takie przestępstwa i wykroczenia, jak:

- kradzieże,
- kradzieże z włamaniem,
- rozboje,
- nieobyczajne wybryki i używanie słów wulgarnych,
- niszczenie mienia cudzego,
- zakłócanie porządku publicznego,
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych,

należy stwierdzić, że rejonem szczególnie dotkniętym problemem przestępczości jest centrum miasta. Obszar ten zamieszkuje około 30% wszystkich mieszkańców, zaś odsetek wymienionych przestępstw i wykroczeń wynosi blisko 45%. Najczęściej odnotowywaną kategorią przestępstw i wykroczeń w centrum Bystrzycy Kłodzkiej są kradzieże i niszczenie mienia cudzego.

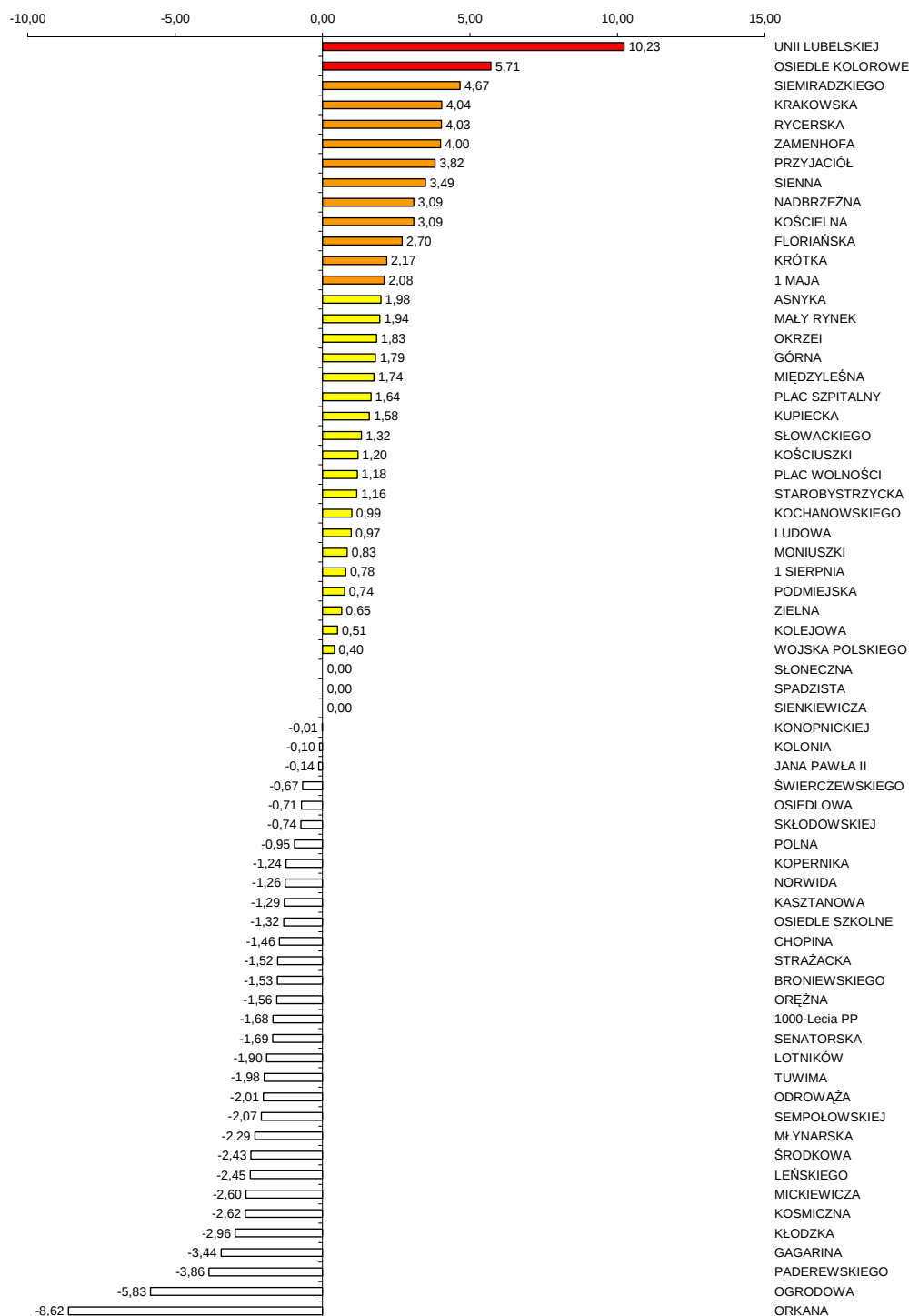
4.2.6. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dotyczącej wyboru obszaru do rewitalizacji.

Standaryzacja wskaźników W1–W4 pozwoliła na ich zsumowanie. Suma wszystkich wskaźników pokazuje jednoznacznie i statystycznie najdokładniej, które z analizowanych ulic dotknięte są w największym stopniu degradacją społeczno-gospodarczą. Bez obliczenia wskaźnika sumarycznego pojawiłby się dylemat, które z badanych zjawisk powinno być ważniejsze przy wskazaniu obszaru do rewitalizacji. Poniższy wykres przedstawia wyniki obliczenia wskaźnika sumarycznego wszystkich analizowanych problemów społecznych. Im wyższe odchylenie od zera na plus, tym większe natężenie sumy wszystkich analizowanych problemów.

Sporządzono także mapę z wyznaczonymi obszarami do rewitalizacji z powodu wysokiego stopnia degradacji społecznej.

Wykres 17. Wskaźnik sumaryczny problemów społecznych dla ulic Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej
Uwaga: Kolorem czerwonym oznaczono wartości powyżej 5, kolorem pomarańczowym powyżej 2, kolorem żółtym powyżej 0

BYSTRZYCA KŁODZKA

granicza miasta Bystrzyca Kłodzka

Lotnisko polowe

POD "Śnieżnik"

os. Kołomyjskie

Ludowa

Wojńska Polskiego

Słońeczna

Spadziasta

Krakowska

S. Moniuszki

A. Asnyka

J. Słowackiego

plac Kościuszki

Kościelna

Starobyszczycka

Nadbrzeżna

Górną

Piotrówka

Podmiejska

Przyjaćiel

Pt. Szpitalny

Kochanowskiego

Maty Rynek

Pl. Wolności

Rybarska

Krótką

Kupińska

Siemieradzkiego

Międzylesną

Góra Floriańska (Parkowa)

L. Zamenhofa

Kolejowa

granicza miasta Bystrzyca Kłodzka

LEGENDA

- Wskaźnik trzykrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik dwukrotnie wyższy niż średnia dla miasta
- Wskaźnik wyższy niż średnia dla miasta

Wskaźnik sumaryczny

- - - Obszar do rewitalizacji

Doradztwo Gospodarcze DGA S.A.

Przedstawione wyżej wykres i mapa zawierają informację o wynikach analiz wykonanych w związku z wyborem obszaru do rewitalizacji. Analizy te pokazały jednoznacznie, że obszarem, w którym szczególnie intensywnie kumulują się problemy społeczne, jest centrum w granicach: ul. Sienkiewicza, torami kolejowymi do mostu na rzece Nysa Kłodzka, wzdłuż ul. Międzyleskiej, a następnie wzdłuż rzeki Bystrzyca do skrzyżowania ul. Krakowskiej i ul. Kasztanowej, do pl. Kościuszki, następnie ul. Wojska Polskiego do ul. Słowackiego.

W kolejnym rozdziale przedstawiono diagnozę obszaru wskazanego do rewitalizacji w kontekście uwarunkowań przestrzennych. Diagnozę wykonano metodą opisową.

4.3. Uwarunkowania i problemy przestrzenne obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Obszar wskazany do rewitalizacji pokrywa się z rejonem związanym z początkami miasta w widłach rzek Nysa Kłodzka i Bystrzyca. Na starówce zachował się średniowieczny układ urbanistyczny oparty na kaskadowej zabudowie zwieńczonej głównym rynkiem i ratuszem. Do dziś z wielu punktów w mieście można podziwiać wzgórze, na którym leży starówka będąca pod ochroną konserwatora zabytków. Niestety, zarówno walory architektoniczne, jak i układ urbanistyczny centrum Bystrzycy Kłodzkiej zostały zaburzone przez zaniedbania inwestycyjno-remontowe.

Większość budynków zabytkowych śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej jest w złym stanie technicznym. Na podstawie dokonanych wizji lokalnych można wymienić następujące powtarzające się problemy:

- zniszczone elewacje z odpadającymi tynkami,
- nieszczelne i zniszczone połączenia dachowe,
- niesprawne odwodnienia przy połączeniach dachowych oraz zniszczona izolacja pionowa i pozioma przeciwwilgociowa,
- zniszczona stolarka okienna i drzwiowa zarówno w częściach wspólnych, jak i w indywidualnych mieszkaniach oraz lokalach użytkowych,
- przestarzałe i niesprawne instalacje wewnętrzne,
- stosowane ogrzewanie indywidualne na paliwo stałe,
- zawilgocone mury o osłabionych konstrukcjach.

Wszystkie wyżej wymienione problemy bezpośrednio przekładają się na znaczne obniżenie wydajności energetycznej budynków Starego Miasta.

W podwórzach kamienic starówki panuje nieład przestrzenny. Na potrzeby edukacji ruchowej dzieci pozostaje niewielki plac na tyłach kamienic pomiędzy ulicami Siemiradzkiego, Kupiecką i Międzyłęśną. Plac jest wyposażony w niewielką liczbę urządzeń do rekreacji, a jego otoczenie źle zagospodarowane (uszkodzona nawierzchnia z kostki betonowej i zaniedbana zielen).

Nawierzchnia ulic i chodników Starego Miasta jest w złym stanie technicznym. Ciągi pieszo-jezdne pokryte są zniszczonym asfaltem i kostką betonową. Połączenie różnych technologii budowy nawierzchni na styku ulic powoduje zagrożenie dla ruchu pieszych i samochodów. Na terenie całej starówki odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co również bezpośrednio stwarza zagrożenia w ruchu kołowym i pieszym. Dotyczy to również ciągów komunikacyjnych placu Wolności i przylegających do niego ulic, które należą do najbardziej ruchliwych miejsc Starego Miasta, dodatkowo najczęściej uczęszczanych przez turystów.

Prócz nawierzchni dróg będących w złym stanie technicznym, do jednych z poważniejszych problemów przestrzennych starówki Bystrzycy Kłodzkiej należy ruch samochodowy na Rynku głównym (Placu Wolności). Na całej powierzchni otwarty dla ruchu samochodowego plac jest dodatkowo podzielony na miejsca postojowe. W praktyce uniemożliwia to stworzenie (odzyskanie) na tym obszarze przestrzeni publicznych pod rozwój usług gastronomicznych, handlu i usług wyższego rzędu. Oznacza to, że centrum Bystrzycy Kłodzkiej nie spełnia swoich funkcji municypalnych i jest nieprzystosowane do obsługi ruchu turystycznego, jednocześnie należy zaznaczyć, że starówka Bystrzycy Kłodzkiej ze względu na zachowany średniowieczny układ urbanistyczny oraz znajdujące się tu obiekty zabytkowe stanowi dziedzictwo kulturowe i atrakcję turystyczną o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.

Centrum miasta to również mieszkalnictwo. Także w tej dziedzinie stare miasto charakteryzuje się dużą dysfunkcyjnością. Dotyczy to przede wszystkim złego stanu technicznego budynków oraz przestarzałej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Własność budynków mieszkalnych opiera się na wspólnotach i zasobach komunalnych. Zła sytuacja materialna wielu mieszkańców centrum przekłada się na zaniedbania remontowe budynków.

Złe zagospodarowanie przestrzenne śródmieścia i wieloletnie zaniedbania w budowie infrastruktury doprowadziły do tego, że Rynek główny i wiele przylegających do rynku ulic

są niedostępne lub trudno dostępne dla osób niepełnosprawnych. Przyczyną tego stanu są głównie ubytki i nierówności w nawierzchni ciągów pieszych, różnice poziomów płyty Placu Wolności i dobiegających do niego dróg, wysokie progi i schody prowadzące do sklepów, a także innych budynków użyteczności publicznej, w tym również obiektów zabytkowych.

Wyżej wymienione problemy przestrzenne przedstawiono na fotografiach.

Fotografia 1. Asfaltowa nawierzchnia ulic i chodników w złym stanie technicznym. Zniszczone elewacje budynków – widoczne zawilgocenia murów i odpadający tynk

Fotografia 2. Ciąg pieszo-jezdny z kostki betonowej, nawierzchnia zniszczona i nierówna

Fotografia 3. Rynek główny (Pl. Wolności) zastawiony samochodami, na wejściu na Rynek z ulicy Kościelnej nawierzchnia asfaltowa łączy się z kostką kamienną

Fotografia 4. Ubytki w elewacjach zabytkowych budynków

Fotografia 5. Źle zagospodarowane przestrzenie publiczne przy kamienicach (na tyłach), otoczenie placu edukacji ruchowej dla dzieci pokryte nierówną nawierzchnią z kostki betonowej i zaniedbaną zielenią

Fotografia 6. Zaniedbana i źle zagospodarowana przestrzeń Małego Rynku

4.4. Problemy społeczno-gospodarcze i przestrzenne zidentyfikowane na podstawie sondażu społecznego.

Na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono konsultacje społeczne w formie sondażu wśród mieszkańców miasta, na którego podstawie zidentyfikowano opinie społeczności lokalnej na temat problemów społeczno-gospodarczych i przestrzennych centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Zwrot ankiet (463) może świadczyć o stosunkowo dużym zainteresowaniu problematyką rewitalizacji.

Z sondażu, w którym wzięły udział 463 osoby (87% wskazało jako obszar do rewitalizacji śródmieście), mieszkańcy jako główne problemy społeczno-gospodarcze dotyczące śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej określają: bezrobocie (79% wskazań), słaba promocja obszaru jako miejsca atrakcyjnego dla rozwoju turystyki lub rozwoju innej aktywności gospodarczej (60% wskazań), patologie społeczne (59% wskazań), małą aktywność gospodarczą (57% wskazań) i ubóstwo (53% wskazań). Opinie mieszkańców są zgodne z wynikami analiz statystycznych przeprowadzonych na tym obszarze. Ankietowani nie dostrzegają problemów w małej ofercie usług na rzecz wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Należy więc

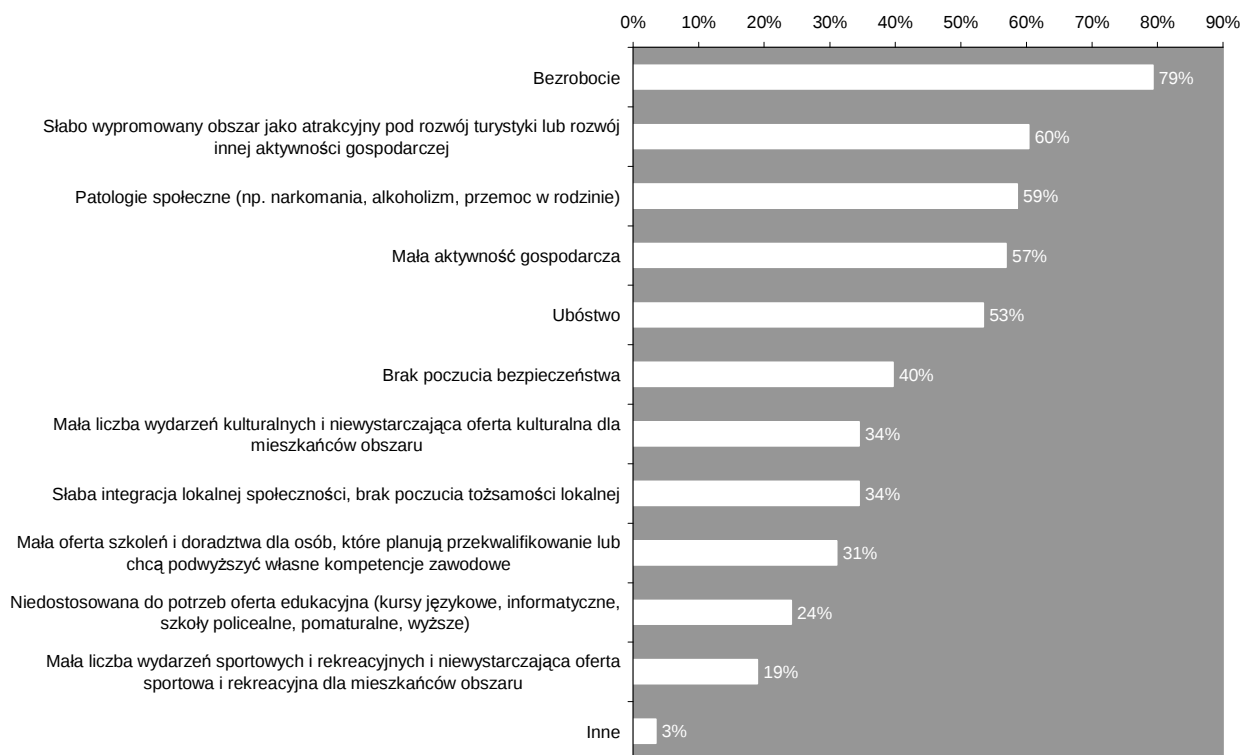

przypuszczać, że ich zdaniem identyfikowane problemy mają głębsze podłoże niż tylko brak odpowiedniej polityki rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych.

Na wykresie przedstawiono pełne wyniki sondażu dotyczące problemów społeczno-gospodarczych.

Wykres 18. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: Opracowanie własne

Wśród problemów przestrzennych dotyczących śródmieście Bystrzycy Kłodzkiej jej mieszkańcy najczęściej wymieniają zły stan nawierzchni ulic i chodników (aż 97% wskazań), zły stan techniczny wielu budynków (91% wskazań), brak miejsc parkingowych (72% wskazań), źle wykorzystany teren przy budynkach mieszkalnych (60% wskazań), zły dostęp do instytucji publicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych (60% wskazań), źle zagospodarowana przestrzeń publiczna (55% wskazań) oraz brak lub zbyt mało mieszkań socjalnych (53% wskazań).

Na poniższym wykresie zostały przedstawiono pełne wyniki sondażu dotyczące problemów przestrzennych.

Wykres 19. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: Opracowanie własne

4.5. Konsultacje Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Proces konsultacji dokumentu rozpoczął się już w ramach opracowania poprzedniego Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2007-2013, nad którym prace były prowadzone w latach 2005-2006 i doprowadziły do podjęcia uchwalenia pierwszej wersji programu w roku 2006. Odbiło się wówczas szereg spotkań konsultacyjnych, które doprowadziły do określenia założeń rewitalizacji miasta oraz wytypowania projektów rewitalizacyjnych. Konsultacje były prowadzone przez zespół doradczy opracowujący LPR z przedstawicielami Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji reprezentowanego głównie przez pracowników magistratu, a także z lokalnymi przedsiębiorcami i radnymi Rady Miejskiej. W związku ze zmianą wytycznych w zakresie opracowania lokalnych programów rewitalizacji zaistniała konieczność opracowania nowej wersji programu. Jednakże w wielu aspektach jest ona nawiązaniem i aktualizacją zapisów

poprzedniej wersji LPR. Dotyczy to szczególnie projektów rewitalizacyjnych oraz celów rewitalizacji. Należy zatem uznać, iż prace konsultacyjne prowadzone w latach 2005-2006 stanowią element konsultacji społecznych niniejszego dokumentu.

Konsultacje LPR wykonane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015 zostały przeprowadzone w kilku formach. Zorganizowano spotkania z pracownikami magistratu, jednostek zajmujących się sprawami społecznymi, kulturalno-oświatowymi, sportowo-rekreacyjnymi. Podczas tych spotkań zidentyfikowano m.in. projekty rewitalizacyjne oraz działania społeczne, które zostaną uruchomione w ramach rewitalizacji centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Sprawy związane z rewitalizacją były tematem narad z sołtysami z gminy Bystrzyca Kłodzka oraz przedmiotem komisji Rady Miejskiej.

Informacje dotyczące prowadzonych prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji oraz planowanych projektów i sposobów wdrażania działań rewitalizacyjnych były dystrybuowane w „Biuletynie Bystrzyckim” – piśmie wydawanym przez gminę.

Planowane projekty rewitalizacyjne na potrzeby konsultacji społecznych zostały zwizualizowane na tablicach, które postawiono w budynku Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej.

Jednym z ważniejszych elementów konsultacji społecznych były badania ankietowe prowadzone z mieszkańcami gminy, przedstawicielami jednostek organizacyjnych urzędu, zakładów pracy działających na terenie miasta, szkół oraz przedsiębiorców z terenu gminy.

W ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie sondażu opinii publicznej pozyskano opinie na temat celów, jakie powinny zostać określone dla rewitalizacji śródmieścia, i zdanie o priorytetowych typach projektów, które według mieszkańców powinny być w pierwszej kolejności realizowane. Wyniki sondażu w tej części stały się jedną z przesłanek do określenia ostatecznej logiki interwencji na obszarze wskazanym do rewitalizacji (logikę interwencji przedstawiono w kolejnych rozdziałach).

Mieszkańcy Bystrzycy Kłodzkiej uważają, że do najważniejszych celów rewitalizacji śródmieścia należą: poprawa wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i rekreacyjnie (62% wskazań), poprawa warunków mieszkaniowych (50% wskazań), ochrona dziedzictwa kulturowego i przystosowanie do rozwoju turystycznego (41% wskazań), organizacja wolnego czasu młodych ludzi (34% wskazań), poprawa lokalnej i ponadlokalnej obsługi mieszkańców oraz przedsiębiorców gminy i okolicznych miejscowości, w kontekście miejsca integracji społecznej, wypoczynku i korzystania z gastronomii (33% wskazań). Stosunkowo mało

wskazań odnosiło się do rozwiązywania problemów społecznych przez działania aktywizujące. Wyniki te zgadzają się z określonymi przez mieszkańców problemami. Dostrzega się nasilenie dysfunkcji społecznych w śródmieściu i jednocześnie nie upatruje się przyczyn problemów w źle prowadzonej polityce społecznej. Informacja ta jest istotna dla służb polityki społecznej funkcjonujących w mieście. Należy jednak założyć, iż stosunkowo mała liczba wskazań dotycząca celów związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych nie tyle świadczy o braku powodów, dla których takie cele powinny być wyznaczane, co o kojarzeniu rewitalizacji przede wszystkim z interwencją w sferę przestrzenną.

Jak wynika z sondażu, mieszkańcy miasta są zdania, że polityka społeczna jest prowadzona stosunkowo poprawnie. Niezbędne natomiast wydają się działania aktywizujące gospodarczo, głównie turystycznie, obszar śródmieścia. Z wyników sondażu należy wnioskować, że śródmieście postrzegane jest jako obszar o bardzo dużym potencjale rozwoju turystycznego, ale jednocześnie jako obszar nieprzystosowany do aktywizacji turystycznej, zaniedbany i źle wypromowany. W opinii ankietowanych śródmieście jest również obszarem, dla którego należy określić cele związane z poprawą warunków mieszkaniowych.

Poniższy wykres przedstawia pełne wyniki sondażu dotyczące celów rewitalizacji.

Wykres 20. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: Opracowanie własne

Konieczność naprawy funkcjonalności śródmieścia w związku z rozwojem turystyki, poprawy warunków mieszkaniowych i prowadzenia działalności gospodarczej została potwierdzona przez mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej w identyfikacji priorytetowych typów projektów, za pomocą których mają być realizowane cele rewitalizacji.

Remonty i modernizacje infrastruktury sieciowej, dróg i chodników (74% wskazań), remonty i adaptacje obiektów zabytkowych pod działalność turystyczną i kulturalną (50% wskazań), budowa i wydzielanie miejsc parkingowych zgodnie z przyjętym systemem organizacji komunikacji (45% wskazań), remonty budynków mieszkalnych wraz z wewnętrznymi instalacjami (43% wskazań), dostosowywanie obiektów, w szczególności użyteczności publicznej i usługowych do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (36% wskazań), budowa i remonty małej architektury (34% wskazań), promocja obszaru jako terenu pod inwestycje, szczególnie usługowe, handlowe i turystyczne (34% wskazań) – to w opinii mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej typy

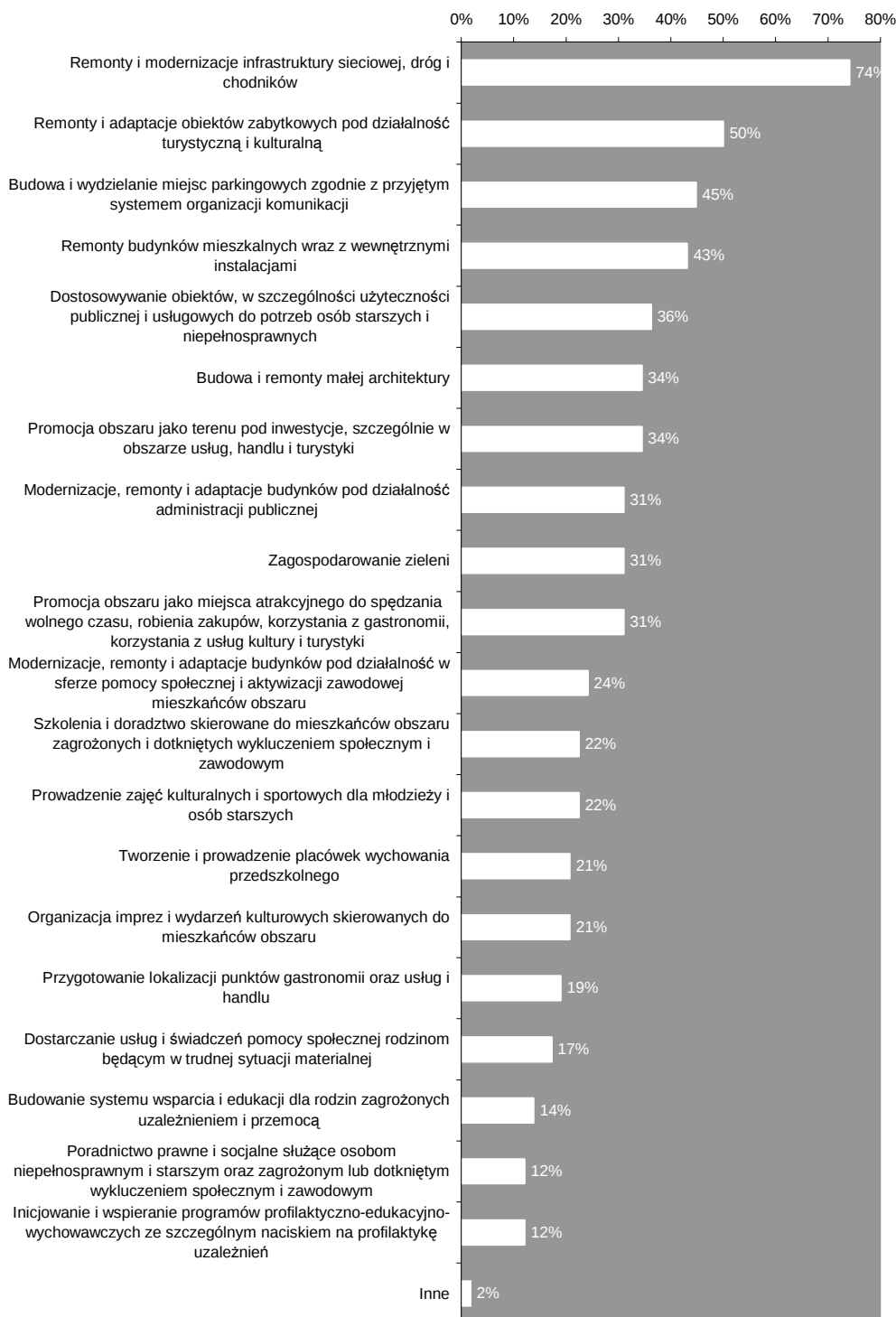
projektów, które powinny być realizowane priorytetowo dla poprawy funkcjonalności Starego Miasta.

W związku ze strategią rewitalizacji śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej mieszkańcy stwierdzają, że obszar ten wymaga interwencji w podstawowe funkcje. Zidentyfikowane problemy należą do kategorii podstawowych: zły stan techniczny infrastruktury, budynków, chodników i ulic, niska atrakcyjność gospodarcza, turystyczna i mieszkaniowa. Określone przez mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej cele i priorytetowe typy projektów również odnoszą się do rozwiązywania podstawowych problemów ze wskazaniem na podniesienie atrakcyjności turystycznej śródmieścia – potencjalnie bardzo duża, ale niewykorzystana z powodu zaniedbanej przestrzeni.

Na poniższym wykresie przedstawiono pełne wyniki sondażu dotyczące priorytetowych typów projektów rewitalizacyjnych.

Wykres 21. Wyniki sondażu opinii społecznej dotyczącego rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej

Źródło: Opracowanie własne

4.6. Logika interwencji w obszarze wskazanym do rewitalizacji – zidentyfikowane problemy.

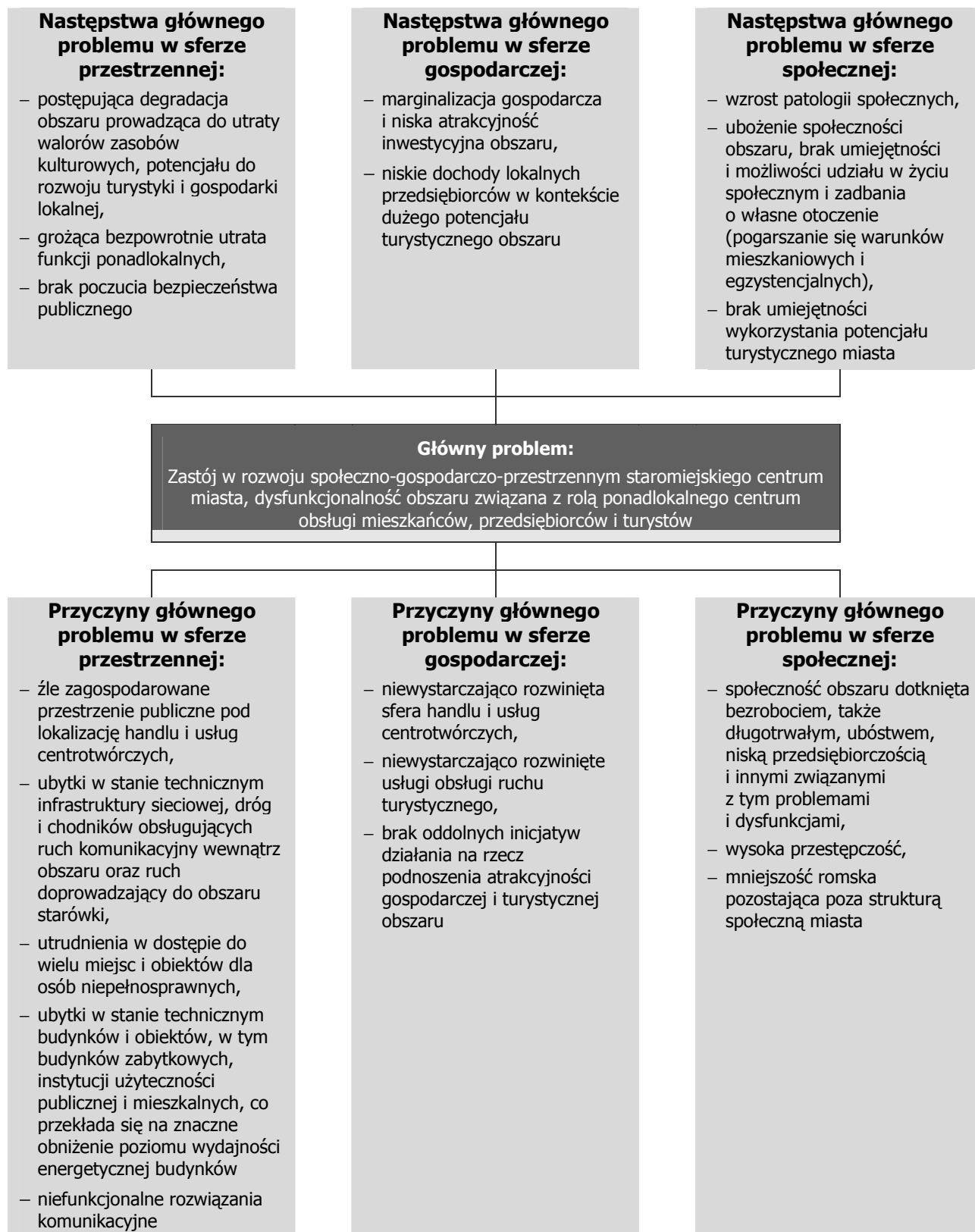
Poniższy schemat przedstawia drzewo problemów. Drzewo jest podstawą logiki interwencji na obszarze do rewitalizacji. Diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenna obszaru, której wyniki zaprezentowano w poprzednich rozdziałach i analiza wyników sondażu społecznego pozwoliły rozpoznać problem główny obszaru wskazanego do rewitalizacji. Umożliwiły zidentyfikowanie jego przyczyn i następstw. Na tej podstawie można będzie skonstruować cel bezpośredni i cele pośrednie rewitalizacji oraz działania, które należy przedsięwziąć dla realizacji założonych celów.

Głównym problemem rewitalizowanego obszaru jest zastój społeczno-gospodarczo-przestrzenny staromiejskiego centrum miasta, dysfunkcjonalność związana z rolą ponadlokalnego centrum obsługi mieszkańców, przedsiębiorców i turystów. Przyczyną głównego problemu są przede wszystkim zaniedbania i braki w zagospodarowaniu przestrzennym, zły stan techniczny budynków i towarzysząca temu niska wydajność energetyczna budynków, zły stan techniczny dróg i chodników obsługujących ruch komunikacyjny wewnątrz obszaru oraz ruch doprowadzający do obszaru starówki, która należy do dziedzictwa kulturowego i atrakcji turystycznej o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Problem ten bezpośrednio przekłada się na niedostateczną dostępność Starego Miasta dla osób niepełnosprawnych.

Funkcjonalność centrum zależy głównie od dobrze zagospodarowanych przestrzeni publicznych pod działalność usług centrotwórczych oraz od dostępności, głównie komunikacyjnej, do obszaru. Brak takich przestrzeni oraz brak dobrze funkcjonującego układu komunikacyjnego będzie pogłębiał dysfunkcjonalność obszaru, a w konsekwencji prowadził do jego marginalizacji i utraty walorów, które stanowią o potencjale całego obszaru. Innym powodem problemu jest niedostatecznie rozwinięta gałąź gospodarki związana z obsługą ruchu turystycznego i innych branż handlu i usług wyższego rzędu charakterystycznych dla centrum miasta. Jednak do najważniejszych przyczyn wieloaspektowego zastoju w rozwoju staromiejskiego centrum Bystrzycy Kłodzkiej należy nagromadzenie problemów społecznych związanych z bezrobociem, ubóstwem, niską przedsiębiorczością i przestępczością. Skutkuje to pauperyzacją społeczności zamieszkującej obszar i utratą przez nią zdolności rozwiązywania problemów i wychodzenia z kryzysu.

Drzewo problemów obszaru wskazanego do rewitalizacji:

4.7. Logika interwencji w obszarze wskazanym do rewitalizacji – zidentyfikowane cele rewitalizacji.

Zgodnie z logiką interwencji cel bezpośredni rewitalizacji centrum Bystrzycy Kłodzkiej odnosi się do zidentyfikowanego problemu głównego i jest z nim spójny. Biorąc zatem pod uwagę problem związany z degradacją przestrzenną i społeczną oraz zastojem społeczno-gospodarczo-przestrzennym i dysfunkcjonalnością obszaru jako ponadlokalnego centrum obsługi mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, należy założyć, że celem bezpośrednim rewitalizacji będzie **poprawa funkcjonalności staromiejskiego centrum Bystrzycy Kłodzkiej w związku z jego rolą w integracji społecznej mieszkańców, rozwojem turystycznym, dostarczaniu usług administracyjnych, kulturalnych i komercyjnych o charakterze lokalnym centrotwórczym i ponadlokalnym, a także wypoczynku i rekreacji zarówno dla mieszkańców, jak i dla turystów.**

Cele pośrednie rewitalizacji odnoszące się do następstw problemu głównego i będące z nimi spójne również można podzielić na sferę przestrzenną, gospodarczą i społeczną.

Cele pośrednie zidentyfikowane w sferze przestrzennej:

- poprawa infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie,
- rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Cele pośrednie zidentyfikowane w sferze gospodarczej:

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego rzędu, w tym usług i handlu dla turystów,
- wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta,
- uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla środowiska naturalnego.

Cele pośrednie zidentyfikowane w sferze społecznej:

- zahamowanie procesu wzrostu patologii społecznych i odwrócenie zjawiska wykluczenia społecznego części mieszkańców centrum Bystrzycy Kłodzkiej,
- rozwój zasobów ludzkich pod aktywność usługową i handlową, w tym działalność czerpiącą dochody z rozwoju turystyki,
- wzrost zamożności mieszkańców centrum,
- integracja społeczna i zawodowa osób i rodzin dotkniętych strukturalnymi problemami społecznymi.

Kwantyfikacja wskaźników produktu i rezultatu odnoszących się do realizacji celów została przedstawiona w rozdziale 4.9.

Drzewo celów obszaru wskazanego do rewitalizacji:

Cele pośrednie w sferze przestrzennej:

- rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka,
- ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie,
- rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego

Cele pośrednie w sferze gospodarczej:

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego rzędu, w tym usług i handlu dla turystów,
- wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta,
- uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla środowiska naturalnego

Cele pośrednie w sferze społecznej:

- zahamowanie procesu wzrostu patologii społecznych i odwrócenie zjawiska wykluczenia społecznego części mieszkańców centrum Bystrzycy Kłodzkiej,
- rozwój zasobów ludzkich pod aktywność usługową i handlową, w tym działalność czerpiącą dochody z rozwoju turystyki,
- wzrost zamożności mieszkańców centrum,
- integracja społeczna i zawodowa osób i rodzin dotkniętych strukturalnymi problemami społecznymi

Cel bezpośredni:

Poprawa funkcjonalności staromiejskiego centrum Bystrzycy Kłodzkiej w aspekcie jego roli w integracji społecznej mieszkańców, rozwoju turystycznego, dostarczania usług administracyjnych, kulturalnych i komercyjnych o charakterze lokalnym centrotwórczym i ponadlokalnym, a także wypoczynku i rekreacji zarówno dla mieszkańców, jak i turystów

Plan działań w sferze przestrzennej:

- zagospodarowanie przestrzeni publicznych w kierunku stworzenia lokalizacji pod działalność gospodarczą i rozwój turystyczny zgodną z funkcjami centrum Bystrzycy Kłodzkiej,
- przebudowa, remonty i modernizacje sieci komunikacyjnej
- eliminacja ubytków w stanie technicznym infrastruktury sieciowej, dróg i chodników wraz z poprawą dostępności obszaru i zlokalizowanych tu obiektów dla osób niepełnosprawnych,
- instalacja monitoringu,
- eliminacja ubytków w stanie technicznym budynków, w tym zabytkowych, instytucji użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz poprawa wydajności energetycznej budynków,
- adaptacja budynków pod działalność społeczną, kulturalną i gospodarczą

Plan działań w sferze gospodarczej:

- inicjowanie wspólnych działań przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w centrum Bystrzycy Kłodzkiej; działania nakierowane na poprawę wizerunku obszaru jako miejsca handlu i korzystania z usług,
- doradztwo i szkolenia z obsługi ruchu turystycznego dla przedsiębiorców prowadzących związaną z tym działalność i dla osób planujących zmianę profilu działalności

Plan działań w sferze społecznej:

- organizacja przedsięwzięć przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym doradztwo i szkolenia,
- organizacja wszechstronnego wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- organizacja działań prewencyjnych związanych z przestępczością,
- organizacja działań związanych z integracją społeczną mniejszości romskiej

4.8. Plany działań w obszarach.

Dla obszarów wskazanych do rewitalizacji określono plany działań przestrzennych, gospodarczych i społecznych, których identyfikację oparto na założeniu, że za ich pomocą będzie realizowany cel bezpośredni rewitalizacji i cele pośrednie. Plany działań odnoszą się do przyczyn problemu głównego zidentyfikowanego w związku z rewitalizacją centrum. Plany są podstawą prowadzenia polityki rewitalizacji na wskazanych obszarach. Zakłada się, że oprócz wskazanych projektów kluczowych rozpoznanych na etapie opracowania LPR co roku będą wdrażane projekty rewitalizacyjne realizowane również przez podmioty zewnętrzne. Na potrzeby polityki rewitalizacji zostaną uruchomione mechanizmy wdrażania i finansowania zadań rewitalizacyjnych. Dostęp do środków będzie zależał przede wszystkim od tego, czy planowane projekty rewitalizacyjne wpiszą się w plany działań głównie pod względem celów i priorytetowych typów projektów. Cele rewitalizacji określone w każdej sferze nie stanowią pełnej listy celów pośrednich, które należy osiągnąć, by wyprowadzić obszar z kryzysu. Przyjęto, że zawarta w opracowaniu lista obejmuje cele, które są priorytetowe do osiągnięcia w perspektywie obowiązywania LPR, czyli do 2015 r.

4.8.1. Plan działań przestrzennych.

Działania przestrzenne w centrum Bystrzycy Kłodzkiej zostaną oparte na następujących typach projektów:

- **zagospodarowanie przestrzeni publicznych w kierunku stworzenia lokalizacji pod działalność gospodarczą i turystyczną zgodną z funkcjami centrum Bystrzycy Kłodzkiej,**
- **przebudowa, remonty i modernizacje sieci komunikacyjnej,**
- **eliminacja ubytków w stanie technicznym infrastruktury sieciowej, dróg i chodników wraz z poprawą dostępności obszaru i zlokalizowanych tu obiektów dla osób niepełnosprawnych,**
- **eliminacja ubytków w stanie technicznym budynków, w tym budynków zabytkowych, instytucji użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz poprawa wydajności energetycznej budynków,**
- **adaptacja budynków pod działalność społeczną, kulturalną i gospodarczą.**

W staromiejskim centrum Bystrzycy Kłodzkiej szczególnie ważne przestrzenie publiczne znajdują się na Placu Wolności (Rynku głównym) i na Małym Rynku. Trzeba więc założyć, że te

miejsca oraz ich bezpośrednie sąsiedztwo będą objęte działaniami rewitalizacyjnymi zmierzającymi do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru, przygotowania miejsc pod rozwój gastronomii w wysokim standardzie i innych usług centrotwórczych (usługi kultury, administracji samorządowej, banki, usługi telekomunikacji, biura turystyczne, pasaże handlowe) przygotowania miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i turystów, a także do aktywizacji kulturalnej.

Na Placu Wolności mieści się ratusz, który tylko w części jest wykorzystywany na działalność publiczną i usługi. Zarówno w części użytkowanej, jak i nieużytkowanej obiekt ten wymaga remontu i przebudowy, m.in. zapewnienia wejścia osobom niepełnosprawnym.

Przebudowy wymaga również układ komunikacyjny bystrzyckiej starówki. Powinno dążyć się nie tylko do odnowy nawierzchni i jej zmiany na bardziej odpowiadającą historycznemu wizerunkowi obszaru, ale także do zmiany i poprawy układu komunikacyjnego na niekolidujący z funkcjami centrum o dużym potencjale turystycznym. Przebudowany układ komunikacyjny powinien służyć zwiększeniu dostępności obszaru, który niemal w całości jest atrakcją turystyczną o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.

Centrum to miejsce, w którym gromadzą się i mieszkańcy, i turyści pragnący skorzystać z oferty sklepów i punktów usługowych, szczególnie gastronomii i kultury. Ścisłe centrum miasta powinno zatem być miejscem przede wszystkim atrakcyjnym dla pieszych użytkowników.

W ramach działań przestrzennych zakłada się również działania zmierzające do poprawy warunków mieszkaniowych i poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej. W związku z tym wśród priorytetowych typów projektów znajduje się wymiana infrastruktury sieciowej oraz remonty budynków mieszkalnych wraz z lokalami użytkowymi.

Wszystkie projekty realizowane w ramach planu działań przestrzennych muszą wypełniać zidentyfikowane cele rewitalizacji dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystania do rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie, rozwoju infrastruktury komunikacyjnej pod lokalizację i działalność usług ponadlokalnych, w tym pod obsługę ruchu turystycznego oraz rozwoju infrastruktury sieciowej jako elementu wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej. Zgodność z tymi celami będzie przekładała się na osiągnięcie spójności z dokumentami strategicznymi i operacyjnymi opracowanymi na poziomie wspólnoty europejskiej, kraju, regionu i gminy Bystrzyca Kłodzka. Odniesienie celów rewitalizacji śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej do rozwoju turystyki będzie zgodne przede wszystkim z założeniami dotyczącymi rewitalizacji i przyjętymi w Narodowych Strategicznych

Ramach Odniesienia i w Strategii Rozwoju Kraju, w której wprowadza się dodatkowo cele rewitalizacji dotyczące poprawy warunków mieszkaniowych i ochrony dziedzictwa kulturowego. Także w tym przypadku plany działań przestrzennych, gospodarczych i społecznych są spójne z ww. dokumentem. W kontekście celów określonych w ramach Strategii Rozwoju i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego – które określa się jako przeciwdziałanie marginalizacji obszarów w miastach województwa dolnośląskiego, gdzie nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne i ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni – należy przyjąć, że rewitalizacja śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej będzie zmierzać do odnowy przestrzeni publicznej pod aktywizację gospodarczą, szczególnie zaś turystyczną. Przeciwdziałanie marginalizacji (jej symptomy już widać) tego obszaru nie zakończy się jedynie na działaniach odtworzeniowych, ale będzie zmierzać do znacznego podniesienia atrakcyjności terenu. Jak wynika z diagnozy śródmieścia i z wyników sondażu społecznego, centrum miasta wymaga interwencji w podstawowe funkcje związane z obsługą mieszkańców i innych użytkowników tej przestrzeni. Zatem działania identyfikowane w tym obszarze będą dotyczyć również naprawy podstawowej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz poprawienia stanu technicznego budynków mieszkalnych.

W dalszej części rozdziału przedstawiono karty zidentyfikowanych projektów kluczowych, które stanowią listę indykatywną Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka.

Dwa pierwsze z wymienionych projektów „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)” oraz „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia” zostały wskazane do wsparcia w ramach RPO Województwa Dolnośląskiego.

Pozostałe projekty to lista przedsięwzięć uznanych za priorytetowe w planie realizacji rewitalizacji przestrzennej śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej. Warunkiem ich uruchomienia jest wskazanie, że projekty te będą wypełniać cele związane z odnową społeczną i gospodarczą rewitalizowanego obszaru. Należy zatem założyć, że realizacji tych przedsięwzięć będzie towarzyszyło wdrażanie działań społecznych związanych głównie z aktywizacją społeczną i zawodową mieszkańców śródmieścia i z promocją gospodarczą tego obszaru, zwłaszcza promocją turystyczną. Towarzyszące działania społeczne będą dotyczyły także rozwoju zasobów ludzkich pod obsługę ruchu turystycznego w centrum Bystrzycy Kłodzkiej.

Wszystkie projekty planu działań przestrzennych będą uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych.

Projekty rewitalizacyjne w planie działań przestrzennych zostały zidentyfikowane na podstawie wyznaczonych celów rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej, należy jednak zaznaczyć, iż dodatkowym kryterium wyboru poszczególnych przedsięwzięć była ich wzajemna komplementarność i spójność przestrzenna. Na mapie poniżej (rysunek 9) przedstawiono lokalizację projektów inwestycyjnych. Wszystkie zaplanowane projekty tworzą spójną koncepcję urbanistyczno-architektoniczną. Skoncentrowane są w układzie ulic: Kościelna, Plac Wolności, Rycerska, Okrzei i Mały Rynek. Realizacja wszystkich projektów pozwoli na wykreowanie spójnej i bardzo atrakcyjnej przestrzeni publicznej dla mieszkańców śródmieścia, całej gminy, a także dla turystów. Ulice, na których będą realizowane zaplanowane projekty, tworzą ciąg, który już dziś należy do układu starówki o największym potencjale do prawidłowego rozwoju funkcji municypalnych oraz obsługi ruchu turystycznego i stanowi główny trzon miejskiej trasy turystycznej.

Zaprojektowana trasa turystyczna rozpoczyna się przy bramie Rycerskiej i prowadzi poprzez Mały Rynek, ul. Okrzei do Placu Wolności, wokół którego, z wyjątkiem dwóch budynków wzniesionych współcześnie, całą zabudowę stanowią zabytkowe kamienice pochodzące głównie z XVIII w. Z Placu Wolności trasa wiedzie ulicą Rycerską do Bramy Wodnej, a dalej ulicą Podmiejską, ul. Przyjaciół, wzdłuż murów obronnych, prowadzi do Pl. M. Curie - Skłodowskiej, na którym wznosi się kościół p.w. Św. Michała Archanioła z zabudowaniami parafialnymi. Do kościoła można również dojść ul. Kościelną. Dalej trasa biegnie wzdłuż murów obronnych by dojść do punktu wyjścia tj.: Bramy Rycerskiej i Muzeum Filumenistycznego. Trasa ma odgałęzienie prowadzące dalej do obiektów zabytkowych poza murami miejskimi, tj. do dawnego szpitala dla ubogich z kościołem św. J. Nepomucena, pomnika św. J. Nepomucena na ul. Szpitalnej przy moście. Dalej trasa przeradza się w szlak spacerowy, ul. Kolejową, która prowadzi na tereny rekreacyjne po drugiej stronie rzeki Nysy Kłodzkiej. Idąc oznakowaną trasą spacerową dotrzeć można do kaplicy św. Floriana, punktów widokowych na panoramę miasta oraz do kąpieliska.

Cała starówka ze względu na zachowany średniowieczny układ urbanistyczny oraz ze względu na zlokalizowane tu obiekty zabytkowe należy do dziedzictwa kulturowego i atrakcji turystycznej o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Realizacja zaplanowanych projektów wpłynie na poprawę dostępności tego obszaru.

Na mapie (rysunek 10) zaprezentowano planowane projekty rewitalizacyjne w otoczeniu i niejako w kontekście obiektów zabytkowych śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej. Większość najcenniejszych zabytków miasta znajduje się na terenie pokrywającym się z obszarem realizacji projektów rewitalizacyjnych lub w bezpośrednim jego otoczeniu. Natomiast pozostałe zabytki znajdują się w dalszym otoczeniu realizowanych projektów, przy czym należy zaznaczyć, iż w rzeczywistości są to odległości, które pieszy pokonuje w przeciągu kilku lub kilkunastu minut.

Do zabytków tych należą¹:

- w obszarze realizowanych projektów rewitalizacyjnych:
 - o **ratusz** – pierwotną budowlę ratusza w stylu gotyckim, z blankami i wieżą zegarową wzniesiono prawdopodobnie ok. połowy XIV wieku po ukonstytuowaniu się rady miejskiej – jej istnienie sygnalizowane jest po raz pierwszy w 1336 roku. Wielokrotnie przebudowywany w związku z licznymi pożarami nawiedzającymi miasto, dziś stanowi przykład budowli wzorowanej na włoskiej renesansowej architekturze municypalnej. Obecny ratusz to budynek ponownie wzniesiony w latach 1852-54 w stylu wzorowanym na późnym gotyku i renesansie, a jedyną pozostałością dawnego ratusza jest jego wieża pochodząca z roku 1704, z której trębacz sygnałem oznajmiał porę zamykania i otwierania bram miejskich;
 - o **Muzeum Filumenistyczne** – jest atrakcją w skali regionu i całego kraju. Jest to jedyne w Polsce muzeum tego typu i należy do nielicznej na świecie grupy muzeów związanych z ogniem, zapalkami, i zapalniczkami. Muzeum powstało w 1964 roku z inicjatywy mieszkańców miasta, przedstawicieli fabryki zapalek oraz Towarzystwa Miłośników Bystrzycy Kłodzkiej;
 - o **Baszta Rycerska** – stanowi element fortyfikacji miejskiej, pochodzi z początku XIV w. zwana była także Czarną, Kruczą lub Rzeźniczą, prawdopodobnie od cechu opiekującego się tą częścią murów obronnych. Została przekształcona w 1823 r. na dzwonnice kościoła ewangelickiego (dzisiejsze Muzeum Filumenistyczne). Baszta

¹ źródło dla informacji o zabytkach stanowił dział „atrakcje turystyczne” portalu www.bystrzycaklodzka.pl

zachowała na ścianie od strony ulicy Rycerskiej resztki wsporników kamiennych służących niegdyś za podporę dla ganku, a w wyższej kondygnacji dla balkonu przy ostrołukowym portalu. We wszystkich ścianach widnieją wąskie otwory strzelnicze. Dach drewniany w roku 1608 zamieniono na kamienny. Zachowany do dzisiaj dzwon pochodzi z początku XIX wieku;

- o **figura Trójcy Świętej** – barokowy monumentalny pomnik z 1736 roku, autorstwa A. Jörga, ufundowany przez bystrzyckiego patrycjusza Kaspra Rudolfa Kleinwächtera. Powodem fundacji było dziękczynienie za uratowanie miasta od pożaru. Pomnik przedstawia zwycięstwo nad złem dzięki Bogu przy współudziale świętych. Tójkondygnacyjny cokół dźwiga w górze rzeźbę św. Trójcy, poniżej Maria Immaculata i Michał Archanioł oraz figury św. Józefa, Joachima i Anny. Na ażurowej balustradzie św. Florian, Jan Nepomucen i Franciszek Ksawery;
- o **pręgierz** – umieszczony pośrodku Małego Rynku pręgierz z 1566 r., wykuty w piaskowcu, potwierdza dawne uprawnienia sądownicze miasta. Pierwotnie ustawiony był na rynku w miejscu, gdzie dziś wznosi się figura Trójcy Św. Na początku XVIII w. został przeniesiony sprzed ratusza na Mały Rynek. W latach 1814 do 1900 już w obecnym miejscu służył nawet jako latarnia oświetlająca "Nowy Rynek". Łaciński napis u podstawy "Deus impios punit" (Bóg karze bezbożników) do dziś przypomina mieszkańcom o konieczności dobrego sprawowania się;
- o **kamienice mieszczańskie** - zachowało się kilka bardzo ciekawych, starych, mieszczańskich kamienic, których wartość podkreślają kamienne portale, sklepienia sieni, a także oryginalne formy architektoniczne. Do najciekawszych należy m.in. kamienny portal z kamienicy nr 4 na Pl. Wolności z dużą sienią i renesansowym sklepieniem, portal domu przy Pl. Wolności 11 z ok. XVI w i XIX w.,

a także portal domu przy.pl. Wolności 17 z 1620 r. i Pl. Wolności 22 z XVII w.;

- o **bystrzyckie podziemia** - to zespół komór i korytarzy w staromiejskiej zabudowie, stanowiących podziemną część wyburzonego więzienia. Według oceny Zespołu Naukowego z AGH w rejonie tym występują dalsze ciągi komór i korytarzy podziemnych, a także dwu i trzykondygnacyjne podziemia. Kontynuacja prac badawczo-rozpoznawczych dopiero ujawni, co jeszcze kryją podziemia bystrzyckiej starówki. Obecnie odkryte i zabezpieczone zostało 350m² powierzchni w komorach o wysokości 6m. Po odpowiednim zabezpieczeniu, mogą stać się niezwykle atrakcyjną trasą turystyczną i główną atrakcją turystyczną miasta;
- w bezpośrednim otoczeniu:
 - o **Baszta Kłodzka** - stanowiąca część systemu fortyfikacji miejskiej baszta, zbudowana na początku XIV w. to doskonały punkt widokowy. Zbudowana z łamanego kamienia na zaprawie wapiennej wieża bramna w 1568 otrzymała ceglane nakrycie w kształcie ostrosłupa. Baszta stanowiła część bramy Kłodzkiej rozebranej w 1843 r. W najwyższej kondygnacji ma po dwa okna strzelnicze na ścianie, a między nimi, nieco wyżej, kamienne żygulce do odprowadzania wody. Na murze baszty od strony ul. Okrzei czytelne są jeszcze ślady nakrytej dwuspadowym daszkiem bramy Kłodzkiej, przed wyburzeniem przylegającej do baszty i połączonej z nią prostokątnymi otworami na dwóch piętrach. Po remoncie przeprowadzonym w latach 1975-1977 szpic wieży jest otynkowany, a dostępny dla zwiedzających taras widokowy zabezpieczony żelazną kratą;
 - o **Brama Wodna** - należy do najbardziej malowniczo położonych na Dolnym Śląsku. Wieża Wodna położona w południowej części starego miasta, przy ul. Podmiejskiej, zbudowana na początku XIVw. zwana była także "Niską Bramą" lub "Górską Bramą". Stanowiła bramę wjazdową do miasta od strony rzeki. Do dzisiaj zachowała

krenelaż ceglany, pochodzący prawdopodobnie z czasu postawienia nowego hełmu. Od strony przedmieścia nad przejazdem zaznacza się uskokiem w licu ściany płycizna z prowadnicą do podciągania bramy, która zamykała drogę do miasta. Od strony przeciwnej schodami zewnętrznymi dostać się można do nakrytej drewnianym stropem izdebki na pierwszym piętrze;

- o **kościół Św. Michała Archaniola** - powstały prawdopodobnie ok. połowy XIII w. Należy do jednych z najciekawszych budowli sakralnych na Śląsku. Pierwotny styl - późnoromański, kilkakrotnie przebudowywany i poszerzany. Dzisiejszy wygląd jest wynikiem gruntownej przebudowy w latach 1914-1916. Wystrój wnętrza pochodzi z różnych epok, kryje wiele interesujących zabytków: renesansową chrzcielnicę, gotycką rzeźbę matki Boskiej czy piękny rokokowy prospekt organowy. Niestety zamalowana została podkreślająca architektoniczne podziały wnętrza. Na zewnątrz godny uwagi jest poświęcony w 1853 r. krzyż misyjny z figurą Chrystusa odlaną z brązu i żłocaną. W pobliżu kościoła mieści się murowany z kamiennych ciosów, otynkowany obecnie budynek plebanii;
- o **kaplica Św. Floriana** - na Górze Parkowej, dawniej Chmielowej wznosi się kaplica poświęcona patronowi strzegącemu od ognia. Zbudowana w latach 1725-1727, poświęcona św. Florianowi kaplica stanęła na miejscu wyburzonej drewnianej budowli z 1703 r. W kaplicy znajduje się kilka barokowych ołtarzy, które są dziełami Michała Klahra, a także interesujący fresk, na którym przedstawiona jest panorama miasta z XVIII w. W latach 1740 i 1757 małżonka króla polskiego Augusta II Sasa, Maria Józefa ofiarowała do kaplicy relikwie św. Floriana i św. Jana Nepomucena, niestety zniszczył je pożar w 1823 r. Od podnóża góry prowadzi do kaplicy zaciszna aleja z dawnych lat;
- o **kaplica Św. Franciszka** - postawiona w 1681 r. w pobliżu mostu na Nysie Kłodzkiej, jest budowlą barokową. Jest to pomnik ku czci

patrona strzegącego od chorób morowych. Kaplica jest darem wotywnym mieszczan za uratowanie miasta od zarazy. W tym miejscu według legendy zmarł zadżumiony uciekinier z Kłodzka, który wbrew podjętym w bystrzycy środkom ostrożności chciał się wśliznąć do miasta. Dżuma szerząca się w 1680 r. oszczędziła Bystrzycę Kłodzką, ewakuowali się do niej z Kłodzka cesarscy urzędnicy pozostając tu przez rok.

- w dalszym otoczeniu:
 - o **wójtostwo** - stanowi typ obronnej wieży mieszkalnej. Usytuowane na stromej skale w obrębie murów miejskich, miało decydujące znaczenie dla miejskiego systemu obronnego. Wieża pierwotnie odgródzona od miasta osobnym wałem i fosą, pozostawała niezdobyta podczas husyckiego ataku i mogli się tu z powodzeniem chronić mieszkańcy Bystrzycy Kłodzkiej. Stanowiła siedzibę dziedzicznego wójta, po wykupie przez miasto w 1604 r. była też siedzibą wojsk, stąd inna nazwa „Żołnierska”. W przyziemiu można zobaczyć ciekawe sklepienia i elementy średniowiecznej kamieniarki. Tradycja głosi, że była to wieża wartownicza, zbudowana jeszcze przed lokacją Bystrzycy Kłodzkiej, jedna z legend mówi o podziemnym korytarzu łączącym wójtostwo z położoną po drugiej stronie Nysy Górą Floriańską. W 1767 roku wieżę pierwotnie mierzącą 90 stóp wysokości, obniżono o trzydzieści, łącząc z sąsiednimi budynkami mieszkalnymi;
 - o **kościół Św. Jana Nepomucena** - na mocy zatwierdzonej w 1381 r. ugody stanąć miał „przed miastem, w miejscu gdzie płynie rzeka zwana Bystrzycą, szpital pod wezwaniem św. Antoniego dla ubogich, chorych i słabych mieszczan oraz niezamożnych podróżnych”. Kościół szpitalny pod wezwaniem NP. Marii wymieniano w dokumentach już w 1400 r. W 1560 r. i 1631 r. pojawia się już wezwanie św. Piotra i Pawła, później występuje św. Antoni, a od 1833 r. św. Jan Nepomucen. Do kościoła przylega budowla szpitalna z lat 1824-1826. Główną ozdobę wnętrza stanowi

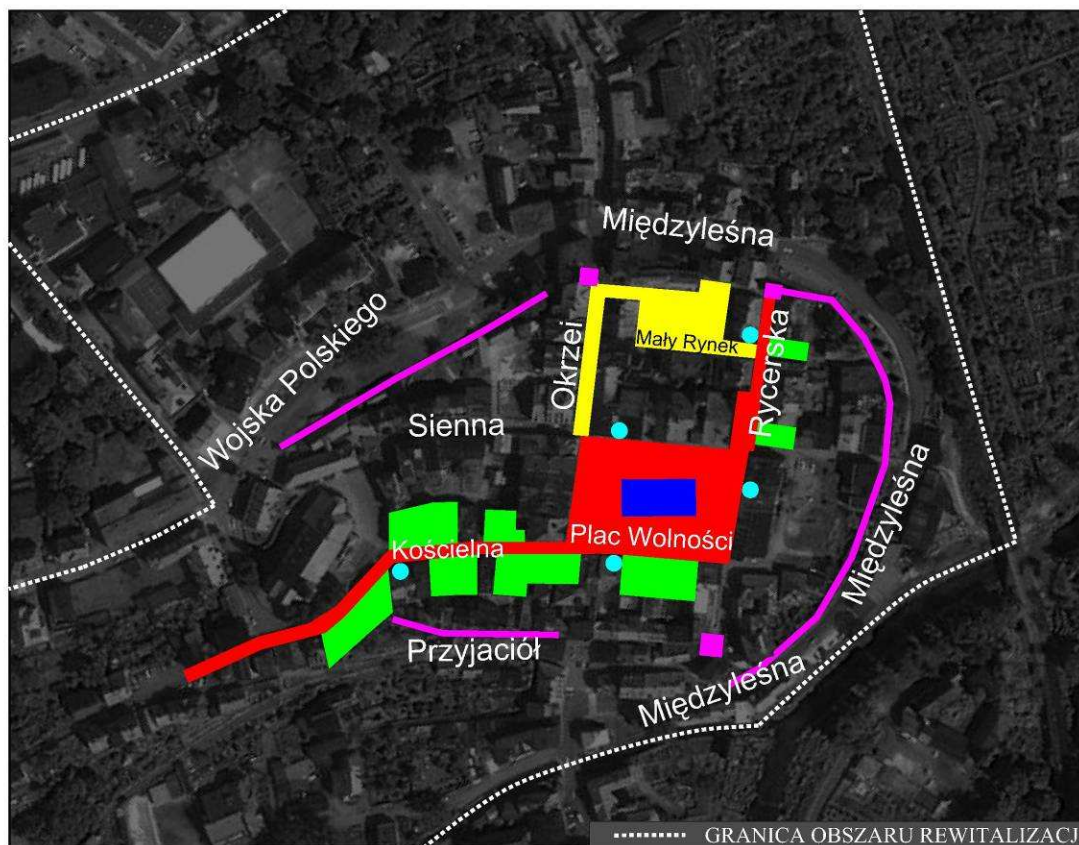
poświęcony w 1833 r. barokowy ołtarz św. Jana Nepomucena. Interesujący jest jeszcze witraż ze św. Franciszkiem, ufundowany przez miasto;

- o **mury obronne** - Bystrzyca Kłodzka to jedno z niewielu miast, które do dnia dzisiejszego prawie w całości zachowały średniowieczny pierścień murów obronnych wraz z wbudowanymi do nich basztami i bramami malowniczo otaczają stare miasto, nie zachował się jedynie zachodni fragment obwarowań. Mury obronne pochodzą z 1319 roku i zostały ufundowane przez bystrzyckiego wójta Jakuba Rückera. Kamienne, grubości 1m, częściowo włączone w powstające przy nich budynki, od strony wschodniej i południowej ich forma narzucona została przez specyficzne ukształtowanie terenu w postaci stromej, wysokiej skarpy. Skarpę wzmocniono kamiennym murem podpartym od strony zewnętrznej gęsto rozstawionymi przyporami, osiągając znaczną ich wysokość, sięgającą powyżej 10 m od poziomu przebiegającej pod nimi ul. Międzyłęśnej. Dzięki temu miasto nie wymagało dodatkowego zabezpieczenia fosą od tej strony, budując ją tylko od zachodu i północy. Za wzniesienie miejskiej fortyfikacji obronnej król J. Luksemburczyk przyznał miastu już w 1319 r. pełną samodzielność prawną, co postawiło Bystrzycę w rzędzie miast królewskich;
- o **Kolumna Maryjna** - barokowa kolumna niewiadomego pochodzenia z rzeźbą Matki Boskiej Królowej Niebios prawdopodobnie z 1710 r. Rzeźba z płaskorzeźbionym krzyżem na cokole została postawiona przed szpitalem w 1934 r. Jest to wariant ikonograficzny zapoczątkowany przez rzymski pomnik przed kościołem Santa Maria Marriore w 1614 roku;
- o **pomnik Św. Jana Nepomucena** – znajdujący się na placu Szpitalnym pochodzi z 1704 r. Ustawiony przy moście nad rzeką Bystrzycą, ku czci opiekuna mostów. Poniósłszy śmierć przez zrzucenie z mostu do Wełtawy, według powszechnego przekonania za zachowanie

tajemnicy spowiedzi, kanonik Jan Welflin, syn sędziego z Pomuka, został patronem strzegącym od powodzi, a także „duchowym przewodnikiem w zagrożonym przez protestantyzm świecie”. Pomnik jest jedną z najstarszych tego rodzaju rzeźb w regionie. Ostatnie badania mówią nawet, że najstarszą! Na tylnej ścianie cokołu widnieje gmerk artysty i napis: „Franciskus/Carolus/Veit/fecit/1704. Bystrzycki „Nepomuk”, powstał więc jeszcze przed kanonizacją świętego, która nastąpiła w 1729 r.

PROJEKTY Z LISTY PODSTAWOWEJ

1. ■ Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdnia + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponad regionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)
2. ■ Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia

PROJEKT Z LISTY PODSTAWOWEJ

3. ■ System fortyfikacji średniowiecznej – utworzenie miejskiej towarowej trasy spacerowej: remont i modernizacja założeń obronnych (murów i baszt, adaptacja pomieszczeń baszt i wież rycerskich na potrzeby rynku turystycznego, punktu sprzedaży pamiątek, galeria artystyczna, punkt widokowy)

POZOSTAŁE PROJEKTY

4. ■ Remont zabytkowego ratusza i przywrócenie funkcji użyteczności publicznej obiektu – etap I – remont pomieszczeń parteru
5. ■ Modernizacja układu komunikacyjnego i rewitalizacja przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei
6. ■ Remont budynków mieszkalnych zdegradowanego obszaru miejskiego - śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej etap I – Plac Wolności, ul. Kościelna, ul. Rycerska
7. ■ Rozwój systemu monitoringu Starego Miasta

Rysunek 10. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych planu działań przestrzennych

Rysunek 11. Projekty rewitalizacyjne w otoczeniu obiektów zabytkowych Bystrzycy Kłodzkiej

W tabelach poniżej zostały zaprezentowane projekty, które będą realizowane w ramach planu działań przestrzennych. W opisach projektów zamieszczono podstawowe informacje dotyczące zadań podejmowanych w ramach projektów. W uzasadnieniu konieczności realizacji projektu przedstawiono problemy techniczne, które stały się przyczyną podjęcia inwestycji oraz strategiczne kryteria wyboru danego projektu do realizacji. Pod uzasadnieniem znajduje się informacja o komplementarności danego projektu z innymi przedsięwzięciami realizowanymi w ramach planu działań gospodarczych lub/i planu działań społecznych. Komplementarność projektów jest jednym z wyznaczników spójności całego programu rewitalizacji.

Tabela 24: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)
Opis projektu
W ramach realizacji projektu planuje się wykonanie nawierzchni z kostki kamiennej ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej wraz z odcinkami około 5 m przylegających ulic w ulice sąsiadujące (ze względów technicznych). Ponadto zakres projektu obejmuje budowę kanalizacji deszczowej wraz z odprowadzeniem wód opadowych do rzeki Nysy Kłodzkiej. Zakłada się, że w ramach reorganizacji ruchu kołowego na rynku zostanie znacznie ograniczona dostępność Placu Wolności dla samochodów osobowych oraz dostawczych. Ruch kołowy na rynku odbywać się będzie przez wjazd – ul. Okrzei, Plac Wolności i wyjazd – ul. Kościelna. Z ruchu samochodowego zostanie wyłączona północno - zachodnia część placu, co pozwoli na pełne wyeksponowanie i udostępnienie tej przestrzeni turystom. Jednocześnie na rynku zostanie częściowo ograniczona liczba miejsc parkingowych. W ramach jednego parkingu wydzielonego z płyty rynku powstanie 8 miejsc parkingowych. W ramach zakresu całego projektu do realizacji przewiduje się wymianę sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz budowę kanalizacji deszczowej w obrębie ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej oraz wymianę istniejących przyłączy wodno – kanalizacyjnych wychodzących z budynków na w/w obszar. Wymiana sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz przyłącza wodno-kanalizacyjne będą kosztami niekwalifikowanymi.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Plac Wolności wraz z ulicami Kościelną i ul. Rycerską stanowią najbardziej atrakcyjną przestrzeń publiczną nie tylko obszaru wskazanego do rewitalizacji, ale także całego miasta. Obszar znajduje się w Dolnośląskim Rejestrze Zabytków. Obecnie jest to przestrzeń bardzo zaniedbana, źle zagospodarowana i niefunkcjonalna z punktu widzenia obsługi mieszkańców i turystów. Rynek, który powinien być miejscem spotkań mieszkańców, obsługi turystów, usług wyższego rzędu, usług drobnego handlu i gastronomii, jest zastawiony parkującymi samochodami. Potencjalnie najbardziej atrakcyjny turystycznie obszar miejski gminy Bystrzycy Kłodzkiej, czyli rynek główny, obecnie nie może stanowić atrakcji turystycznej i w stopniu podstawowym źle wypełnia funkcje obsługi ruchu turystycznego. Jednocześnie ze względu na duży potencjał turystyczny gminy i miasta, funkcjonalność tego obszaru wpływa na ogólny rozwój gminy.

Na konieczność kompleksowej odnowy tego obszaru wskazali również respondenci sondażu społecznego przeprowadzonego na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wskazali oni na potencjalną atrakcyjność terenu, a zarazem jego nefunkcjonalność.

Należy również zaznaczyć, iż realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celów związanych z poprawą warunków mieszkaniowych w śródmieściu Bystrzycy Kłodzkiej. Funkcja mieszkaniowa jest również ważną dla rozwoju tego obszaru. W ramach innego projektu inwestycyjnego przewiduje się remonty budynków mieszkalnych znajdujących się przy w/w ulicach.

Komplementarność z projektami gospodarczymi i społecznymi

Projekt będzie komplementarny z działaniami gospodarczo-społecznymi realizowanymi na obszarze śródmieścia, w tym szczególnie z projektami dotyczącymi rozwoju zasobów ludzkich pod działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego. Dla wypełnienia tych założeń planuje się uruchomienie w ramach Centrum Informacji Turystycznej, którego siedziba zostanie zlokalizowana w Małym Rynku przy Muzeum Filumenistycznym, szkolenia dla gestorów i osób obsługujących ruch turystyczny. Komplementarne dla projektu będą również działania związane z promocją turystyczną Bystrzycy Kłodzkiej, w tym szczególnie promocją starego miasta.

Beneficjent projektu

Gmina Bystrzyca Kłodzka

Planowany termin realizacji

2009–2012

Szacunkowy koszt

6 410 600,48 PLN

Tabela 25: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia
Opis projektu
W ramach realizacji projektu planuje się po pierwsze odtworzenie historycznego charakteru galerii (zgodnie z archiwalnymi materiałami) poprzez połączenie jej z płytą główną Rynku za pomocą schodów umożliwiających swobodną wymianę ruchu, dzięki temu galeria przestaje być samodzielną przestrzenią, a stanie się jego integralną częścią, miejscem odpoczynku dla mieszkańców i turystów. Poprzez zaprojektowanie nowych schodów o łagodnym spadku i niższych stopniach galeria będzie dostępna dla osób niepełnosprawnych. Na samej płycie rynku wokół figury Św. Trójcy, fontanny oraz przy ratuszu zostanie stworzona przestrzeń wypoczynku poprzez wprowadzenie ławeczek i terenów zielonych (nasadzenia). W ramach projektu planuje się zakup i montaż elementów małej architektury: zakup i montaż ławek, masztów, tablic informacyjnych, ozdobnych koszy na śmieci, słupków ograniczających wjazd na plac i słupków parkingowych, hydrantów ozdobnych itp. Wszystkie elementy małej architektury oraz oświetlenie uliczne i iluminacja wieży ratuszowej będą zrealizowane zgodnie z przyjętą dla projektu koncepcją architektoniczną i dokumentacją techniczną. Uzupełniającym elementem projektu będzie również montaż ozdobnego oświetlenia ulicznego ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej. W ramach projektu zaplanowano też renowację fontanny wraz z wymianą całego sprzętu zasilającego fontannę w wodę.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Plac Wolności wraz z ulicami Kościelną i ul. Rycerską stanowią najbardziej atrakcyjną przestrzeń publiczną nie tylko obszaru wskazanego do rewitalizacji, ale także całego miasta. Obszar znajduje się w Dolnośląskim Rejestrze Zabytków. Obecnie jest to teren zaniedbany i niedostosowany do potrzeb zarówno mieszkańców jak i turystów. Projekt ma na celu poprawienie wizerunku bystrzyckiej starówki, zarówno przez działania ściśle budowlane – remontowe (przebudowa galerii), jak również poprzez zakup i montaż obiektów małej architektury, która ukształtuje przestrzeń publiczną Rynku.
Komplementarność z projektami gospodarczymi i społecznymi
Projekt będzie komplementarny z działaniami realizowanymi na rzecz podniesienia aktywności społecznej mieszkańców miasta, w tym szczególnie mieszkańców śródmieścia. Planuje się przede wszystkim realizację

kampanii informacyjnej zachęcającej do włączenia się społeczności lokalnej w działalność samorządu gminnego Bystrzycy Kłodzkiej.
Beneficjent projektu
Gmina Bystrzyca Kłodzka
Planowany termin realizacji
2009–2012
Szacunkowy koszt
1 597 045,13 PLN

Tabela 26: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
System fortyfikacji średniowiecznej – utworzenie miejskiej towarowej trasy spacerowej: remont i modernizacja założeń obronnych (murów i baszt, adaptacja pomieszczeń baszt i wież rycerskich na potrzeby rynku turystycznego, punktu sprzedaży pamiątek, galeria artystyczna, punkt widokowy
Opis projektu
Projekt ma na celu utworzenie i udostępnienie dla turystów odwiedzających region Ziemi Kłodzkiej, unikatowego w regionie i w skali kraju XIV wiecznego systemu fortyfikacji miejskich, zachowanych w ok. 2/3 murów obronnych wraz z wpisanymi w nie bramami i basztami - w formie miejskiej tarasowej trasy spacerowej. Zadanie zakłada przeprowadzenie prac remontowo – budowlanych, modernizacyjnych i adaptacyjnych mających na celu utworzenie w obiektach zabytkowych punktów usługowych dla odwiedzających region turystów, tj. punktu sprzedaży pamiątek i rękodzieła regionalnego, galerii artystycznej z biurem wystaw czasowych, punktu widokowego. Projekt będzie polegał na: • przeprowadzeniu remontu XIV wiecznych murów obronnych i ich zabezpieczeniu oraz wykonaniu prac modernizacyjnych na odcinku ok. 750 m, utworzeniu stanowisk widokowych i punktów obserwacyjnych, • przeprowadzeniu prac remontowych i modernizacyjnych XIV wiecznych bram i baszt: - o Wieży Rycerskiej oraz adaptacja wieży na punkt sprzedaży pamiątek regionalnych, - o Bramy Wodnej oraz adaptacja pomieszczeń na galerię artystyczną i biuro wystaw czasowych, - o Baszty Kłodzkiej oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby punktu widokowego. • remoncie ciągów pieszych i wytyczeniu trasy spacerowej, • remoncie placów tarasowych i wpisanych wzdłuż murów schodów (4 zejścia), • wykonaniu oznakowania i oznakowaniu trasy, • wykonaniu i instalacji podświetleń murów i 3 baszt (iluminacji świetlnych), • wykonaniu małej architektury, wytyczeniu terenów odpoczynku, terenów zielonych (klomby, zieleń, ławki, latarnie itp), dostosowaniu trasy (podjazdów) dla osób niepełnosprawnych, • zakupie wyposażenia na potrzeby utworzenia w obiektach zabytkowych punktów usługowych i galerii artystycznych,

- promocji trasy: wydanie przewodnika turystycznego, plakatu promocyjnego, reklamy medialne (media, tablice, przewodnik itp).

Uzasadnienie konieczności realizacji

Projekt przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu, przyczyni się do zachowania i propagowania dziedzictwa kulturowego regionu, jakim jest to XIV wieczne założenie obronne, a poprzez wzrost liczby osób odwiedzających region i miasto wpłynie na wzrost poziomu zatrudnienia w branży usługowej i turystycznej (pamiątki, rękodzielniczy, przewodnicy turystyczni, hotelarstwo i gastronomia, itp). Mury obronne oraz Brama Wodna są wpisane do Dolnośląskiego Rejestru Zabytków i stanowią dziedzictwo kulturowe oraz atrakcję turystyczną o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Również pozostałe obiekty stanowią pozostałości fortyfikacji, które w Bystrzycy Kłodzkiej zachowały się w stopniu rzadko spotykanym w kraju.

Komplementarność z projektami gospodarczymi i społecznymi

Projekt będzie komplementarny z działaniami gospodarczo - społecznymi realizowanymi na obszarze śródmieścia, w tym szczególnie z projektami dotyczącymi rozwoju zasobów ludzkich pod działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego. Dla wypełnienia tych założeń planuje się uruchomienie w ramach Centrum Informacji Turystycznej, którego siedziba zostanie zlokalizowana w Małym Rynku przy Muzeum Filumenistycznym, szkolenia dla gestorów i obsługujących ruch turystyczny. Komplementarne dla projektu będą również działania związane z promocją turystyczną Bystrzycy Kłodzkiej, w tym szczególnie promocją starego miasta.

Beneficjent projektu

Gmina Bystrzyca Kłodzka

Planowany termin realizacji

2010–2012

Szacunkowy koszt

6 000 000,00 PLN

Tabela 27: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Remont zabytkowego ratusza i przywrócenie funkcji użyteczności publicznej – etap I – remont pomieszczeń parteru
Opis projektu
Przedmiotem projektu jest remont parteru ratusza miejskiego z przeznaczaniem na siedzibę Rady Miejskiej z małą i dużą salą obrad i biurem Rady Miejskiej, a także na Urząd Stanu Cywilnego wraz z Salą Ślubów. W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie kompleksowego remontu parteru ratusza wraz z docelowym przystosowaniem obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Remontem zostaną objęte pomieszczenia parteru (wraz z nowymi podziałami), hol i korytarz. Zostaną wykonane tynki wewnętrzne, podłoga i posadzki, stolarka okienna i renowacja stolarki drzwiowej, instalacja ppoż, wentylacja i częściowa wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacja antywłamaniowa i instalacja elektryczna. Wewnątrz budynku na potrzeby osób niepełnosprawnych zostanie docelowo zamontowana winda.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Ratusz położony jest w centrum rynku głównego Bystrzycy Kłodzkiej i należy do najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego miasta. Ze względu na stan techniczny użytkowane jest tylko drugie piętro i częściowo pierwsze. Funkcjonuje tu Państwowa Szkoła Muzyczna. Nie ulega wątpliwości, że ratusz jest obiektem bardzo ważnym dla wypełnienia funkcji administracyjnych i kulturalnych centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Jak wykazano w diagnozie stanu obszaru wskazanego do rewitalizacji oraz w analizie wyników sondażu społecznego, centrum miasta wykazuje się dużą dysfunkcjonalnością, m.in. w zakresie usług administracyjnych. Przeniesienie działalności Rady Miejskiej do ratusza pozwoli na poprawę tej funkcji, a dodatkowo wpłynie na uaktywnienie społeczne części mieszkańców poprzez poprawę dostępności do miejsca sprawowania władzy samorządowej – uchwałodawczej. Remont ratusza w pierwszym etapie oraz kolejne etapy inwestycji wpłyną również na podniesienie atrakcyjności turystycznej centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Projekt należy do priorytetowych ze względu na odniesienie do celów związanych z poprawą funkcjonalności obszaru wskazanego do rewitalizacji.
Komplementarność z projektami społecznymi
Projekt będzie komplementarny z działaniami realizowanymi na rzecz podniesienia aktywności społecznej mieszkańców miasta, szczególnie mieszkańców śródmieścia. Planuje się przede wszystkim realizację kampanii informacyjnej zachęcającej do włączenia się społeczności lokalnej w działalność samorządu

gminnego Bystrzycy Kłodzkiej.
Beneficjent projektu
Gmina Bystrzyca Kłodzka
Planowany termin realizacji
2008–2009
Szacunkowy koszt
1 162 972,02 PLN

Tabela 28: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Modernizacja układu komunikacyjnego i rewitalizacja przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei
Opis projektu
Przedmiotem projektu będzie rewitalizacja przestrzeni Małego Rynku i części ul. Okrzei oraz adaptacja pod działalność gospodarczą, kulturalną i turystyczną. Na obecnym etapie zdefiniowano następujące potrzeby inwestycyjne: przebudowa nawierzchni wraz z wyrównaniem poziomu placu, wymiana infrastruktury sieciowej, zagospodarowanie w małą architekturę, zieleń i wykonanie oświetlenia ulicznego. Projekt nie posiada koncepcji architektonicznej i innych opracowań studialnych. W ramach planu działań przestrzennych zakłada się na chwilę obecną jedynie opracowanie koncepcji zagospodarowania Małego Rynku i części ul. Okrzei.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Mały Rynek należy obok rynku głównego do najbardziej atrakcyjnej przestrzeni publicznej centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Przy odpowiednim zagospodarowaniu Placu Wolności, Małego Rynku i ulic łączących oba place może powstać niezwykle atrakcyjna przestrzeń pod rozwój usług centrotwórczych, gastronomii, handlu oraz przede wszystkim pod aktywizację turystyczną. Aktualnie również Mały Rynek jest na tyle źle zagospodarowany i nie sposób za pomocą tylko działań o charakterze nieinwestycyjnym doprowadzić do aktywizacji tego terenu. Konieczna przebudowa dotyczy nawierzchni placu Małego Rynku i części ul. Okrzei oraz infrastruktury podziemnej i budowy oświetlenia ulicznego. Aby uatrakcyjnić to miejsce, należy zaplanować i wprowadzić małą architekturę i miejsca wypoczynku. Teren jest stosunkowo atrakcyjny pod lokalizację w parterach budynków lokali przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Przy Małym Rynku będzie mieściło się Centrum Informacji Turystycznej, które będzie realizować działania nie tylko związane z udostępnianiem informacji turystycznej o gminie, ale także będzie prowadzić bardzo aktywną działalność związaną z promocją turystyczną obszaru oraz przygotowaniem kadr gospodarki pod działalność w sferze obsługi ruchu turystycznego.
Komplementarność z projektami społecznymi
Projekt będzie komplementarny z działaniami gospodarczo-społecznymi realizowanymi na obszarze śródmieścia, w tym szczególnie z projektami dotyczącymi rozwoju zasobów ludzkich pod działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego. Dla wypełnienia tych założeń planuje się uruchomienie w ramach Centrum Informacji Turystycznej, którego siedziba zostanie zlokalizowana w Małym Rynku przy Muzeum Filumenistycznym, szkolenia dla gestorów i osób obsługujących ruch turystyczny. Komplementarne

dla projektu będą również działania związane z promocją turystyczną Bystrzycy Kłodzkiej, w tym szczególnie promocją starego miasta.

Beneficjent projektu

Gmina Bystrzyca Kłodzka

Planowany termin realizacji

Koncepcja – 2009

Szacunkowy koszt

Koncepcja – 50 000,00 PLN

Inwestycja – wartość zostanie ustalona po opracowaniu dokumentacji technicznej

Tabela 29: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu	
Remont budynków mieszkalnych zdegradowanego obszaru miejskiego – śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej – etap – plac Wolności, ul. Kościelna, ul. Rycerska	
Opis projektu	
Projekt przewiduje przeprowadzenie remontu budynków mieszkalnych znajdujących się w obszarze wskazanym do rewitalizacji, na terenie realizacji projektów: „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdnia + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)” oraz „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia”. Planuje się wykonanie remontu następujących budynków:	
Lokalizacja budynku	Zakres robót
ul. Rycerska 14	dach
ul. Rycerska 2	elewacja
pl. Wolności 5	elewacja
pl. Wolności 6	elewacja
pl. Wolności 9	elewacja
ul. Kościelna 1	elewacja
ul. Kościelna 4	elewacja
ul. Kościelna 5	elewacja
ul. Kościelna 6	elewacja
ul. Kościelna 7	elewacja
ul. Kościelna 10	elewacja
ul. Kościelna 12	elewacja
ul. Kościelna 13	elewacja
ul. Kościelna 19	elewacja
pl. Wolności 3	dach i elewacja
pl. Wolności 4	dach i elewacja
pl. Wolności 7	dach i elewacja
pl. Wolności 8	dach i elewacja

ul. Kościelna 8	dach i elewacja
ul. Kościelna 11	dach i elewacja
ul. Kościelna 14	dach i elewacja
ul. Kościelna 17	dach i elewacja
ul. Kościelna 25	dach i elewacja
ul. Kościelna 27	dach i elewacja
ul. Kościelna 29	dach i elewacja
ul. Kościelna 31	dach i elewacja
ul. Kościelna 33	dach i elewacja
ul. Kościelna 35	dach i elewacja
Uzasadnienie konieczności realizacji	
Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze wskazanym do rewitalizacji jest jednym ze zidentyfikowanych celów i ocenianym przez respondentów sondażu społecznego jako jeden z najważniejszych. Funkcja mieszkaniowa, choć nie jest najważniejszą funkcją śródmieścia według założeń zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, powinna być poprawnie wypełniana. Należy jednak nadmienić, że projekt będzie komplementarny z innymi projektami infrastrukturalnymi „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)” oraz „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia” i w znacznej mierze przyczyni się do efektywniejszego osiągnięcia celów związanych z poprawą funkcjonalności obszaru w aspekcie aktywizacji gospodarczej i turystycznej oraz w aspekcie przystosowania funkcji obszaru do obsługi mieszkańców miasta.	
Komplementarność z projektami społecznymi	
Z uwagi na to, że projekt poza celami związanymi z poprawą warunków mieszkaniowych, zakłada również cele dotyczące aktywizacji turystycznej, będzie komplementarny z działaniami gospodarczo-społecznymi na obszarze śródmieścia, w tym z projektami rozwoju zasobów ludzkich pod działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego.	
Beneficjent projektu	
Gmina Bystrzyca Kłodzka	
Planowany termin realizacji	
2009–2013	
Szacunkowy koszt	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

1 849 000,00 PLN

Tabela 30: Fiszka projektu należącego do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań przestrzennych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Rozwój systemu monitoringu Starego Miasta
Opis projektu
W ramach realizacji projektu planuje się: – zakup oraz montaż kamer obrotowych, oraz 1 kamery bezprzewodowej, – zakup urządzenia UPS do podtrzymywania zasilania kamer, – rozbudowę centrum monitoringu mieszczącego się w siedzibie Straży Miejskiej w Ratuszu, Plac Wolności 1 w Bystrzycy Kłodzkiej. W roku 2005 r. została wykonana dokumentacja projektowo-kosztorysowa, jak również wykonana została instalacja elektryczna i sieć monitoringu wizyjnego. W roku 2008 zlecono wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowo-technicznej, oraz zlecenie wykonania sprawdzenia stanu technicznego sieci monitoringu wizyjnego, czego konsekwencją będzie podpisanie umowy instalacyjnej oraz dzierżawy łączy. Budowa monitoringu planowana jest w 2 etapach: pierwszy etap – 2008 r. – zamontowanie 3 kamer: – kamera nr 2 - ul. Rycerska 3 (Mały Rynek), – kamera nr 4 - Plac Wolności 25, – kamera nr 5 - Plac Wolności 9 – wyposażenie centrum monitoringu. drugi etap – 2009 r. – zamontowanie 3 kamer; – kamer nr 1 - ul. Okrzei 17, – kamera nr 3 - Plac Wolności 16, – kamera nr 6 - ul. Kościelna 23, – rozbudowa centrum monitoringu.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Priorytetem monitorowania miasta jest niewątpliwie zwiększenie poczucia bezpieczeństwa lokalnego społeczeństwa oraz turystów. Realizacja projektu zatem nie tylko wpłynie bezpośrednio na osiągnięcie celu związanego ze zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa, ale pośrednio przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej starówki Bystrzycy Kłodzkiej. Monitoring pozwala na szybką i bezpośrednią reakcję na zaistniałe zdarzenia, jak również pozwala niektórym zdarzeniom zapobiec, co w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej.

Szacuje się, że w strefach które zostaną objęte zasięgiem kamer, nastąpi radykalne zmniejszenie wybryków chuligańskich, kradzieży, niszczenia mienia, a także wzrośnie przestrzeganie zasad ruchu drogowego.

Komplementarność z projektami społecznymi

Projekt będzie komplementarny z przedsięwzięciami w ramach planu działań przestrzennych oraz działaniami gospodarczo-społecznymi realizowanymi na obszarze śródmieścia. Osiągnięcie celów związanych z podniesieniem atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru oraz atrakcyjności tego terenu jako miejsca zamieszkania zależeć będzie od zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Funkcjonalność obszaru oznacza bowiem również stan bezpieczeństwa na nim panującego. Komplementarne dla projektu będą również działania związane z promocją turystyczną Bystrzycy Kłodzkiej, w tym szczególnie promocją starego miasta.

Beneficjent projektu

Gmina Bystrzyca Kłodzka

Planowany termin realizacji

2008 - 2010

Szacunkowy koszt

120 000,00 PLN

4.8.2. Plan działań gospodarczych.

Działania gospodarcze w centrum Bystrzycy Kłodzkiej będą oparte na następujących typach projektów:

- **inicjowanie wspólnych działań przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w centrum Bystrzycy Kłodzkiej; działania nakierowane na poprawę wizerunku obszaru jako miejsca handlu i korzystania z usług,**
- **prowadzenie doradztwa i szkoleń z obsługi ruchu turystycznego dla przedsiębiorców prowadzących działalność w tym zakresie i dla osób planujących zmianę profilu działalności.**

Plan działań gospodarczych będzie zawierał głównie projekty nieinwestycyjne związane przede wszystkim z ożywieniem gospodarczym centrum Bystrzycy Kłodzkiej i z zapobieganiem utracie przez nie roli ośrodka handlu i usług centrotwórczych. Należy zaplanować projekty podnoszące aktywność lokalnych przedsiębiorców dotyczącą wspólnej promocji obszaru, na którym prowadzona jest działalność, przekształcania lub przenoszenia działalności, podejmowania wspólnych inicjatyw na rzecz rozwoju gospodarczego centrum. Skorelowane działania przestrzenne i gospodarcze mogą przynieść bardzo dobre efekty, jeśli chodzi o ożywienie gospodarcze rejonu, a tym samym również ożywienie społeczne.

W ramach tego planu działań trzeba prowadzić również projekty związane z podnoszeniem atrakcyjności turystycznej obszaru i równolegle planować działania doradczo-szkoleniowe dla przedsiębiorców, którzy działają w sferze obsługi ruchu turystycznego lub planują zmianę profilu działalności. Zaleca się uwzględnienie w tego typu projektach szkolenia i doradztwo dla osób, które planują rozpocząć własną działalność związaną z obsługą ruchu turystycznego. Niewątpliwie charakter prowadzonej działalności gospodarczej w centrum Bystrzycy Kłodzkiej musi ewoluować z ogólnomiejskiego do typowego dla centrum (miejsca integracji społecznej, kultury, odpoczynku, usług wyższego rzędu) z uwzględnieniem faktu, że Bystrzycza Kłodzka ma bardzo duży potencjał turystyczny.

Działania szkoleniowo-doradcze powinny skupiać się na tym właśnie aspekcie założonych celów. Konieczność wzmocnienia działań promujących śródmieście Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego turystycznie została zidentyfikowana również w ramach sondażu opinii społecznej. Mieszkańcy miasta są przekonani, że poprawa wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i rekreacyjnie to jeden z ważniejszych celów w procesie rewitalizacji

centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Wraz z przyjęciem tego typu celu i założeń do realizacji należy niewątpliwie zaplanować działania infrastrukturalne, dzięki którym promowana przestrzeń stanie się rzeczywiście atrakcyjna turystycznie. Z tego względu w planie działań przestrzennych zaplanowano projekty, których celem jest m.in. znaczna poprawa funkcjonalności obszaru jako centrum obsługi ruchu turystycznego z faktyczną poprawą wizerunku śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej. Połączenie działań przestrzennych, promocji gospodarczej i turystycznej, a także działań społecznych związanych z aktywizacją zawodową mieszkańców w sferze obsługi ruchu turystycznego może przynieść oczekiwane efekty w postaci rozwoju turystycznego miasta. Zaniechania i zaniedbania w tej dziedzinie mogą doprowadzić do utraty przez Bystrzycę Kłodzką potencjału aktywizacji turystycznej.

Turystyka dla centrum Bystrzycy Kłodzkiej powinna być jednym z ważniejszych źródeł obrotu gospodarczego. W związku z tym należy założyć, że kampanie promocyjne odnoszące się do centrum jako miejsca atrakcyjnego gospodarczo będą kierowane również na realizację celów związanych z rozwojem turystycznym.

Tabela 31: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań gospodarczych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Promocja centrum miasta Bystrzycy Kłodzkiej jako miejsca spędzania wolnego czasu, robienia zakupów, korzystania z gastronomii i z usług kultury i turystyki
Opis projektu
Promocja zostanie przeprowadzona przez Urząd Miasta i Gminy przy współudziale przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w centrum miasta, instytucjami kultury i innymi instytucjami administracji publicznej. Realizowana będzie głównie w okresach wzmożonego ruchu turystycznego i w ramach promocji zrealizowanych projektów infrastrukturalnych związanych z odnową przestrzeni publicznych starego miasta. Akcja promocyjna będzie zawierała formy plakatowe i ulotkowe. Jej głównym celem będzie prezentacja lokalnych usług i handlu, stworzenie dobrego wizerunku obszaru jako miejsca, w którym korzysta się z usług i przyjemnie robi zakupy, miejsca łatwo dostępnego i posiadającego bogatą ofertę turystyczną. Realizacja projektu jest zatem ściśle powiązana z realizacją projektu inwestycyjnego dotyczącego rewitalizacji przestrzeni publicznych głównego rynku, Małego Rynku oraz ich sąsiedztwa. Inicjatorem przedsięwzięcia będzie Urząd Miasta i Gminy. Ważną częścią akcji promocyjnych będzie rozwinięcie portalu internetowego dotyczącego turystyki gminy Bystrzyca Kłodzka. Administracją portalem zajmie się wydzielony zespół Centrum Informacji Turystycznej. Będzie umieszczał w nim informacje o atrakcjach turystycznych gminy, bazie noclegowej i gastronomicznej, prezentował materiały edukacyjne dla przedsiębiorców działających w branżach obsługi ruchu turystycznego. Portal będzie zawierał również informacje o przedsiębiorstwach działających na terenie gminy, możliwościach inwestowania na terenie gminy oraz informacje o podstrefie ekonomicznej. W ramach funkcjonowania portalu internetowego planuje się również uruchomienie newslettera (elektronicznego biuletynu), który będzie adresowany do przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mediów. Treścią newslettera będą przede wszystkim informacje o postępach prac związanych z rewitalizacją, planach inwestycyjnych, projektach szkoleniowych oraz innych wydarzeniach planowanych przez Urząd Miasta i Gminy oraz partnerów urzędu. Zakłada się, że realizacja projektu będzie powtarzalna.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Projekt jest niezwykle ważny dla realizacji celu związanego z ożywieniem gospodarczym Starego Miasta Bystrzycy Kłodzkiej, które już ma problem ze spadkiem obrotów lokalnie działających firm. Nie ulega wątpliwości, że zagrożenia w tym względzie są realne. Obecnie należy przede wszystkim skupić się na przeciwdziałaniu spadkowi zainteresowania mieszkańców miasta odwiedzaniem centrum w sprawach handlowych czy usługowych, a także na stworzeniu dobrego wizerunku centrum wśród turystów. Realizacja

projektu jest niezwykle istotna w kontekście podejmowania kompleksowych działań na rzecz przywrócenia funkcjonalności przestrzennej i społeczno-gospodarczej obszaru.

Komplementarność z projektami przestrzennymi i społecznymi

Projekt jest komplementarny z działaniami przestrzennymi związanymi z odnową przestrzeni publicznych Starego Miasta, w tym z projektami: „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdnia + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)”, „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia” oraz z modernizacją układu komunikacyjnego i rewitalizacją przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei. Projekt jest też komplementarny z remontem zabytkowego ratusza i przywróceniem funkcji użyteczności publicznej. Remont ratusza będzie miał ponadto wpływ na podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Aktywizacja gospodarcza śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej, w tym szczególnie aktywizacja turystyczna obszaru, będzie wymagała działań w zakresie rozwoju zasobów ludzkich pod działalność w sferze usług okołoturystycznych. W tym kontekście projekt będzie również komplementarny z projektami realizowanymi w ramach planu działań społecznych, w szczególności z działaniami związanymi z aktywizacją zawodową mieszkańców obszaru i miasta pod działalność w usługach turystycznych.

Beneficjent projektu

Gmina Bystrzyca Kłodzka, potencjalnie stowarzyszenie przedsiębiorców działających w obszarze starego miasta

Planowany termin realizacji

Opracowanie założeń promocji – 2009 r.
Rozbudowa portalu internetowego – 2010 r.
Kampanie wspólne rocznie – od 2010 cyklicznie

Szacunkowy koszt

Opracowanie założeń promocji – 20 000,00 PLN
Opracowanie portalu internetowego – 5 000,00 PLN
Kampania rocznie – 20 000,00 PLN

Tabela 32: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań gospodarczych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Organizacja szkoleń i doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców w zakresie rozwijania działalności w sferze obsługi ruchu turystycznego
Opis projektu
W nowej siedzibie Centrum Informacji Turystycznej, które zostanie zlokalizowane przy ul. Mały Rynek obok Muzeum Filumenistycznego zostaną podjęte działania zmierzające do przeszkolenia i podnoszenia kwalifikacji w zakresie rozwijania działalności w sferze obsługi ruchu turystycznego. Odbiorcami projektu będą zarówno przedsiębiorcy aktualnie działający w branży usług turystycznych (gestorzy bazy noclegowej, firmy transportowe, biura turystyczne, itp.), jak i przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne, które planują podjęcie działalności związanej z obsługą ruchu turystycznego (przewodnicy turystyczni, pracownicy obsługi CIT, właściciele gospodarstw agroturystycznych). Szkolenia będą organizowane cyklicznie (przynajmniej raz na dwa lata) w zależności od zapotrzebowania. Tematyka szkoleń będzie dotyczyć głównie zarządzania działalnością w sferze usług turystycznych oraz poprawą ich jakości. W ramach realizacji działań szkoleniowych planuje się zakup wyposażenia i adaptacje pomieszczeń pod działalność.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia potencjału lokalnych przedsiębiorstw działających w sferze obsługi ruchu turystycznego oraz zwiększenia liczby przedsiębiorców działających w branżach związanych z turystyką. Bystrzyca Kłodzka ma bardzo duży potencjał turystyczny, który musi być rozwijany zarówno przez projekty infrastrukturalne, jak i projekty społeczne dotyczące rozwijania zasobów ludzkich i podnoszenia poziomu aktywności gospodarczej lokalnych firm w branżach obsługi ruchu turystycznego. Nawet najatrakcyjniejsza baza turystyczna, walory przyrodnicze i kulturowe nie wystarczą do zwiększania obrotu gospodarczego w turystyce, jeśli na danym obszarze nie będą funkcjonować podmioty potrafiące dostarczyć wysokiej jakości usług turystycznych. Jakość świadczonych usług jest kluczowa dla pozyskania i zatrzymania nowych turystów odwiedzających miasto i gminę. W związku z podejmowaniem działań aktywizujących turystycznie obszar wskazany do rewitalizacji planuje się, że projektem będą zainteresowani przedsiębiorcy działający w tym obszarze. Dzięki ich włączeniu się w planowane przedsięwzięcie, uda się efektywniej osiągać cele dotyczące kompleksowej odnowy śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej.
Komplementarność z projektami przestrzennymi i społecznymi
Podobnie jak realizacja promocji śródmieścia projekt komplementarny jest z działaniami przestrzennymi, w tym z projektami: „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych

turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)”, „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia” oraz z modernizacją układu komunikacyjnego i rewitalizacją przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei. Projekt jest też komplementarny z remontem zabytkowego ratusza i przywróceniem funkcji użyteczności publicznej. Remont ratusza będzie miał również wpływ na podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Projekt będzie ponadto komplementarny z projektami realizowanymi w ramach planu działań społecznych, w szczególności z działaniami związanymi z aktywizacją zawodową mieszkańców obszaru i miasta pod działalność w sferze usług turystycznych.

Beneficjent projektu
Gmina Bystrzyca Kłodzka
Planowany termin realizacji
Od 2009 r. cyklicznie
Szacunkowy koszt
Rocznie szkolenia i doradztwo – 15 000,00 PLN

4.8.3. Plan działań społecznych.

Działania społeczne w centrum Bystrzycy Kłodzkiej wskazanym do rewitalizacji będą oparte na następujących typach projektów:

- **organizacja przedsięwzięć przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym doradztwa i szkolenia,**
- **organizacja wszechstronnego wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,**
- **organizacja działań prewencyjnych dotyczących przestępczości,**
- **organizacja działań związanych z integracją społeczną mniejszości romskiej.**

Plan działań społecznych jest bardzo ważnym elementem rewitalizacji. Dla powodzenia rewitalizacji prawidłowe przeprowadzenie procesu odnowy społecznej jest sprawą podstawową. Jednocześnie odnowa społeczna, poprawa sytuacji społecznej i eliminacja związanych z tym problemów to główny cel rewitalizacji.

Rewitalizacja jako proces musi być prowadzona zarówno za pomocą narzędzi inwestycyjnych, jak i za pomocą tzw. projektów społecznych. Obszar odnawiany wyłącznie przez przedsięwzięcia inwestycyjne nie może zostać funkcjonalnie wyprowadzony z kryzysu. W centrum Bystrzycy Kłodzkiej nawarstwiają się problemy społeczne, które nieprzypadkowo stały się kryterium wyboru obszarów do rewitalizacji. Ich eliminację trzeba prowadzić za pomocą sprawnego połączenia odnowy technicznej z odnową społeczną.

W związku z tym plan działań społecznych będzie się skupiał przede wszystkim na projektach nakierowanych na przeciwdziałanie problemom społecznym i eliminowanie problemów już istniejących. Grupy społeczne, które zostaną włączone do wsparcia, to przede wszystkim osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem zawodowym bądź/i społecznym. Wykluczenie oznacza niewypełnienie ról społecznych, obowiązków zawodowych lub rodzicielskich. Do grupy zagrożonych wykluczeniem społecznym należą dzieci rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi, dlatego też one powinny stać się jednym z priorytetowych odbiorców proponowanych w planie działań społecznych projektów. Dotyczy to zarówno dzieci w wieku przedszkolnym, jak i młodzieży.

Działania w obszarze wskazanym do rewitalizacji będą miały zarówno charakter systemowy, jak i pojedynczych inicjatyw podejmowanych przez mniejsze organizacje pozarządowe. Należy jednak dążyć do tego, aby wszystkie projekty i zadania w ramach rewitalizacji były koordynowane. Beneficjentami działań w ramach projektów społecznych będą grupy najbardziej zagrożone marginalizacją, głównie osoby długotrwale bezrobotne, młodzież i dzieci, które stanowią duży odsetek osób objętych pomocą społeczną, a także osoby dotknięte problemem alkoholizmu.

Zauważalnym problemem w centrum Bystrzycy Kłodzkiej jest duże skupisko mniejszości etnicznej romskiej, która nie jest zintegrowana ze społecznością miasta.

Realizacja planu działań społecznych będzie oparta zarówno na nowych zidentyfikowanych projektach, które dołączono do indykatywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka, jak i na prowadzonej obecnie działalności w sferze polityki społecznej takich instytucji, jak:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Centrum Integracji Społecznej Bystrzyca Kłodzka,
- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej,
- Dolnośląski Urząd Wojewódzki,

- Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej.

W kontekście planu działań społecznych należy wymienić działalność Ośrodka Pomocy Społecznej. Chodzi o doradztwo psychologiczne i prawne osobom zagrożonym lub dotkniętym wykluczeniem społecznym. Doradztwo odbywa się w siedzibie ośrodka i cieszy się dużym zainteresowaniem beneficjentów pomocy społecznej. Wśród zainteresowanych znajdują się m.in. mieszkańcy obszaru wskazanego do rewitalizacji. Należy uznać, że jeśli chodzi o doradztwo m.in. dla mieszkańców śródmieścia, potrzeby są zaspokojone i należy kontynuować działalność w tym zakresie. Zakłada się, iż osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym lub dotknięte tym zjawiskiem będą zachęcane do korzystania z usług doradczych ośrodka. Odpowiednie zachęty będą kierowane m.in. w ramach indywidualnych planów działań realizowanych z każdym z beneficjentów pomocy społecznej na zasadach kontraktu socjalnego.

Centrum Integracji Społecznej Bystrzyca Kłodzka jest gospodarstwem pomocniczym Ośrodka Pomocy Społecznej. Ta bardzo prężnie działająca instytucja posiadająca bogatą ofertę aktywizacji społecznej i zawodowej, realizuje od 5 lat ustawę o zatrudnieniu socjalnym poprzez reintegrację społeczną i zawodową.

Reintegracja społeczna to wszelkiego rodzaju warsztaty psychologiczno-terapeutyczne, a reintegracja zawodowa odbywa się w warsztatach zawodowych: stolarski, brukarski, remontowo-budowlany, zieleni miejskiej i krawiecki. CIS pozyskuje środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na doposażenie i rozwój warsztatów zawodowych i terapeutycznych.

W ciągu 4 lat działalności Centrum uczestniczyło w programie 200 osób wykluczonych społecznie z gminy Bystrzyca Kłodzka. Realizując program, Centrum zachowuje równość płci i w pierwszej kolejności rekrutuje mieszkańców wsi. Przekrój wiekowy uczestników zajęć prowadzonych przez CIS kształtuje się od 18 do 60 lat. Wykształcenie beneficjentów wsparcia to: niepełne podstawowe, podstawowe, zawodowe i średnie. Z przeprowadzonych analiz kolejnych edycji wynika, że najmniej uczestników jest z terenów wiejskich 15%, z tzw. osiedla szkolnego 2%, z nowych osiedli 0%, z baraków przy ul. Konopnickiej 8%, a pozostała część uczestników **75% mieszka na ulicach starego miasta**: Plac Wolności, ul. Kościelna, ul. Okrzei, ul. Zamenhoffa, ul. Starobystrzycka, ul. Krakowska, ul. Rycerska, ul. Krótka, ul. Sienna, ul. Podmiejska, Plac Szpitalny, Mały Rynek. Ponadto od 2 lat uczestnictwem w programie są zainteresowani członkowie społeczności romskiej zamieszkujący też tereny starego miasta i obecnie uczestniczy w programie 12 Romów, w tym 2 osoby pochodzenia

polskiego żyjące w związkach z Romami. Na bazie Centrum została utworzona spółdzielnia socjalna świadcząca usługi opiekuńcze w całej gminie, na 5 założycielek spółdzielni 3 zamieszkują w starym mieście.

Centrum Integracji Społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji planuje realizację dwóch priorytetowych projektów dotyczących integracji społecznej i zawodowej. Należy jednak zakładać, iż ta prężnie działająca placówka będzie zgłaszać w przeciągu realizacji Programu kolejne projekty społeczne, za pomocą których będą realizowane cele rewitalizacji w sferze społecznej.

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej organizuje zarówno imprezy kulturalne kierowane głównie do mieszkańców gminy, jak i formy aktywizacji kulturalnej dla młodzieży i osób starszych. Szczególnie w tej dziedzinie ośrodek będzie realizatorem planu działań społecznych. Oferta MGOK jest skierowana do wszystkich mieszkańców gminy, trzeba jednak założyć, że młodzież z obszaru wskazanego do rewitalizacji będzie w sposób szczególny zapraszana na warsztaty organizowane przez ośrodek. Jak wynika ze statystyk prowadzonych przez pracowników MGOK **z terenu obszaru wskazanego do rewitalizacji w wszystkich programach realizowanych przez Ośrodek bierze udział około 700 osób.**

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury realizuje programy, których dofinansowanie planowane jest również ze środków przeznaczonych na realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka. Należą do nich:

- **„Studio muzyczne”** - cykliczne Audycje Muzyczne dla dzieci i młodzieży, poprzez które realizowana jest edukacja kulturalna (różnorodne formy spotkań z muzyką, mające na celu udostępnienie dzieciom i młodzieży kontaktu z muzyką w wykonaniu profesjonalistów, połączone z pogadankami o kompozytorach i stylach muzycznych).

W ramach programu realizowane są również przez MGOK:

- o koncerty filharmoników,
- o koncerty zespołów kameralnych,
- o koncerty uczniów szkół muzycznych i studentów wyższych uczelni muzycznych.

Uczestnicy programu w tym zakresie to: dzieci uczęszczające do przedszkoli i szkół podstawowych oraz młodzież ucząca się w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych. W ramach działań związanych z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji planuje się

doposażenie sali widowiskowej w krzesła i pulpity na nuty (koszt około 4 200 zł).

W ramach programu „Studio muzyczne” prowadzona jest również działalność:

- o młodzieżowych Zespołów Muzycznych. W zakresie prowadzenia tej działalności planuje się doposażenie sali prób oraz zatrudnienia instruktora (łącznie koszt około 19 000 zł),
- o działalność sekcji wokalne,
- o działalność Zespołu Wokalnego Związku Emerytów i Rencistów. W zakresie prowadzenia tej działalności planuje się zakup strojów dla 22 osób (łącznie koszt około 4 400 zł),
- o działalność zespołu Romskiego MRODODZIWEŁ,
- o w zakresie organizacji cyklicznych koncertów jazzowych i bluesowych w Kawiarni Muzycznej (koszt związany z wynagrodzeniami dla muzyków to około 12 000 zł).

- **„Studio teatralne”** – w ramach programu prowadzona jest:

- o działalność Teatru Ulicznego TUB,
- o działalność Teatru Lalek MAŁY BYSTRZAK,
- o działalność Młodzieżowego TEATRU nie JEDNEGO AKTORA,
- o działalność Dziecięcego Teatru KWADRAT.

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury na działalność Studia teatralnego pozyskuje środki finansowe, uczestnicząc w konkursach grantowych np. z Programu Młodzież w Działaniu, z FLMŚ, Starostwa Powiatowego w Kłodzku. Planuje się również, że program będzie wspierany środkami przeznaczanymi na realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji.

- **„Studio plastyczne”** – w ramach programu realizowane są:

- o warsztaty Edukacji Twórczej dla dzieci i młodzieży,
- o pracownia Plastyczna dla dzieci i młodzieży,
- o Mała Galeria Sztuki dla dzieci i młodzieży pracownia Plastyczna PROMYKA RADOŚCI (dla dzieci niepełnosprawnych).

Miejsko Gminny Ośrodek Kultury na działalność Studia Plastycznego pozyskuje środki finansowe, uczestnicząc w konkursach grantowych np. z Programu

Młodzież w Działaniu, z FLMŚ, Starostwa Powiatowego w Kłodzku. Planuje się również, że program będzie wspierany środkami przeznaczanymi na realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji.

- **„Wiecznie młodzi” (dla seniorów)** – w ramach programu prowadzone są:
 - o działalność Zespołu Wokalnego Związku Emerytów i Rencistów,
 - o cykliczne spotkania z lekarzami różnych specjalizacji,
 - o Klub Podróżnika (planowane jest w ramach realizacji LPR zatrudnienie instruktora – koszt około 4 000 zł).

Oferta Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Bystrzycy Kłodzkiej jest bardzo ważna dla realizacji celów rewitalizacji śródmieścia zarówno w kontekście aktywizacji turystycznej i kulturalnej obszaru, jak i integracji społecznej mieszkańców śródmieścia i przeciwdziałania procesowi wykluczenia społecznego. Ośrodek jest przygotowany do wprowadzania nowych form aktywizacji kulturalnej w odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie.

Dolnośląski Urząd Wojewódzki i Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej należy wymienić w ramach planu działań społecznych głównie ze względu na realizowane projekty na rzecz mniejszości romskiej, która stanowi dużą część społeczności Bystrzycy Kłodzkiej. U mniejszości tej diagnozuje się niski poziom aktywności w życiu społecznym miasta i niską aktywność zawodową. Na rzecz Romów podejmuje się m.in. następujące działania: programy stypendialne dla uczniów romskich, zakupy podręczników i mundurków szkolnych, zatrudnienie opiekuna muzycznego i instruktora tańca dla najmłodszych dzieci działającego przy MGOK zespołu MrodoDziweł, organizacja Dnia Kultury Romskiej w Bystrzycy Kłodzkiej. Dla rodzin romskich remontuje się lokale mieszkalne. Aktywność Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej w działaniach na rzecz mniejszości romskiej jest bardzo duża, dlatego należy uznać, że potrzeby w tej sferze są stosunkowo dobrze zaspokajane.

W realizację projektów społecznych włączają się również organizacje pozarządowe. Jednym z programów realizowanych przez prężnie działającą organizację Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika na obszarze wskazany do rewitalizacji jest „Akademia SNS” (Sport – Nauka – Sztuka) i Klub Stypendysty polegający na prowadzeniu w sposób nowatorski i bardzo aktywny świetlicy środowiskowej. Program realizowany jest na powierzchni ok. 400 m² pomieszczeń budynku przy ul. Wojska Polskiego 18 udostępnionych przez Urząd Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej. W ramach realizacji programu pomieszczenia w w/w budynku zostały wyremontowane i wyposażone w sprzęt niezbędny do prowadzenia programu.

Celem programu jest wsparcie i pomoc skierowana do dzieci i młodzieży w wieku 11 – 16 lat, czyli dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów, a także wszystkich stypendystów FLMS. Program jest odpowiedzią na problem zaniedbanych, mało atrakcyjnych i źle wyposażonych świetlic, które poza szkołą, są często jedynym pozytywnym miejscem, gdzie dzieci i młodzież mogą spędzać wolny czas.

Równolegle z pracami remontowymi, wdrażany będzie roczny program działań pod nazwą Akademia S N S czyli Akademii rozwoju poprzez trzy główne aspekty: Sport, Naukę i Sztukę. Podstawą programu jest stworzenie na terenie świetlic tzw. Drużyn SNS, które przez cały rok szkolny będą brały udział w regularnych zajęciach prowadzonych przez profesjonalnych instruktorów i pedagogów. Poszczególne Drużyny przejdą podobny cykl tak, aby otworzyć im drogę do realizacji i zdobywania punktów podczas wspólnych spotkań.

Klub Stypendysty skupiający zdolnych, pracowitych i dobrze uczących się osób będzie naturalną grupą wsparcia dla członków świetlicy. Beneficjentami „Akademii SNS” będzie 50 osób z dwóch szkół podstawowych oraz gimnazjum nr 1 w Bystrzycy Kłodzkiej oraz 30 stypendystów programu stypendialnego „Z rączki do rączki”.

W grupie 50 osób znajdują się młodzi ludzie z rodzin dysfunkcyjnych „eurosieroty” i stypendyści o najniższych dochodach.

Wśród zidentyfikowanych na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka projektów społecznych, które zostały włączone do indykatywnej listy projektów rewitalizacyjnych, znalazły się również te kierowane do środowisk z całej gminy. Zakłada się jednak, że w ramach kampanii zachęcających do udziału w projektach, informacja w szerszym zakresie będzie adresowana do mieszkańców obszaru. Za priorytetowe uznano takie projekty, które realizują cele związane z edukacją przedszkolną (zakłada się ciągłe dofinansowanie utrzymania w przedszkolu dzieci z rodzin ubogich) i z aktywizacją zawodową mieszkańców gminy, zwłaszcza mieszkańców śródmieścia. Za pomocą tych projektów można osiągać m.in. cele przestrzenne rewitalizacji starego miasta (do takich projektów należy „Zanim będzie za późno... – przygotowanie zawodowe” polegający na pracach remontowych głównego dworca kolejowego oferowanych głównie młodym ludziom).

Zidentyfikowane projekty społeczne planowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zostały przedstawione w tabelach poniżej:

Tabela 33: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Wyrównanie szans edukacyjnych na poziomie przedszkolnym – podniesienie jakości oferty edukacyjnej i zwiększenie liczby dostępnych miejsc w Przedszkolu nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej
Opis projektu
Projekt będzie ukierunkowany z jednej strony na poprawę oferty edukacyjnej placówki, z drugiej na zwiększenie liczby dostępnych miejsc. Do oferty przedszkola na stałe zostaną wprowadzone takie zajęcia, jak: rytmika, warsztaty plastyczne, lekcje języka angielskiego, gimnastyka korekcyjna. W ramach projektu nastąpi adaptacja i wyposażenie 2 dodatkowych pomieszczeń, co umożliwi zwiększenie naboru dzieci o 50 osób, zostaną też pokryte koszty pobytu w przedszkolu 25 dzieci. Ponadto godziny pracy placówek zwiększą się o 3 godziny. Uzupełnieniem działań będzie kampania promocyjna „Zainwestuj w przyszłość swojego dziecka – zapisz je do przedszkola!” skierowana do rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, uświadamiająca korzyści dla dziecka płynące z uczestnictwa w edukacji przedszkolnej.
Uzasadnienie konieczności realizacji
W Gminie Bystrzyca Kłodzka działa 6 placówek wychowania przedszkolnego, w tym jedno przedszkole w mieście Bystrzyca Kłodzka, wszystkie placówki są placówkami samorządowymi. Obecnie Przedszkole nr 2 obejmuje kształceniem 200 dzieci w wieku 3–5 lat z terenu całej gminy. Mimo większego zapotrzebowania (w trakcie ostatniego naboru wydano 35 decyzji odmownych) brak warunków lokalowych i kadrowych uniemożliwia przyjęcie większej liczby dzieci. Problem będzie się nasilał, bo obecnie zakładają rodziny osoby urodzone w latach 1978-1982, czyli urodzone w okresie wyżu demograficznego.
Beneficjent projektu
Przedszkole nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej
Planowany termin realizacji
2008–2010
Szacunkowy koszt
1 688 007,26 PLN

Tabela 34: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Zanim będzie za późno... – przygotowanie zawodowe
Opis projektu
Projekt skierowany jest do bezrobotnej młodzieży w wieku 18–23 lata, osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej i do osób skazanych na karę ograniczenia wolności – łącznie 20 osób. Beneficjenci odbędą przygotowanie zawodowe w systemie warsztatowym na terenie zdewastowanego, zabytkowego dworca kolejowego. Planuje się przygotowanie zawodowe do stolarstwa, dekarstwa, prac remontowych i budowlanych oraz ogrodnictwa. Równocześnie beneficjenci będą mogli uczestniczyć w programie reintegracji społecznej przez warsztaty psychoedukacyjne umiejętności interpersonalnych w łącznym wymiarze 60 godzin.
Uzasadnienie konieczności realizacji
W gminie rozpoznano istotny problem bezrobotnej młodzieży, która nie kontynuuje nauki. Ponadto dane Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują na konieczność wdrażania działań aktywizujących osoby bierne zawodowo, zwłaszcza osoby niezakwalifikowane do innych programów.
Beneficjent projektu
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej
Planowany termin realizacji
2010–2011
Szacunkowy koszt
285 500,00 PLN

Tabela 35: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem...
Opis projektu
Celem projektu jest poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy przez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia. W ramach projektu wsparciem zostaną objęci bezrobotni mieszkańcy gminy Bystrzyca Kłodzka, a w szczególności osoby długotrwale bezrobotne, osoby po 45 roku życia i kobiety powracające na rynek pracy po urlopach wychowawczych lub wkraczające dopiero na rynek pracy – ogółem 30 osób. 20 osób przygotowywanych będzie do samozatrudnienia, zaś 10 osób do założenia spółdzielni socjalnej. Zakwalifikowani beneficjenci będą przygotowywani do samozatrudnienia podczas półrocznego cyklu szkoleń oraz doradztwa. Po okresie przygotowawczym beneficjenci rozpoczną prowadzenie własnej działalności gospodarczej i założą spółdzielnie socjalne (2 - pięcioosobowe). Na ten cel otrzymają dotację inwestycyjną w kwocie 40 000 zł na rozpoczęcie działalności gospodarczej i 20 000 zł na osobę w przypadku utworzenia spółdzielni socjalnych. Przez 12 miesięcy beneficjenci będą otrzymywać wsparcie pomostowe w wysokości 1126 zł brutto na miesiąc. Jeśli będzie to możliwe i jeśli wystąpi odpowiednie zapotrzebowanie, sugerowaną branżą działalności w ramach samozatrudnienia i spółdzielni socjalnej w przyszłości (jeśli projekt zostanie powtórzony) będą usługi turystyczne. Należy założyć, że w pełnym zakresie projekt będzie realizowany przy współfinansowaniu ze środków EFS.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Struktura rynku pracy w gminie Bystrzyca Kłodzka nie pozwala na skuteczną walkę z wysokim bezrobociem. Brak dużych zakładów pracy i brak dostatecznych kwalifikacji pracowniczych powodują impas na lokalnym rynku pracy. Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo-rolniczy. Przemysł opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych: leśnych, rolnych i mineralnych. W związku z tym rozwój przedsiębiorczości w gminie wiąże się głównie z turystyką i przemysłem nieuciążliwym dla środowiska naturalnego (przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł drzewny i papierniczy). Region jest mało konkurencyjny w stosunku do innych miejscowości podgórskich ze względu na słabo rozwiniętą bazę noclegową i brak aktywnej promocji walorów turystycznych gminy. Od 2001 r. do końca roku 2007 systematycznie spada w gminie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Co więcej, według danych z przeprowadzonej przez UMiG analizy SWOT jedną ze słabych stron jest mała aktywność gospodarcza części mieszkańców gminy oraz ograniczone finansowo możliwości zwalczania bezrobocia.
Komplementarność z projektami przestrzennymi i gospodarczymi

Projekt jest komplementarny z działaniami przestrzennymi, w tym z projektami: „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdnia + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)”, „Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia” oraz z modernizacją układu komunikacyjnego i rewitalizacją przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei”. Projekt jest też komplementarny z remontem zabytkowego ratusza i przywróceniem funkcji użyteczności publicznej.

Projekt jest również komplementarny z działaniami gospodarczymi związanymi z aktywizacją gospodarczą obszaru wskazanego do rewitalizacji.

Beneficjent projektu
Centrum Integracji Społecznej
Planowany termin realizacji
2009–2011
Szacunkowy koszt
1 900 000,00 PLN

Tabela 36: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Prace społecznie użyteczne na rzecz budownictwa socjalnego
Opis projektu
W ramach projektu planowane są prace społecznie użyteczne wykonywane przez: a) byłych uczestników CIS z zakresu robót murarskich, tynkowania, malowania, układania płytek ceramicznych i terakoty, układania paneli, osadzania okien i drzwi, b) pozostałych uczestników z zakresu robót pomocniczych przy pracach instalatorskich, robót przygotowawczych do prac budowlanych, prac porządkowych. W projekcie weźmie udział 40 osób, które przepracują łącznie 14 400 godzin. Prace pozwolą na zaadaptowanie pomieszczenia na 16 lokali socjalnych, 35 osób otrzyma pomoc w poprawie sytuacji mieszkaniowej.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Do prac społecznie użytecznych zaplanowanych w ramach projektu kierowane będą osoby, które brały wcześniej udział w programach Centrum Integracji Społecznej, ale nie podjęły zatrudnienia lub ponownie znajdują się w grupie osób bezrobotnych i są klientami pomocy społecznej, oraz bezrobotni będący klientami pomocy społecznej. Wsparcie w ramach projektu ma na celu aktywizację zawodową i społeczną tych osób, dlatego podejmowane działania wpisują się w cele polityki społecznej, która powinna opierać się na aktywnych formach reintegracji zawodowej i społecznej, które są formami najskuteczniejszymi.
Beneficjent projektu
Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej
Planowany termin realizacji
2008–2009
Szacunkowy koszt
100 000,00 PLN

Tabela 37: Fiszka projektu należącego do indyktywnej listy projektów w ramach planu działań społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Tytuł projektu
Patrz na mnie tak, abym się podniósł
Opis projektu
Projekt zakłada wsparcie osób: – bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, – uzależnionych od alkoholu, które zakończyły program psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, – uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, – chorych psychicznie, – długotrwale bezrobotnych, – zwalnianych z zakładów karnych i mających trudności w integracji ze środowiskiem, – niepełnosprawnych. W ramach projektu działania będą przebiegały dwutorowo: reintegracja społeczna obejmująca działania terapeutyczne uzależnień i patologii społecznych (dla 100 osób) oraz reintegracja zawodowa obejmująca praktyczną i teoretyczną naukę zawodu w warsztatach: remontowo-budowlanym, ogrodniczym i zieleni miejskiej, krawieckim, brukarskim. W efekcie 30 osób zostanie przekwalifikowanych, a 10 przygotuje się do założenia spółdzielni socjalnych. Ponadto zgodnie z celami programu i potrzebami rynku lokalnego zostaną utworzone warsztaty stolarski i rękodzielniczy. Należy założyć, że w pełnym zakresie projekt będzie realizowany przy współfinansowaniu ze środków EFS.
Uzasadnienie konieczności realizacji
Gmina Bystrzyca Kłodzka charakteryzuje się dużą liczbą rodzin (ponad 200, czyli około 900 osób) żyjących w trudnych warunkach bytowych i mieszkaniowych. Rodziny te to osoby wykluczone społecznie. Wykluczenie społeczne jest skutkiem likwidacji w latach 90 ubiegłego wieku największych zakładów dających zatrudnienie ok. 2000 osób. W miejsce zlikwidowanych zakładów pracy do dziś nie powstały inwestycje dające zatrudnienie na podobnym poziomie. Od stycznia 2008 r. stopa bezrobocia w gminie zmniejszyła się o 4%. Około 12% mieszkańców gminy korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Długotrwale przebywanie poza rynkiem pracy powoduje u ludzi utratę motywacji, brak wiary we własne siły i poczucie odrzucenia przez społeczeństwo. Niejednokrotnie współlistnieje ono z patologiami społecznymi, co często owocuje łamaniem prawa. Codziennie Sąd Rejonowy w Kłodzku kieruje

2–3 skazanych do Centrum Integracji w Bystrzycy Kłodzkiej w celu wykonania wyroku (zamiana kary pozbawienia wolności na prace społecznie użyteczne). Miesięcznie do centrum zostaje skierowanych ok. 30 skazanych. Rozwój zjawisk patologicznych (alkoholizm, bezdomność, utrata pracy, brak atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu, spadek bezpieczeństwa publicznego, prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu) wymusza działania aktywizujące i przeciwdziałające temu procesowi.

Beneficjent projektu

Centrum Integracji Społecznej

Planowany termin realizacji

2009–2011

Szacunkowy koszt

2 380 000,00 PLN

4.9. Spodziewane mierzalne efekty realizacji planów działań.

Realizacja celu bezpośredniego i celów pośrednich rewitalizacji przez wdrożone plany działań powinna przynieść mierzalne efekty. Będą się one wiązały głównie z poprawą funkcjonalności obszaru rewitalizacji mierzoną wzrostem dobrze zagospodarowanej powierzchni centrum miasta, na której powstaną nowe podmioty i nowe miejsca pracy w firmach już działających. Widocznym i dającym się zmierzyć rezultatem będzie z pewnością również wzrost liczby klientów lokalnych punktów usługowych, handlowych i gastronomicznych. Przełoży się to na większe obroty firm działających w śródmieściu, wzrost ich dochodów i wzrost nakładów inwestycyjnych. Za pomocą wyżej opisanych wskaźników będzie można ocenić dynamikę rozwoju gospodarczego obszaru wskazanego do rewitalizacji już od 2009 roku (po zakończeniu najwcześniej realizowanego projektu), choć najpewniej trzeba przyjąć, że właściwa ocena dynamiki rozwoju gospodarczego, na którą zwykle ma wpływ wiele czynników, będzie mogła być wykonana po zakończeniu ostatniego z planowanych projektów znajdujących się na indykatorywnych listach, tj. około roku 2013. Osobno w wyniku realizacji planów działań rewitalizacyjnych należy spodziewać się aktywizacji turystycznej obszaru, która mierzona będzie głównie liczbą turystów odwiedzających Bystrzycę Kłodzką. Być może uda się również wykonać badania własne wzrostu ruchu turystycznego na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Staną się one bardzo cenną informacją pozwalającą określić, czy kierunki działań związanych z ożywieniem turystycznym obszaru są właściwe. Niewątpliwie w związku ze wzrostem liczby turystów

odwiedzających Bystrzycę Kłodzką i jej śródmieście da się zauważyć wzrost liczby podmiotów działających w sferze obsługi ruchu turystycznego, szczególnie podmiotów świadczących usługi gastronomiczne i hotelarskie.

Poprawa funkcjonalności obszaru śródmieścia ma nastąpić także w dziedzinie obsługi administracyjnej i kulturalnej mieszkańców miasta i gminy. Wzrost zainteresowania ofertą kulturalną imprez masowych oraz imprez i działań oferowanych przez MGOK i inne instytucje powinien zostać zmierzony liczbą osób korzystających z usług kultury. Aktywizacja kulturalna w kontekście celów rewitalizacji powinna się odnosić osobno do mieszkańców śródmieścia; można spodziewać się wzrostu liczby młodzieży i osób starszych mieszkających w śródmieściu, którzy będą korzystać z usług kultury. Poprawa jakości usług administracyjnych będzie zaś widoczna w skróceniu czasu oczekiwania na załatwienie spraw administracyjnych. Jednocześnie powinna zwiększyć się liczba osób włączających się w życie publiczne miasta, w tym w prace samorządu terytorialnego, którego organ uchwałodawczy będzie funkcjonować w ratuszu.

Działania aktywizujące przedsiębiorców do podejmowania wspólnych inicjatyw na rzecz promocji gospodarczej i turystycznej śródmieścia będą się przekładały na wzrost wspólnie realizowanych działań/projektów, wzrost liczby osób/podmiotów uczestniczących we wspólnych inicjatywach i na wzrost liczby osób – w tym turystów – które zapoznały się z ofertą gospodarczą i turystyczną centrum Bystrzycy Kłodzkiej.

W sferze społecznej w wyniku realizacji planów działań rewitalizacyjnych powinno dojść do widocznej poprawy sytuacji bytowej mieszkańców śródmieścia. Mierzalny będzie spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, wzrost zatrudnienia, zmniejszenie się liczby osób i rodzin dotkniętych patologiami społecznymi. Da się też zauważyć spadek przestępczości na terenie wskazanym do rewitalizacji. Widoczne obecnie różnice w sytuacji społecznej w śródmieściu i w innych rejonach miasta powinno stopniowo zanikać.

W odniesieniu do społeczności romskiej, która również stanie się beneficjentem działań rewitalizacyjnych, należy się spodziewać stopniowej integracji społecznej z pozostałymi mieszkańcami miasta. Da się to zmierzyć przede wszystkim wzrostem liczby dzieci i młodzieży podejmującej coraz wyższe stopnie edukacji, wzrostem wspólnie realizowanych inicjatyw kulturalnych mniejszości romskiej i spadkiem ubóstwa i bezrobocia wśród Romów.

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji obserwowany będzie ponadto wzrost liczby osób korzystających z nowoczesnej infrastruktury i zamieszkujących budynki o coraz wyższej wartości materialnej i lepszym stanie technicznym.

Pomiary efektów rewitalizacji powinny zostać dokonane niemal natychmiast po rozpoczęciu pierwszego projektu rewitalizacyjnego. Obserwacje te będą bardzo przydatne w prowadzeniu procedury aktualizacji LPR i w wyborze innych projektów do realizacji w ramach programu.

Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki produktu i rezultatu, za pomocą których również należy opisać cele LPR. Wskaźniki zostały skwantyfikowane wartościami do osiągnięcia w roku 2013 (wartości obowiązują również dla roku 2015).

Tabela 38: Wskaźniki produktu i rezultatu osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka

Lp.	Nazwa produktu	Wartość i jednostka miary	Cele realizowane poprzez produkty
1.	Długość zmodernizowanych dróg gminnych na obszarze miejskim	496,59 m	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka
2.	Liczba obiektów zabytkowych nieruchomych poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji udostępnionych dla ruchu turystycznego	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
3.	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla	3 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego

	ruchu turystycznego		wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
4.	Liczba wyremontowanych zabytkowych obiektów użyteczności publicznej	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
5.	Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej	320,08 m ²	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego rzędu, w tym usług i handlu dla turystów
6.	Liczba budynków mieszkalnych poddanych renowacji	28 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
7.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	850 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element

			wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
8.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	1827 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
9.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej wraz z przyłączami	950 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
10.	Liczba osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie lub zawodowo objętych wsparciem	200 osób	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia
11.	Liczba dzieci objętych wsparciem	250 osób	Integracja społeczna

			i zawodowa osób i rodzin dotkniętych strukturalnymi problemami społecznymi
12.	Liczba przedsiębiorców objętych wsparciem	20 osób	Wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla środowiska naturalnego
Lp.	Nazwa rezultatu	Wartość i jednostka miary	Cele realizowane poprzez rezultaty
1.	Oszczędność czasu na nowych i zmodernizowanych drogach w przewozach pasażerskich	467 000 PLN/rok	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka
2.	Powierzchnia zagospodarowana w ramach priorytetu	320,08 m ²	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie

3.	Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji i/lub restauracji obiekty zabytkowe	4300 osób	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
4.	Liczba punktów działalności gospodarczej zlokalizowanych w obrębie udostępnionej zrewitalizowanej przestrzeni publicznej	50 szt.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego rzędu, w tym usług i handlu dla turystów
5.	Liczba udostępnionych zabytkowych obiektów użyteczności publicznej	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
6.	Liczba osób, którym udostępnione zostały zabytkowe obiekty użyteczności publicznej	7100 osób	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
7.	Liczba osób zamieszkujących budynki mieszkalne wielorodzinne poddane renowacji	147 rodzin	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie

8.	Liczba osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie lub zawodowo, które pomyślnie zakończyły udział w projekcie	150 osób	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia
9.	Liczba przedsiębiorców objętych wsparciem	20 osób	Wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta Uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla środowiska naturalnego
Lp.	Nazwa produktu	Wartość i jednostka miary	Cele realizowane poprzez produkty
1.	Długość zmodernizowanych dróg gminnych na obszarze miejskim	496,59 m	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym

			i ponadregionalnym, jaką jest starówka
2.	Liczba obiektów zabytkowych nieruchomych poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji udostępnionych dla ruchu turystycznego	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
3.	Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego	3 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
4.	Liczba wyremontowanych zabytkowych obiektów użyteczności publicznej	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
5.	Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej	320,08 m ²	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego

			rzędu, w tym usług i handlu dla turystów
6.	Liczba budynków mieszkalnych poddanych renowacji	28 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
7.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej	850 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
8.	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej	1827 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
9.	Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej wraz z przyłączami	950 m	Rozwój infrastruktury sieciowej jako element wszechstronnego rozwoju obszaru w związku z poprawą warunków mieszkaniowych i działalności gospodarczej
10.	Liczba osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie lub	200 osób	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej

	zawodowo objętych wsparciem		i zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia
11.	Liczba dzieci objętych wsparciem	250 osób	Integracja społeczna i zawodowa osób i rodzin dotkniętych strukturalnymi problemami społecznymi
12.	Liczba przedsiębiorców objętych wsparciem	20 osób	Wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla środowiska naturalnego
Lp.	Nazwa rezultatu	Wartość i jednostka miary	Cele realizowane poprzez rezultaty
1.	Oszczędność czasu na nowych i zmodernizowanych drogach w przewozach pasażerskich	467 000 PLN/rok	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej

			miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka
2.	Nowopowstała powierzchnia publiczna	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
3.	Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji i/lub restauracji obiekty zabytkowe	4300 osób	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
4.	Liczba punktów działalności gospodarczej zlokalizowanych w obrębie udostępnionej zrewitalizowanej przestrzeni publicznej	50 szt.	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru do lokalizowania handlu i usług wyższego rzędu, w tym usług i handlu dla turystów
5.	Liczba udostępnionych zabytkowych obiektów użyteczności publicznej	1 szt.	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
6.	Liczba osób, którym udostępnione zostały zabytkowe obiekty	7100 osób	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego

	użyteczności publicznej		wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
7.	Liczba osób zamieszkujących budynki mieszkalne wielorodzinne poddane renowacji	147 rodzin	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie
8.	Liczba osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie lub zawodowo, które pomyślnie zakończyły udział w projekcie	150 osób	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia
9.	Liczba przedsiębiorców objętych wsparciem	20 osób	Wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta Uaktywnienie procesów optymalizacji struktury gospodarczej z osiągnięciem wzrostu udziału usług turystycznych oraz produkcji i usług nieuciążliwych dla

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

			środowiska naturalnego
--	--	--	------------------------

5. PLAN FINANSOWY REALIZACJI DZIAŁAŃ.

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowani a [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdnia + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2009–2012	10 088 461,64	44% EFRR i 56% budżet gminy	0,00	1 633 910,27	3 441 820,55	5 012 730,82

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowani a [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2009–2012	1 597 045,13	70% EFRR i 30% budżet gminy	0,00	131 549,56	636 198,23	829 297,34
System fortyfikacji średniowiecznej – utworzenie miejskiej towarowej trasy spacerowej: remont i modernizacja założeń obronnych (murów i baszt, adaptacja pomieszczeń baszt i wież rycerskich na potrzeby rynku turystycznego, punktu sprzedaży pamiątek, galeria artystyczna, punkt widokowy	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2010-2012	6 000 000,00	70% EFRR i 30% budżet gminy	0,00	0,00	2 000 000,00	4 000 000,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowania [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Remont zabytkowego ratusza i przywrócenie funkcji użyteczności publicznej – etap I – remont pomieszczeń parteru	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2008–2009	1 162 972,02	100% budżet gminy	153 602,89	1 009 369,13	0,00	0,00
Modernizacja układu komunikacyjnego i rewitalizacja przestrzeni publicznych Małego Rynku i części ul. Okrzei	Gmina Bystrzyca Kłodzka	w trakcie opracowania koncepcja	w trakcie opracowania koncepcja	w trakcie opracowania koncepcja	0,00	50 000,00	0,00	0,00
Remont budynków mieszkalnych zdegradowanego obszaru miejskiego – śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej – etap – Plac Wolności, ul. Kościelna, ul. Rycerska	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2009–2013	1 849 000,00	100% budżet gminy	0,00	369 800,00	369 800,00	1 109 400,00
Rozwój systemu monitoringu Starego Miasta	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2008-2010	120 000,00	100% budżet gminy	0,00	60 000,00	60 000,00	0,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowani a [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Realizacja promocji centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako miejsca spędzania wolnego czasu, robienia zakupów, korzystania z gastronomii i z usług kultury i turystyki	Gmina Bystrzyca Kłodzka, potencjalnie stowarzyszenie przedsiębiorców działających w obszarze starego miasta	2008–2015	145 000,00	100% budżet gminy	0,00	20 000,00	25 000,00	100 000,00
Organizacja szkoleń i doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców w zakresie rozwijania działalności w sferze obsługi ruchu turystycznego	Gmina Bystrzyca Kłodzka	2009–2015	105 000,00	100% budżet gminy	0,00	15 000,00	15 000,00	75 000,00
Wyrównanie szans edukacyjnych na poziomie przedszkolnym – podniesienie jakości oferty edukacyjnej i zwiększenie liczby dostępnych miejsc w Przedszkolu nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej	Przedszkole nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej	2008–2010	1 688 007,26	100% EFS i budżet państwa	0,00	1 105 494,52	582 512,74	0,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowania [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Zanim będzie za późno...– przygotowanie zawodowe	Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej	2010–2011	285 500,00	100% EFS i budżet państwa	0,00	0,00	142 750,00	142 750,00
Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem...	Centrum Integracji Społecznej	2009–2011	1 900 000,00	100% EFS i budżet państwa	0,00	300 000,00	800 000,00	800 000,00
Prace społecznie użyteczne na rzecz budownictwa socjalnego	Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej	2008–2009	325 100,00	UMiG Bystrzyca Kłodzka – 14%, OPS Bystrzyca Kłodzka – 32%, PUP Kłodzko – 17%, Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczyńne Bystrzyca – 5%, CIS – 1%, środki prywatne – 31%	90 720,00	234 380,00	0,00	0,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekty listy indykatywnej	Beneficjent	Czas realizacji	Całkowite koszty projektu w PLN	Udział źródeł finansowani a [%]	Szacowane nakłady w PLN w latach			
					2008	2009	2010	2011–2015
Patrz na mnie tak, abym się podniósł	Centrum Integracji Społecznej	2009–2011	2 380 000,00	100% EFS i budżet państwa	0,00	550 000,00	1 200 000,00	630 000,00

6. SYSTEM WDRAŻANIA.

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji został oparty na współfinansowaniu z budżetu gminy projektów i funkcjonuje jako element Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR). Projekty rewitalizacyjne prócz indywidualnych wskazanych przez gminę w ramach LPR będą finansowane z dwóch źródeł: środków własnych inwestorów i ze środków budżetu miasta. Możliwe jest wsparcie kompleksowych działań innych podmiotów ze środków zewnętrznych, np. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007–2013, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013 (w zakresie działań inwestycyjnych) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (w zakresie działań nieinwestycyjnych – społecznych).

W ramach RPO WD wyznaczono osobną pulę środków wspierających cele rewitalizacyjne dla każdego miasta. Na realizację Działania 9.1 dla Bystrzycy Kłodzkiej wskazano kwotę 1 442 706 euro.

Jednym z podstawowych elementów Lokalnego Programu Rewitalizacji Bystrzycy Kłodzkiej jako lokalnego programu operacyjnego jest system wdrażania zawierający następujące elementy:

- podstawa prawna dofinansowania projektów rewitalizacyjnych ze środków publicznych,
- zasady wdrażania projektów rewitalizacyjnych,
- zasady finansowania projektów rewitalizacyjnych,
- zasady monitorowania realizacji projektów rewitalizacyjnych i całego programu,
- zasady rozliczania finansowego i rzeczowego projektów rewitalizacyjnych.

6.1. Podstawa prawna dofinansowania projektów rewitalizacyjnych ze środków publicznych.

6.1.1. Informacje wstępne.

Projekty własne gminy Bystrzyca Kłodzka będą realizowane zgodnie z zakresem i terminem określonym w fiskach projektów zamieszczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka. Oznacza to, że wybór projektów rewitalizacyjnych własnych będzie następował w ramach przyjmowania uchwałami aktualizacji programu. Natomiast projekty realizowane przez podmioty zewnętrzne będą realizowane zgodnie z uchwałami w sprawie rocznego programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także uchwałą w sprawie przyjęcia zasad finansowania z budżetu gminy wydatków na opiekę nad zabytkami. Zatem przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka w zakresie realizacji zadań przez podmioty zewnętrzne oznacza jednocześnie przyjęcie zasad i trybu wdrażania programu określonych na podstawie Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

6.1.2. Ustawa o finansach publicznych.

Zgodnie z art. 176 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) podmioty, których nie zalicza się do sektora finansów publicznych i które nie działają w celu osiągnięcia zysku, mogą otrzymywać z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań tej jednostki.

Tryb postępowania o udzielenie dotacji na inne zadania niż określone w Ustawie z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.), sposób jej rozliczania i sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa w drodze uchwały organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, mając na uwadze zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

6.1.3. Ustawa o ochronie zabytków i opiece na zabytkami.

Ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) w art. 81 przyznaje organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego

kompetencję do udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Istotne warunki:

- 1) pierwszym krokiem jest podjęcie uchwały określającej zasady udzielania dotacji,
- 2) organy samorządu powinny określić w uchwale budżetowej wielkość środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie tego rodzaju zadań,
- 3) dotacje mogą być udzielane osobom fizycznym, prawnym oraz jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, w tym przedsiębiorcom posiadającym tytuł prawny do zabytku,
- 4) samorząd może udzielić dotacji w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie określonych przez wnioskodawcę prac.

Osoba fizyczna, samorząd terytorialny lub jednostka organizacyjna mogą ubiegać się o dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie wykonania prac konserwatorskich, restauratorskich oraz na roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Warunkiem jest posiadanie prawa własności, posiadanie lub trwały zarząd zabytku (art. 73 ww. ustawy).

Dotacja może być udzielona przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub przez wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 74 ustawy).

Dotacja może wynieść do 50% nakładów koniecznych, a jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową bądź wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich czy robót budowlanych, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót. Jeżeli stan zabytku, o którym mowa w ust. 1, wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotacja może być również udzielona do wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót (art. 78 ustawy).

6.1.4. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Na podstawie art. 5 ust. 3 Ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.) rada gminy uchwała co roku program współpracy z organizacjami pozarządowymi, który stanowi podstawę do udzielania dotacji takim organizacjom

na zadania wymienione w art. 4 ustawy. Regulacja ta przewiduje, że formą współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi może być:

- 1) zlecanie organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie,
- 2) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków,
- 3) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi i z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- 4) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 i z przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

Ustawa określa, że organizacjami pozarządowymi są niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z wyjątkiem partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, chyba że: przepisy odrębne stanowią inaczej, majątek tej fundacji nie jest w całości mieniem państwowym, mieniem komunalnym lub mieniem pochodzącym z finansowania środkami publicznymi w rozumieniu Ustawy o finansach publicznych lub fundacja prowadzi działalność statutową w zakresie nauki, w szczególności na rzecz nauki, fundacji utworzonych przez partie polityczne, klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów Ustawy z 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 81, poz. 889, z późn. zm.).

Na podstawie tej ustawy dotacje mogą być przyznawane także osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego.

Katalog sfer współpracy określony w art. 4 jest na tyle szeroki, że daje możliwość wykorzystania tej regulacji ustawowej do realizacji projektów, które będą przewidziane w ramach programu rewitalizacji. Wymaga to przyjęcia przez radę gminy odpowiednio zredagowanego programu współpracy, uprzedniego zaplanowania odpowiednich środków w budżecie jednostki, a następnie ogłoszenia i przeprowadzenia konkursu ofert na realizację poszczególnych zadań opartego na zasadzie równości.

Ustawa przewiduje możliwość wspierania realizacji części zadania przez organizację pozarządową. Jednostka samorządu terytorialnego udziela dotacji na realizację określonej części zadania, a pozostałe środki finansowe pozyskiwane są przez oferenta z innych źródeł.

Rozliczenie dotacji odbywa się na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i na podstawie Ustawy o finansach publicznych.

6.1.5. Pomoc publiczna.

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, do którego należy podejmowanie decyzji w indywidualnych sprawach, powinien brać pod uwagę zasady udzielania pomocy publicznej przedsiębiorcom, w tym pomocy *de minimis*. Wartość pomocy udzielonej przedsiębiorcy w ciągu roku budżetowego, łącznie z wartością pomocy udzielonej przedsiębiorcy w ciągu ostatnich dwóch lat poprzedzających, nie może przekroczyć równowartości 200 tys. euro. Organ powinien uwzględnić każdą pomoc, jaką przedsiębiorca otrzymał odnośnie tych samych kosztów kwalifikowanych.

6.2. Zasady wdrażania projektów rewitalizacyjnych.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka będzie realizowany za pomocą projektów rewitalizacyjnych inwestycyjnych i nieinwestycyjnych (tzw. społecznych lub miękkich).

Beneficjentem projektu rewitalizacyjnego prócz gminy może być każdy podmiot wymieniony w uchwałach w sprawie rocznego programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także w uchwale w sprawie przyjęcia zasad finansowania z budżetu gminy wydatków na opiekę nad zabytkami. Również zasady naboru i wdrażania projektów rewitalizacyjnych również muszą być zgodne z w/w uchwałami. W przypadku projektów wdrażanych w ramach programu

współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego co roku ogłaszane są otwarte konkursy na wykonanie zadań własnych gminy mieszczących się w katalogu zadań publicznych ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W przypadku projektów wdrażanych w ramach opieki nad zabytkami udziela się dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane po złożeniu wniosku wraz z niezbędną dokumentacją.

7. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

Dla usprawnienia procesu realizacji programu zostanie powołany zespół ds. zarządzania LPR. Zadaniem powołanego zespołu będzie m.in. przygotowywanie rocznych raportów z monitoringu i ewaluacji programu. Raporty będą przedstawiane Burmistrzowi, a następnie Radzie Miejskiej. Staną się one m.in. podstawą do podejmowania decyzji dotyczących finansowania działań rewitalizacyjnych.

Wszystkie podmioty oraz komórki magistratu, które będą realizować projekty wchodzące w system realizacji LPR, będą zobowiązane do składania lub udostępnienia sprawozdań, raportów lub innej dokumentacji zawierających informacje do monitoringu. Sprawozdania, raporty i inna dokumentacja przedkładana będzie zespołowi ds. zarządzania LPR. Zadaniem zespołu będzie agregowanie raportów monitoringowych z projektów w jeden raport, przeprowadzanie co roku ewaluacji programu i przygotowanie raportu zawierającego:

- zestawienie zadań zaplanowanych na dany rok, wykonanych, niewykonanych, zaplanowanych na kolejny rok,
- zestawienie wskaźników do osiągnięcia w zadaniach wykonanych i niewykonanych,
- zestawienie wskaźników osiągniętych w zadaniach wykonanych,
- informację merytoryczną na temat realizacji zadań i wykonanych wskaźników, w tym informację na temat problemów w realizacji zadań,
- zestawienie finansowe wykonanych zadań.

Wyniki sprawozdawczości monitoringowej i ewaluacyjnej będą publikowane w mediach lokalnych i na stronach internetowych urzędu. Informacje dotyczące realizowanych przedsięwzięć społecznych będą udostępniane również na potrzeby ewaluacji RPO WD.

7.1. Zasady rozliczania finansowego i rzeczowego projektów rewitalizacyjnych.

Zasady rozliczania finansowego i rzeczowego projektów rewitalizacyjnych są zbieżne z działaniami monitoringowymi. Szczegółowemu rozliczeniu finansowemu podlegają wszystkie wydatki poniesione kwalifikowane. Rozliczenie finansowe projektów realizowanych w ramach

uchwał w sprawie rocznego programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także w ramach uchwały w sprawie przyjęcia zasad finansowania z budżetu gminy wydatków na opiekę nad zabytkami będzie regulowane zasadami przyjętymi dla realizacji przedmiotowych uchwał.

8. ODDZIAŁYWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI NA ŚRODOWISKO.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015 działania podzielono na 3 grupy: przestrzenne, gospodarcze i społeczne. Jedynie działania przestrzenne mają charakter działań inwestycyjnych, mogących wykazywać potencjalne oddziaływanie na środowisko.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że oddziaływania negatywne będą występowały na etapie realizacji przedsięwzięć. Do najczęściej identyfikowanych oddziaływań na etapie realizacji przedsięwzięć zaliczyć należy m.in.:

- bezpośrednie oddziaływanie na powierzchnię ziemi – wykonanie wykopów i składowanie materiałów budowlanych oraz odpadów,
- wzrost emisji hałasu związanego z wykonywaniem prac,
- lokalny wzrost zawartości pyłowych zanieczyszczeń powietrza,
- drgania podłoża wywołane pracami remontowymi,
- wytwarzanie odpadów budowlanych,
- możliwość wystąpienia utrudnień w ruchu komunikacyjnym,
- możliwość naruszenia nisz zajmowanych przez nietoperze i ptaki – wypłoszenie lub zniszczenie siedliska,
- możliwość zanieczyszczenia gruntu oraz wód gruntowych.

Prawdopodobieństwo oddziaływań dla większości przedsięwzięć określono jako prawdopodobne. Czas trwania oraz częstotliwość oddziaływań na etapie realizacji przedsięwzięć określono we wszystkich przypadkach jako oddziaływanie częste i krótkoterminowe. Niektóre przedsięwzięcia zakładają wprawdzie okres realizacji zadania trwający do dwóch lat, nie oznacza to jednak, że zidentyfikowane możliwe oddziaływania będą odczuwalne w ciągu całego okresu. Wszystkie zidentyfikowane oddziaływania w trakcie etapu realizacji przedsięwzięć będą miały charakter lokalny oraz odwracalny. Z kolei efekty realizacji zamierzonych przedsięwzięć będą wykazywały przede wszystkim charakter pozytywny bądź naturalny dla środowiska.

W związku z powyższym zaproponowano rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko polegające na:

1. Rozwiązaniach mających na celu ochronę powierzchni ziemi oraz ograniczenie przenikania zanieczyszczeń do wód gruntowych.
2. Rozwiązaniach mających na celu ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem.
3. Rozwiązaniach mających na celu ochronę istniejącej zieleni miejskiej.
4. Przestrzeganie właściwego gospodarowania odpadami.
5. Rozwiązaniach mających na celu ochronę przed hałasem.

Przeprowadzona analiza wskazała, iż jakiekolwiek niekorzystne oddziaływania na środowisko (w postaci uciążliwości na etapie realizacji przedsięwzięć) będą miały zasięg lokalny, ograniczony do obszaru rewitalizowanego. Nie istnieje możliwość oddziaływania na obszary Natura 2000, ponieważ najbliższy obszar Natura 2000 (Pasma Krowiarki / obszar proponowany, przedmiot ochrony – flora i fauna związana z unikatowymi siedliskami wapiennymi) znajduje się w odległości 6km od planowanych w rewitalizowanym obszarze inwestycji. Odległość od najbliższego obszaru, jak i skala, lokalizacja oraz charakter oddziaływań na etapie realizacji jak i funkcjonowania przedsięwzięć wskazuje na brak wpływu na integralność obszarów Natura 2000 (wyznaczonych oraz potencjalnych), w szczególności na gatunki i siedliska chronione w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Nie stwierdza się również możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego, ponieważ Bystrzyca Kłodzka położona jest w odległości około 11km od najbliższej granicy państwa z Czechami.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008 – 2015 wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko” konsultowany był z następującymi organami opiniującymi:

1. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
2. Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Wrocławiu.

Przeprowadzono również konsultacje społeczne na podstawie art. 54 ust 2 oraz 39 Ustawy OOS w okresie od 16 kwietnia, przez okres 21 dni, do dnia 7 maja 2009 roku (powiadomienie na stronie internetowej urzędu, powiadomienie poprzez wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń oraz powiadomienie poprzez zamieszczenie ogłoszenia w lokalnej prasie).

W ramach postępowania z udziałem społeczeństwa nie zgłoszono żadnych uwag i wniosków.

9. ZAŁĄCZNIKI DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.

ZAŁĄCZNIK 1. PROJEKT WSKAZANY DO DOFINANSOWANIA W RAMACH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO DZIAŁANIE 9.1.

Projekty realizowane w ramach RPO WD Działanie 9.1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców: **Lista podstawowa**

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek w EUR)	Okres realizacji projektu	Przewidywane wnioski o płatność
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)	Gmina Bystrzyca Kłodzka	10 088 461,64	4 487 420,34 (1 033 134,65)	2006–2012	2009 – 705 553,39 2010 – 1 665 206,78 2011 – 1 411 106,78 2012 – 705 553,39
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia	Gmina Bystrzyca Kłodzka	1 597 045,13	1 117 931,59 (257 380,36)	2009–2012	2009 – 85 084,69 2010 – 522 338,76 2011 – 340 338,76 2012 – 170 169,38

*Uwaga: * Kwota dofinansowania z Unii Europejskiej przeliczona została w oparciu o kurs euro z Europejskiego Banku Centralnego z poprzedniego dnia roboczego ostatniego miesiąca, tj. euro = 4,3435, i może ulec zmianie*

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Projekt realizowany w ramach RPO WD Działanie 9.1. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w miastach powyżej 10 tysięcy mieszkańców: **Lista rezerwowa**

Nazwa projektu	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek w EUR)	Okres realizacji projektu	Przewidywane wnioski o płatność
System fortyfikacji średniowiecznej – utworzenie miejskiej towarowej trasy spacerowej: remont i modernizacja założeń obronnych (murów i baszt, adaptacja pomieszczeń baszt i wież rycerskich na potrzeby rynku turystycznego, punktu sprzedaży pamiątek, galeria artystyczna, punkt widokowy	Gmina Bystrzyca Kłodzka	6 000 000,00	4 200 000,00 (966 962,13)	2010-2012	2010 – 1 400 000,00 2011 – 1 400 000,00 2012 – 1 400 000,00

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Dla projektów wskazanych do dofinansowania w ramach RPO, Działanie 9.1 sporządzone zostały matryce logiczne. Lista podstawowa.

Matryca logiczna projektu		Priorytet „Miasta”	Wnioskodawca	
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa i modernizacja drogi (jezdni + chodnik) mająca na celu poprawę dostępności do miejsc atrakcyjnych turystycznie o zasięgu regionalnym lub ponadregionalnym wraz z budową infrastruktury towarzyszącej (kanalizacja deszczowa)			Gmina Bystrzyca Kłodzka	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy obszaru wskazanego do rewitalizacji, mieszkańcy miasta, turyści			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji, np. data odbioru (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II 2009	IV 2009	IV 2012	3	II 2012

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej pod rozwój usług ponadlokalnych, w tym obsługę ruchu turystycznego i poprawa dostępności do atrakcji turystycznej miasta o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jaką jest starówka	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– oszczędność czasu na nowych i zmodernizowanych drogach w przewozach pasażerskich	– 467 000 PLN/rok	– dokumentacja z monitoringu projektu	Założenia – Skuteczna promocja gospodarcza i turystyczna terenu jako element promocji gospodarczej i turystycznej całego miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
				– Prawidłowa modernizacja i reorganizacja układu komunikacyjnego w centrum, która przełoży się na bezpieczne użytkowanie dróg centrum zarówno z punktu widzenia użytkowników pojazdów kołowych i pieszych, jak i zabudowań centrum

LOGIKA INTERWENCJI				
				Ryzyko – Wzrost natężenia ruchu kołowego związany ze wzrostem odsetka właścicieli samochodów w mieście – Wzrost liczby zachowań kierowców niezgodnych z zasadami kodeksu drogowego, szczególnie przekraczanie prędkości
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		

LOGIKA INTERWENCJI				
	– długość zmodernizowanej drogi gminnej na obszarze miejskim	– 496,59 m	– protokoły odbioru robót budowlanych	Założenia – Terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej i aplikacyjnej – Na potrzeby realizacji projektu zostaną przygotowane odpowiednie zasoby kadrowe ze strony inwestora Ryzyko – Przedłużająca się procedura przetargowa, a tym samym wybór wykonawcy złożonego zadania – Przedłużające się procedury pozyskania wszystkich niezbędnych zezwoleń

LOGIKA INTERWENCJI			
Zadania	Nazwa zadania	Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– przygotowanie dokumentacji technicznej,	10 088 461,64 PLN	– Pozyskanie środków finansowych, w tym z ERDF
	– roboty budowlane związane z: – modernizacją jezdni i chodnika ulicy Rycerskiej, – modernizacją jezdni i chodnika ulicy Kościelnej, – modernizacją jezdni i chodnika ulicy Pl. Wolności, – budową kanalizacji deszczowej jako infrastruktury towarzyszącej modernizowanych jezdni, – budową pozostałych ciągów pieszych na płycie Rynku (koszty niekwalifikowane),	Wydatki/koszty kwalifikowane 6 410 600,48 PLN	Ryzyko – Wzrost cen materiałów oraz usług budowlanych, w tym szczególnie materiałów wysokiej jakości niezbędnych do zrealizowania inwestycji zgodnie z koncepcją architektoniczno-urbanistyczną przy uwzględnieniu wymogów konserwatorskich, co może doprowadzić do przekroczeń budżetowych
	– promocja projektu.	Wysokość wnioskowanego dofinansowania 4 487 420,34 PLN 1 033 134,65 Euro	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI	
Sytuacja wyjściowa	Modernizacja dróg miejskich w obszarze centrum miasta wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego w tym obszarze, a także przede wszystkim przyczyni się do poprawy dostępności do centrum, które niemal w całości należy do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Centrum Bystrzycy Kłodzkiej w obszarze wsparcia objęte jest ochroną konserwatorską i jest wpisane do Dolnośląskiego Rejestru Zabytków. Przebudowa nawierzchni ulic również przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Obecnie ruch kołowy odbywają się po nierównych nawierzchniach bardzo negatywnie wpływa na tektonikę zabudowań Starego Miasta, co prowadzi w konsekwencji do niszczenia budynków o dużej wartości architektonicznej i kulturowej. Projekt dotyczy głównego ciągu ulic prowadzących do najatrakcyjniejszych miejsc Starego Miasta, zatem w efekcie realizacja inwestycji przyczyni się również do wzmocnienia funkcji centrotwórczych obszaru poprzez stworzenie dogodniejszych warunków do prowadzenia handlu w tym rejonie i świadczenia usług wyższego rzędu.
Oznaczenie projektu	Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Matryca logiczna projektu		Priorytet „Miasta”	Wnioskodawca	
Rewitalizacja ul. Rycerskiej, Placu Wolności i ul. Kościelnej – budowa, remont, modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszarów wsparcia			Gmina Bystrzyca Kłodzka	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy obszaru wskazanego do rewitalizacji, mieszkańcy miasta, turyści			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji, np. data odbioru (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II 2009	IV 2009	IV 2012	3	II 2012

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel ogólny projektu	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wielkość rezultatu i jednostki miary		
	– nowopowstała przestrzeń publiczna	– 1 szt.	– dokumentacja z monitoringu projektu	Założenia – Skuteczna promocja gospodarcza i turystyczna terenu jako element promocji gospodarczej i turystycznej całego miasta

LOGIKA INTERWENCJI				
				– Zwiększenie zagospodarowanej powierzchni pod usługi rekreacji, obsługi ruchu turystycznego handlu, gastronomii i usług w innych częściach Starego Miasta, co spowoduje generalny wzrost zainteresowania wśród mieszkańców spędzaniem wolnego czasu w miejscach publicznych, a także zwiększy atrakcyjność turystyczną terenu – Realizacja innych inwestycji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, poprawą dostępności do atrakcji turystycznych oraz promocją turystyczną skutkująca napływem turystów

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
				Ryzyko – Ubożenie społeczeństwa w wyniku kryzysu gospodarczego powodujące spadek aktywności konsumpcyjnej i turystycznej oraz chęci do poświęcania czasu na rekreację – Dewastacja przestrzeni publicznych i małej architektury w wyniku aktów wandalizmu
Produkty	Nazwa produktu	Wielkość produktu i jednostki miary		

LOGIKA INTERWENCJI				
	– powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej	– 320,08 m²	– protokoły odbioru robót budowlanych	Założenia – Terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej i aplikacyjnej – Na potrzeby realizacji projektu zostaną przygotowane odpowiednie zasoby kadrowe ze strony inwestora – Interesujące i spotykające się z uznaniem społecznym koncepcje architektoniczno-urbanistyczne, a także plastyczne oraz umiejętności ich zrealizowanie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
				Ryzyko – Przedłużająca się procedura przetargowa, a tym samym wybór wykonawcy złożonego zadania – Przedłużające się procedury pozyskania wszystkich niezbędnych zezwoleń

LOGIKA INTERWENCJI			
Zadania	Nazwa zadania	Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– przygotowanie dokumentacji technicznej,	1 597 045,13 PLN	– Pozyskanie środków finansowych, w tym z ERDF
	– roboty budowlano-montażowe związane z: – wykonaniem muru oporowego betonowego obłożonego płytkami z piaskowca, – wykonaniem schodów – dwóch ciągów (stopnie schodów będą wykonane z bloków granitowych, – wykonaniem balustrad kutych stylowych przy schodach i galerii, – wykonaniem oświetlenia ulicznego przy ulicach: Rycerskiej, Pl. Wolności i Kościelnej, – montażem innej drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia (ławki, tablica informacyjna, maszty, wyposażenie fontanny, słupki ograniczające wjazd na plac, słupki parkingowe, hydranty, kosze na śmieci, stojak na rowery, kraty okołodrzewne),	Szacunek wydatków/koszów kwalifikowanych 1 597 045,13 PLN	Ryzyko – Wzrost cen materiałów oraz usług budowlanych, w tym szczególnie materiałów wysokiej jakości niezbędnych do zrealizowania inwestycji zgodnie z koncepcją architektoniczno-urbanistyczną przy uwzględnieniu wymogów konserwatorskich, co może doprowadzić do przekroczeń budżetowych
	– promocja projektu.	Wysokość wnioskowanego dofinansowania 1 117 931,59 PLN 257 380,36 Euro	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI	
Sytuacja wyjściowa	Dzięki realizacji projektu zostaną wykreowane zupełnie nowej jakości przestrzenie publiczne, których bardzo brakuje w centrum Bystrzycy Kłodzkiej. Stare Miasto nie jest dobrze zagospodarowaną przestrzenią do spędzania wolnego czasu, korzystania z gastronomii oraz innych usług. Z drugiej strony Stare Miasto jest potencjalnie najatrakcyjniejszą przestrzenią, która może być przeznaczona pod obsługę ruchu turystycznego. W związku z tym wydaje się, że niezbędnym elementem rewitalizacji centrum Bystrzycy Kłodzkiej będzie interwencja w stosunkowo jak największą powierzchnię przestrzeni publicznych, które wzmocnią potencjał turystyczny nie tylko tego obszaru, ale także całego miasta. Stare Miasto Bystrzycy Kłodzkiej jest atrakcją turystyczną o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, a obszar realizacji projektu wpisany jest do Dolnośląskiego Rejestru Zabytków, dlatego ważne jest podjęcie działań zmierzających do właściwego wyeksponowania Starego Miasta jako całości, a także poszczególnych jego elementów. Realizacja projektu przyczyni się również do osiągnięcia celów związanych z aktywizacją społeczną mieszkańców centrum i całego miasta, a także do wzrostu tożsamości lokalnej.
Oznaczenie projektu	Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Lista rezerwowa.

Matryca logiczna projektu		Priorytet „Miasta”	Wnioskodawca	
System fortyfikacji średniowiecznej – utworzenie miejskiej towarowej trasy spacerowej: remont i modernizacja założeń obronnych (murów i baszt, adaptacja pomieszczeń baszt i wież rycerskich na potrzeby rynku turystycznego, punktu sprzedaży pamiątek, galeria artystyczna, punkt widokowy			Gmina Bystrzyca Kłodzka	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: mieszkańcy obszaru wskazanego do rewitalizacji, mieszkańcy miasta, turyści			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji, np. data odbioru (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II 2009	I 2010	IV 2012	3	I 2012

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Ochrona dziedzictwa kulturowego i jego wykorzystanie w rozwoju centrum Bystrzycy Kłodzkiej jako obszaru atrakcyjnego lokalnie i turystycznie	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba osób odwiedzających poddane konserwacji i/lub restauracji obiekty zabytkowe	– 4300 os.	– dokumentacja z monitoringu projektu	Założenia – Skuteczna promocja gospodarcza i turystyczna terenu jako element promocji gospodarczej i turystycznej całego miasta

LOGIKA INTERWENCJI				
				– Zwiększenie zagospodarowanej powierzchni pod usługi rekreacji, obsługi ruchu turystycznego handlu, gastronomii i usług w innych częściach Starego Miasta, co spowoduje generalny wzrost zainteresowania wśród mieszkańców spędzaniem wolnego czasu w miejscach publicznych, a także zwiększy atrakcyjność turystyczną terenu – Realizacja innych inwestycji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, poprawą dostępności do atrakcji turystycznych oraz promocją turystyczną skutkująca napływem turystów

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
				Ryzyko – Ubożenie społeczeństwa w wyniku kryzysu gospodarczego powodujące spadek aktywności konsumpcyjnej i turystycznej oraz chęci do poświęcania czasu na rekreację – Dewastacja przestrzeni publicznych i małej architektury w wyniku aktów wandalizmu
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		

LOGIKA INTERWENCJI				
	– liczba obiektów zabytkowych nieruchomych poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji udostępnionych dla ruchu turystycznego	– 1 szt.	– protokoły odbioru robót budowlanych	Założenia – Terminowe przygotowanie dokumentacji technicznej i aplikacyjnej – Na potrzeby realizacji projektu zostaną przygotowane odpowiednie zasoby kadrowe ze strony inwestora – Interesujące i spotykające się z uznaniem społecznym koncepcje architektoniczno-urbanistyczne, a także plastyczne oraz umiejętnie ich zrealizowanie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
	– liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego	– 3 szt.	– protokoły odbioru robót budowlanych	Ryzyko – Przedłużająca się procedura przetargowa, a tym samym wybór wykonawcy złożonego zadania – Przedłużające się procedury pozyskania wszystkich niezbędnych zezwoleń

LOGIKA INTERWENCJI			
Zadania	Nazwa zadania	Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– przygotowanie dokumentacji technicznej,	6 000 000,00 PLN	– Pozyskanie środków finansowych, w tym z ERDF
	– przeprowadzenie remontu XIV wiecznych murów obronnych i ich zabezpieczenie oraz wykonanie prac modernizacyjnych na odcinku ok. 750 m, utworzenie stanowisk widokowych i punktów obserwacyjnych, – przeprowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych XIV wiecznych bram i baszt: – Wieży Rycerskiej oraz adaptacja wieży na punkt sprzedaży pamiątek regionalnych, – Bramy Wodnej oraz adaptacja pomieszczeń na galerię artystyczną i biuro wystaw czasowych, – Baszty Kłodzkiej oraz adaptacja pomieszczeń na potrzeby punktu widokowego. – remont ciągów pieszych i wytyczenie trasy spacerowej, – remont placów tarasowych i wpisanych wzdłuż murów schodów (4 zejścia), – wykonanie oznakowania i oznakowanie trasy, – wykonanie i instalacja podświetleń murów i 3 baszt (iluminacji świetlnych), – wykonanie małej architektury, wytyczenie terenów odpoczynku, terenów zielonych (klomby, zieleń, ławki, latarnie itp), dostosowanie trasy (podjazdów) dla osób niepełnosprawnych, – zakup wyposażenia na potrzeby utworzenia w obiektach zabytkowych punktów usługowych i galerii artystycznych, – promocja trasy: wydanie przewodnika turystycznego, plakatu promocyjnego, reklamy medialne (media, tablice, przewodnik itp).	Wydatki/koszty kwalifikowane 6 000 000,00 PLN	Ryzyko – Wzrost cen materiałów oraz usług budowlanych, w tym szczególnie materiałów wysokiej jakości niezbędnych do zrealizowania inwestycji zgodnie z koncepcją architektoniczno-urbanistyczną przy uwzględnieniu wymogów konserwatorskich, co może doprowadzić do przekroczeń budżetowych

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI			
	– promocja projektu.	Wysokość wnioskowanego dofinansowania 4 200 000 PLN 966 962,13 Euro	
Sytuacja wyjściowa	Projekt przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej regionu, przyczyni się do zachowania i propagowania dziedzictwa kulturowego regionu, jakim jest to XIV wieczne założenie obronne, a poprzez wzrost liczby osób odwiedzających region i miasto wpłynie na wzrost poziomu zatrudnienia w branży usługowej i turystycznej (pamiątki, rękodzielniczy, przewodnicy turystyczni, hotelarstwo i gastronomia, itp). Mury obronne oraz Brama Wodna są wpisane do Dolnośląskiego Rejestru Zabytków i stanowią dziedzictwo kulturowe oraz atrakcję turystyczną o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Również pozostałe obiekty stanowią pozostałości fortyfikacji, które w Bystrzycy Kłodzkiej zachowały się w stopniu rzadko spotykanym w kraju.		
Oznaczenie projektu	Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta		

Załącznik 2. Planowane przedsięwzięcia społeczne

Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Źródła finansowania
1.	Organizacja szkoleń i doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców w zakresie rozwijania działalności w sferze obsługi ruchu turystycznego	105 000,00	100% budżet gminy
2.	Wyrównanie szans edukacyjnych na poziomie przedszkolnym – podniesienie jakości oferty edukacyjnej i zwiększenie liczby dostępnych miejsc w Przedszkolu nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej	1 688 007,26	100% EFS i budżet państwa
3.	Zanim będzie za późno... – przygotowanie zawodowe	285 500,00	100% EFS i budżet państwa
4.	Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem...	1 900 000,00	100% EFS i budżet państwa
5.	Prace społecznie użyteczne na rzecz budownictwa socjalnego	325 100,00	UMiG Bystrzyca Kłodzka – 14%, OPS Bystrzyca Kłodzka – 32%, PUP Kłodzko – 17%, Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczynne Bystrzyca – 5%, CIS – 1%, środki prywatne – 31%
6.	Patrz na mnie tak, abym się podniósł	2 380 000,00	100% EFS i budżet państwa

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Matryca logiczna projektu		Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Realizator	
Organizacja szkoleń i doradztwa dla lokalnych przedsiębiorców w zakresie rozwijania działalności w sferze obsługi ruchu turystycznego			Gmina Bystrzyca Kłodzka	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: przedsiębiorcy, osoby planujące uruchomienie działalności gospodarczej.			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
-	III 2009	cyklicznie	0	-

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Wzrost obrotów i dochodów przedsiębiorców działających w centrum miasta	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba osób, które nabędą praktyczne umiejętności prowadzenia działalności gospodarczej w branży usług turystycznych	– 20 os.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	Założenia – Efektywna promocja i rekrutacja przeprowadzona w ramach projektu – Działania towarzyszące wspierające motywację grup docelowych do podwyższania kwalifikacji Ryzyko – Brak zainteresowania grupy docelowej działaniami oferowanymi w ramach projektu
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
	– liczba uczestników szkoleń objętych wsparciem w ramach projektu	– 50 uczestników	– raporty z ewaluacji projektu – listy obecności	Założenia – Posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej i sprzętowej – Zapewnienie odpowiedniej kadry prowadzącej zajęcia oraz działania promocyjne Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy
	– czas prowadzonych szkoleń	– 40 h	– dzienniki szkoleń	
	– liczba zorganizowanych szkoleń	– 5 szt.	– dzienniki szkoleń	
Zadania	Nazwa zadania			Założenia
	– przeprowadzenie badania potrzeb szkoleniowych		Wydatki/koszty całkowite 15 000,00 PLN	– Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości
	– rekrutacja personelu do realizacji projektu, – rekrutacja beneficjentów, – przeprowadzenie szkoleń, – ewaluacja projektu.		Wydatki/koszty kwalifikowane 15 000,00 PLN	Ryzyko – Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć i działań promocyjnych

LOGIKA INTERWENCJI	
Sytuacja wyjściowa	Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia potencjału lokalnych przedsiębiorstw działających w sferze obsługi ruchu turystycznego oraz zwiększenia liczby przedsiębiorców działających w branżach związanych z turystyką. Bystrzyca Kłodzka ma bardzo duży potencjał turystyczny, który musi być rozwijany zarówno przez projekty infrastrukturalne, jak i projekty społeczne dotyczące rozwijania zasobów ludzkich i podnoszenia poziomu aktywności gospodarczej lokalnych firm w branżach obsługi ruchu turystycznego. Nawet najatrakcyjniejsza baza turystyczna, walory przyrodnicze i kulturowe nie wystarczą do zwiększania obrotu gospodarczego w turystyce, jeśli na danym obszarze nie będą funkcjonować podmioty potrafiące dostarczyć wysokiej jakości usług turystycznych. Jakość świadczonych usług jest kluczowa dla pozyskania i zatrzymania nowych turystów odwiedzających miasto i gminę. W związku z podejmowaniem działań aktywizujących turystycznie obszar wskazany do rewitalizacji planuje się, że projektem będą zainteresowani przedsiębiorcy działający w tym obszarze. Dzięki ich włączeniu się w planowane przedsięwzięcie, uda się efektywniej osiągać cele dotyczące kompleksowej odnowy śródmieścia Bystrzycy Kłodzkiej.
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Matryca logiczna projektu		Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Wnioskodawca	
Patrz na mnie tak, abym się podniósł			Centrum Integracji Społecznej	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności; osoby uzależnione od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego; osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej; osoby chore psychicznie; osoby długotrwale bezrobotne; osoby zwalniane z zakładów karnych, mające trudności w integracji ze środowiskiem; osoby niepełnosprawne.			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II 2009	III 2009	II 2011	0	-

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba osób, które nabędą praktyczne umiejętności zawodowe potwierdzone uzyskanym certyfikatem	– 100 os.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	Założenia – Skuteczna dotarcie z ofertą odbiorców końcowych – Podtrzymanie zainteresowania zajęciami oraz terapią wśród uczestników
	– liczba osób przekwalifikowanych w ramach projektu	– 30 os.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	
	– liczba nowych stanowisk pracy utworzonych w ramach projektu	– 6 etatów	– sprawozdania okresowe z postępu w realizacji projektu	Ryzyko – Brak zainteresowania grup docelowych uczestnictwem w zajęciach
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		
	– liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu	– 100 os.	– raporty z ewaluacji projektu – listy obecności	Założenia – Posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej i sprzętowej – Zapewnienie
	– czas prowadzonej reintegracji społecznej	– 5 miesięcy/6-10 h tygodniowo	– dzienniki szkoleń	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
	– czas prowadzonej reintegracji zawodowej	– 5 miesięcy/20-24 h tygodniowo	– dzienniki szkoleń	odpowiedniej kadry prowadzącej zajęcia
	– liczba utworzonych i wyposażonych warsztatów	– 2 szt.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu – dokumenty księgowe	Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI			
Zadania	Nazwa zadania	Wydatki/koszty całkowite	
	– utworzenie Biura Projektu,	2 380 000,00 PLN	
	– rekrutacja personelu do realizacji projektu, – rekrutacja beneficjentów ostatecznych w oparciu o wywiad środowiskowy, – przeprowadzenie zajęć z reintegracji społecznej, – przeprowadzenie warsztatów zawodowych, – utworzenie i wyposażenie warsztatu stolarskiego i rękodzielniczego, – przeprowadzenie kampanii promocyjnej projektu, – ewaluacja projektu.	Wydatki/koszty kwalifikowane 2 380 000,00 PLN Wysokość wnioskowanego dofinansowania 2 380 000,00 PLN	Założenia – Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości – Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania zadania Ryzyko – Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć – Problemy z rozliczeniem projektu

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Sytuacja wyjściowa	Gmina Bystrzyca Kłodzka charakteryzuje się dużą liczbą rodzin (ponad 200, czyli około 900 osób) żyjących w trudnych warunkach bytowych i mieszkaniowych. Rodziny te to osoby wykluczone społecznie. Wykluczenie społeczne jest skutkiem likwidacji w latach 90. ubiegłego wieku największych zakładów dających zatrudnienie ok. 2000 osób. W miejsce zlikwidowanych zakładów pracy do dziś nie powstały inwestycje dające zatrudnienie na podobnym poziomie. Od stycznia 2008 r. stopa bezrobocia w gminie zmniejszyła się o 4%. Około 12% mieszkańców gminy korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Długotrwałe przebywanie poza rynkiem pracy powoduje u ludzi utratę motywacji, brak wiary we własne siły i poczucie odrzucenia przez społeczeństwo. Niejednokrotnie współistnieje ono z patologiami społecznymi, co często owocuje łamaniem prawa. Codziennie Sąd Rejonowy w Kłodzku kieruje 2–3 skazanych do Centrum Integracji w Bystrzycy Kłodzkiej w celu wykonania wyroku (zamiana kary pozbawienia wolności na prace społecznie użyteczne). Miesięcznie do centrum zostaje skierowanych ok. 30 skazanych. Rozwój zjawisk patologicznych (alkoholizm, bezdomność, utrata pracy, brak atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu, spadek bezpieczeństwa publicznego, prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu) wymusza działania aktywizujące i przeciwdziałające temu procesowi.
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Matryca logiczna projektu		Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Wnioskodawca	
Sam sobie sterem, żeglarzem, okrętem...			Centrum Integracji Społecznej	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: bezrobotni mieszkańcy gminy Bystrzyca Kłodzka, a w szczególności osoby długotrwale bezrobotne, osoby po 45 roku życia oraz kobiety powracające na rynek pracy po urlopach wychowawczych lub wkraczające dopiero na rynek pracy			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I 2009	II 2009	I 2011	0	-

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez promowanie i wspieranie spółdzielczości socjalnej oraz samozatrudnienia.	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia / ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych przez beneficjentów ostatecznych	– 20 szt.	– ewidencja działalności gospodarczej	Założenia – Skuteczna dotarcie z ofertą odbiorców końcowych – Podtrzymanie zainteresowania zajęciami oraz przedstawienie realnych możliwości prowadzenia działalności gospodarczej Ryzyko – Brak zainteresowania grup docelowych uczestnictwem w zajęciach – Strach przed podjęciem ryzyka gospodarczego
	– liczba utworzonych spółdzielni socjalnych	– 2 szt.	– ewidencja działalności gospodarczej	

LOGIKA INTERWENCJI				
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		
	– liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu	– 30 os.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	Założenia – Posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej i sprzętowej – Zapewnienie odpowiedniej kadry prowadzącej zajęcia Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy
	– liczba przeprowadzonych godzin szkoleń	– 450 h	– dzienniki szkoleń	
	– liczba udzielonych dotacji inwestycyjnych	– 30 szt.	– dokumenty księgowe	
	– liczba wizyt studyjnych u przedsiębiorców	– 18 szt.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	
	– liczba osób objętych wsparciem pomostowym	– 30 os.	– dokumenty księgowe	
	– czas świadczonych konsultacji społecznych	– 446 h	– dokumenty księgowe	
	– liczba opracowanych biznesplanów	– 20 szt.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	
	– liczba opracowanych stron internetowych	– 30 szt.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI			
Zadania	Nazwa zadania	Wydatki/koszty całkowite	
	wynajęcie pomieszczenia na Biuro Projektu,	1 900 000,00 PLN	Założenia
	- wyposażenie Biura Projektu, - rekrutacja personelu niezbędnego do realizacji projektu, - rekrutacja beneficjentów ostatecznych projektu poprzez przeprowadzenie rozmów kwalifikacyjnych, - przeprowadzenie szkoleń, - przeprowadzenie konsultacji indywidualnych, - przyznanie dotacji inwestycyjnych dla nowopowstałych firm i spółdzielni socjalnych, - udzielenie wsparcia pomostowego dla beneficjentów ostatecznych, - przeprowadzenie wizyt studyjnych u przedsiębiorców, - przeprowadzenie kampanii promocyjnej projektu, - utworzenie stron internetowych promujących działalność beneficjentów, - ewaluacja projektu.	Wydatki/koszty kwalifikowane 1 900 000,00 PLN Wysokość wnioskowanego dofinansowania 1 900 000,00 PLN	- Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości - Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania zadania Ryzyko - Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć - Problemy z rozliczeniem projektu
Sytuacja wyjściowa	Struktura rynku pracy w gminie Bystrzyca Kłodzka nie pozwala na skuteczną walkę z wysokim bezrobociem. Brak dużych zakładów pracy i brak dostatecznych kwalifikacji pracowniczych powodują impas na lokalnym rynku pracy. Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo-rolniczy. Przemysł opiera się na wykorzystaniu istniejących zasobów naturalnych: leśnych, rolnych i mineralnych. W związku z tym rozwój przedsiębiorczości w gminie wiąże się głównie z turystyką i przemysłem nieuciążliwym dla środowiska naturalnego (przetwórstwo rolno-spożywcze, przemysł drzewny i papierniczy). Region jest mało konkurencyjny w stosunku do innych miejscowości podgórskich ze względu na słabo rozwiniętą bazę noclegową i brak aktywnej promocji walorów turystycznych gminy. Od 2001 r. do końca roku 2007 systematycznie spada w gminie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Co więcej, według danych z przeprowadzonej przez UMiG analizy SWOT jedną ze słabych stron jest mała aktywność gospodarcza części mieszkańców gminy oraz ograniczone finansowo możliwości zwalczania bezrobocia.		

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI	
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Matryca logiczna projektu		Fundusz pracy, środki własne i prywatne	Wnioskodawca	
Prace społecznie użyteczne na rzecz budownictwa socjalnego			Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: byli uczestnicy programu reintegracji zawodowej CIS, klienci pomocy społecznej, osoby bezdomne, osoby bezrobotne			UMiG Bystrzyca Kłodzka, Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczynne w Bystrzycy Kłodzkiej, Powiatowy Urząd Pracy Kłodzko	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
-	II 2008	II 2009	0	-

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych oraz poprawa sytuacji mieszkaniowej osób bezdomnych	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba osób, którym udzielona zostanie pomoc w poprawie sytuacji mieszkaniowej	– 35 os.	– spis lokatorów	Założenia – Skuteczna dotarcie z ofertą odbiorców końcowych – Podtrzymanie zainteresowania pracą socjalną Ryzyko – Brak umiejętności podjęcia pracy o podłożu psychologicznym i zawodowym – Unikanie pracy
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		
	– liczba uczestników prac społecznie użytecznych	– 40 uczestników	– listy obecności	Założenia – Zapewnienie odpowiedniej kadry nadzorującej prace
	– liczba pomieszczeń zaadoptowanych na lokale socjalne	– 16 szt.	– protokoły odbioru	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
	– powierzchnia zaadoptowanych lokali socjalnych – czas świadczenia prac społecznie użytecznych – liczba godzin zajęć reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych przez psychologa i terapeutę uzależnień	– 261 m² – 9 miesięcy/ok. 14 400h – 234 h	– protokoły odbioru – ewidencja czasu pracy – dzienniki zajęć	Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy
Zadania	Nazwa zadania		Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– rekrutacja uczestników programu, – zakup niezbędnych narzędzi, materiałów, – świadczenie przez uczestników prac społecznie użytecznych, – przeprowadzenie zajęć reintegracji społecznej i zawodowej dla uczestników programu,		100 000,00 PLN	– Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości
			Wydatki/koszty kwalifikowane	Ryzyko
			100 000,00 PLN	– Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć
Sytuacja wyjściowa	Do prac społecznie użytecznych zaplanowanych w ramach projektu kierowane będą osoby, które brały wcześniej udział w programach Centrum Integracji Społecznej, ale nie podjęły zatrudnienia lub ponownie znajdują się w grupie osób bezrobotnych i są klientami pomocy społecznej, oraz bezrobotni będący klientami pomocy społecznej. Wsparcie w ramach projektu ma na celu aktywizację zawodową i społeczną tych osób, dlatego podejmowane działania wpisują się w cele polityki społecznej, która powinna opierać się na aktywnych formach reintegracji zawodowej i społecznej, które są formami najskuteczniejszymi.			
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”			

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

Matryca logiczna projektu		Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Wnioskodawca	
Zanim będzie za późno...- przygotowanie zawodowe			Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: bezrobotna młodzież w wieku 18-23 lata, osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej oraz osoby skazane na karę ograniczenia wolności			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I 2010	II 2010	III 2011	0	-

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Zwiększenie aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i osób z orzeczoną karą ograniczenia wolności	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia / ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba osób, która w drodze egzaminu uzyska uprawnienia do pracy na obiektach zabytkowych	– 20 os.	– raport końcowy z realizacji projektu	Założenia – Skuteczna dotarcie z ofertą odbiorców końcowych – Podtrzymanie zainteresowania zajęciami Ryzyko – Brak zainteresowania grup docelowych uczestnictwem w zajęciach
	– liczba osób, która zakończy trening umiejętności interpersonalnych i profilaktyki uzależnień	– 20 os.	– Listy obecności	
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		
	– liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu	– 50 os.	– raporty z ewaluacji projektu	Założenia – Zapewnienie odpowiedniej kadry prowadzącej zajęcia
	– czas trwania przygotowania zawodowego	– 8 miesięcy	– ewidencja czasu pracy	

LOGIKA INTERWENCJI				
	– liczba przeprowadzonych godzin warsztatów psychoedukacyjnych	– 90 h	– dzienniki szkoleń	Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy
Zadania	Nazwa zadania		Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– rekrutacja beneficjentów ostatecznych projektu,		285 500,00 PLN	– Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości
	– zawarcie kontraktów socjalnych z beneficjentami ostatecznymi, – przeprowadzenie przygotowania zawodowego w systemie warsztatowym, – przeprowadzenie programu reintegracji społecznej, – ewaluacja projektu.		Wydatki/koszty kwalifikowane 285 500,00 PLN Wysokość wnioskowanego dofinansowania 285 500,00 PLN	– Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania zadania Ryzyko – Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć – Problemy z rozliczeniem projektu
Sytuacja wyjściowa	W gminie rozpoznano istotny problem bezrobotnej młodzieży, która nie kontynuuje nauki. Ponadto dane Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują na konieczność wdrażania działań aktywizujących osoby biernie zawodowo, zwłaszcza osoby niezakwalifikowane do innych programów.			
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”			

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

Matryca logiczna projektu		Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Wnioskodawca	
Wyrównanie szans edukacyjnych na poziomie przedszkolnym – podniesienie jakości oferty edukacyjnej oraz zwiększenie liczby dostępnych miejsc w Przedszkolu nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej			Przedszkole nr 2 w Bystrzycy Kłodzkiej	
			Partnerzy projektu	
Adresaci/grupa docelowa: dzieci uczęszczające do przedszkola oraz ich rodzice, społeczność lokalna			Brak	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kwartał i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia projektu (kwartał i rok)	Przewidywana data zakończenia projektu (kwartał i rok)	Liczba przetargów	Przewidywana data zgłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
I 2009	II 2009	II 2011	0	-

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008-2015

LOGIKA INTERWENCJI				
Cel bezpośredni projektu	Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej w gminie Bystrzyca Kłodzka oraz podniesienie jakości oferty edukacyjnej istniejącego przedszkola	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki	Źródło weryfikacji	Założenia / ryzyko
Rezultaty	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostki miary		
	– liczba nowo utworzonych miejsc w placówce	– 50 szt.	– ewidencja dzieci uczęszczających do przedszkola	Założenia – Popyt na usługi Przedszkola nr 2 pozostanie na dotychczasowym poziomie Ryzyko – Ubożenie społeczeństwa i utrata pracy rodziców przekładająca się na zatrzymanie dzieci w domu
	– liczba utworzonych miejsc pracy	– 2 etatów	– ewidencja pracowników	
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostki miary		
	– liczba dzieci objętych wsparciem w ramach projektu	– 250 os.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	Założenia – Posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej i sprzętowej

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bystrzyca Kłodzka na lata 2008–2015

LOGIKA INTERWENCJI				
	– ilość pomocy edukacyjnych dla przedszkola	– 250 szt.	– sprawozdania okresowe z postępu w realizacji projektu	Ryzyko – Odejście wykwalifikowanej kadry do innej pracy
	– liczba dzieci, których pobyt w przedszkolu zostanie sfinansowany w ramach projektu	– 20 os.	– dokumenty księgowe	
	– liczba oddziałów, która zostanie dostosowana do potrzeb przedszkola	– 2 szt.	– sprawozdania okresowe z postępów w realizacji projektu	
	– liczba odbiorców kampanii promocyjnych	– 400 os.	– Raport z ewaluacji	
Zadania	Nazwa zadania		Wydatki/koszty całkowite	Założenia
	– Zatrudnienie personelu,		1 688 007,26 PLN	– Posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości
	– doposażenie placówki w pomoce edukacyjne, – wydłużenie czasu pracy przedszkola, – adaptacja nowych pomieszczeń, – przeprowadzenie dodatkowego naboru dzieci, – przeprowadzenie kampanii promujących kształcenie dzieci w wieku przedszkolnym, – ewaluacja projektu.		Wydatki/koszty kwalifikowane 1 688 007,26 PLN Wysokość wnioskowanego dofinansowania 1 688 007,26 PLN	– Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania zadania Ryzyko – Brak odpowiedniej kadry niezbędnej do prowadzenia zajęć – Problemy z rozliczeniem projektu

LOGIKA INTERWENCJI	
Sytuacja wyjściowa	W Gminie Bystrzyca Kłodzka działa 6 placówek wychowania przedszkolnego, w tym tylko jedno przedszkole w mieście Bystrzyca Kłodzka, wszystkie placówki są placówkami samorządowymi. Obecnie Przedszkole nr 2 obejmuje kształceniem 200 dzieci w wieku 3–5 lat z terenu gminy. Mimo większego zapotrzebowania (w trakcie ostatniego naboru wydano 35 decyzji odmownych) brak warunków lokalowych i kadrowych uniemożliwia przyjęcie większej liczby dzieci. Problem będzie się nasilał, bo obecnie zakładają rodziny osoby urodzone w latach 1978-1982, czyli urodzone w okresie wyżu demograficznego.
Oznaczenie projektu	Przedsięwzięcie społeczne z zerową wnioskowaną kwotą wsparcia w ramach Priorytetu „Miasta”